

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

KUTNÁ HORA, VLAŠSKÝ DVŮR ROZŠÍŘENÍ A DOPLNĚNÍ EXPOZIC

SCÉNÁŘ

Mgr. Petr Kolínský
Mgr. Radek Široký, Ph.D.

Ing. Jiří Hána, Ph.D.
Ing. arch. Kateřina Knotová
Mgr. Jakub Krček
Ing. arch. Jan Trčka

2018

Návštěvnícký režim

Vstupenky, kontrola, bezpečnost, regulace návštěvníků, informační systém

Revitalizace expozic a jejich doplnění novými částmi předpokládá rovněž nový systém návštěvníckého režimu. Hlavní vstup východní bránou s průjezdem bude zachován, ale návštěvnícké centrum, pokladna a zázemí pro personál i pro návštěvníky bude přesunuto do 2. NP, zejména s ohledem na bezbariérový komfort. Z toho důvodu naléhavě doporučujeme prodloužení výtahu plánovaného mezi 2.NP (místnost 208b) a půdní vestavbou pro archiv již z přízemí. Logika hlavního vstupu z nádvoří do pokladny, do zázemí návštěvníků, do expozic a v neposlední řadě i společenská nutnost toto řešení, odpovídající modernímu provozu 21. století, vyžadují. V prostorovém řešení expozice „Královské mincovny“ (místnost 110) je s umístěním šachty počítáno.

Hendikepovaný návštěvník se dostane do expozice „Královská mincovna“ pouze místností 110. To ho však neposouvá do pozice nechtěného protiproudu, protože celá expozice je koncipovaná jako obousměrně otevřená, každý návštěvník může prostorem expozice postupovat podle vlastního rytmu, daného pouze jeho zájmem, jeho osobní touhou a zároveň otevřenou možností objevování a prožívání. Předpokladem bezbariérového pohybu v expozici je stavební úprava tří schodů v chodbě 109b na částečnou rampu a ambulantně přídavné lehké mobilní rampičky (obsluhované průvodcem/animátorem) na schody mezi místnostmi 105/108 a 105/107 a rovněž ve 2. NP pro schůdky do/z kaple. Používání navrhovaného schodolezu je pro nevyvíčenou obsluhu velmi namáhavé a riskantní.

Areál Vlašského dvora bude volně přístupný, včetně nádvoří a prostor městského úřadu. Chodby městského úřadu by měly být mimo pracovní dobu zamykány, ale tak, aby se neuzavřely prostory pro obousměrnou komunikaci všech návštěvníků.

Režim vstupenek, jejich kontrola a použití bude technicky řešeno systémem QR nebo čárového kódu na každé vstupence. Vstupenku obdrží návštěvník v pokladně umístěné ve 2.NP (místnost 208a), umožněna bude rovněž on-line rezervace prohlídek s možností nákupu a vytištění elektronických vstupenek.

S platnou vstupenkou návštěvník projde vstupní brankou do kterékoli výstavní části v časově neomezeném jednodenním pásmu. Jednotlivé části výstavních celků budou vyznačeny na interaktivní 3D schématické maketě areálu Vlašského dvora, která bude situována na arkádové chodbě před pokladnou (211). Interaktivní maketa prezentuje kompletní skladbu tematických celků, které se postupně aktivizací návštěvníka rozsvěcují a nabízejí jednak základní informaci o obsahu celé expozice, jednak základní orientační systém vzájemných prostorových návazností. Pohledem z arkádových oken do dvora si návštěvník ověří dostatečnou orientaci v reálném prostoru.

Technické řešení vstupu návštěvníků je při dané struktuře expozic závislé na instalaci automatických vstupních branek umožňujících načtení QR nebo čárových kódů ze vstupenek. Jednoduché branky budou osazeny na vybraných místech, jejich umístění bude projednáno s památkovou péčí. Alternativou k použití těchto automatických vstupních prvků je zajištění odpovídajících personálních kapacit pro sledování a kontrolu vstupu návštěvníků.

Návštěvník může v areálu celého Vlašského dvora strávit jakkoli dlouhou dobu, Vlašský dvůr na nějaký čas (např. na oběd, relaxaci, ...) opustit a zase se vrátit a pokračovat v prohlídce. Skupina (např. školní třída či rodina s dětmi) bude mít vstupenku společnou, za kterou bude zodpovědný vedoucí skupiny / hlava rodiny. Marketingově může být taková skupina cenově zvýhodněna.

Bezpečnost bude zajištěna kontrolním kamerovým monitoringem vybraných prostor (zejména u vstupních branek a málo otevřených zákoutí, v 012 a 014 kamerou s nočním viděním), regulace

návštěvníků do expozic v menších prostorech bude zajištěna nastavením maximálního počtu návštěvníků. Na vstupní brance bude displej s odečtem maximálního počtu vpuštěných návštěvníků.

Současně bude celý areál vybavený audioinformačním systémem: kromě základních informačních textů a základních popisů budou všechny expozice obsahovat podrobný výklad, instalovaný v blízkosti každého klíčového exponátu. Tento audiosystém bude řešen směrovými a stropními reproduktory (viz například Plasy – NTM, Centrum stavitelského dědictví). Návštěvník si může zvolit jazykovou mutaci nebo komentář pro různé věkové kategorie. Základní informační texty a hlavní popisky, jakož i veškerý orientační systém budou uvedeny ve trojjazyčném provedení (CZ, EN, DE) a pro hendikepované návštěvníky specificky.

Zabezpečení exponátů bude řešeno jednak zmíněným kamerovým systémem, exponáty haptické budou pevně spojeny s nepřenosnou adjustáží, originály budou umístěny ve vitrinách z bezpečnostního skla, opatřených pohybovým bezpečnostním čidlem a v expozicích, vyžadujících přímý dozor budou přítomni vyškolení kustodi, jejichž funkce bude trojí: informovat a odborně vykládat problematiku, animovat/asistovat u interaktivních exponátů, dbát na ostrahu předmětů, vybavení, prostoru. Rovněž budou asistovat hendikepovaným návštěvníkům (plošiny, schodolezy).

Pojištění se bude týkat odstupňovaně:

- vystavených zabezpečených originálů
- replik a haptických faximilí
- interaktivních předmětů a dotykových monitorů
- souboru 7 expozic jako celku

Režim prohlídek:

Návštěvníci budou výstavy procházet převážně samostatně bez průvodců, návaznosti budou provedeny tak, aby byl směr prohlídky v zásadě vždy jasný. Ve vybraných klíčových místech budou přítomni kostýmovaní animátoři proškolení na předvádění určitých činností, na zodpovídání dotazů a asistenci návštěvníkům. Většina výstavních celků bude zahrnovat více vrstev umožňujících různě podrobné prohlídky – pro běžného návštěvníka, pro děti. Budou koncipovány dvě dětské trasy – předškolní a mladší školní věk (5-8) s artefakty atraktivními pro tento věk, umístěnými v zorném úhlu dětí, a s edukativní zpětnovazebnou hrou (doplňovacím/dokreslovacím Glejtem – archem, který si děti na konci budou moci orazítkovat v pokladně). Druhá trasa pro věkovou skupinu 9-12 bude navazovat na základní návštěvnickou trasu, ale bude mít spoustu odboček právě do skrytých „utajených“ informací. Bude rovněž připraven sešitek pro „výzkumné úkoly“ (viz Svatohorské poutní muzeum). Další trasy budou připraveny pro znalce a odborníky a pro edukaci školních skupin.

Návrh personálního obsazení:

vedoucí manažer (zajištění marketingu)

pokladní

pokladní/prodávач v návštěvnickém centru

animátor v mincovně

další animátor (pohybující se podle potřeby volně expozicemi)

muzejní pedagog / lektor pro všechny věkové skupiny

1.

ZÁŽITKOVÁ EXPOZICE „ZÁHADA ZTRACENÉHO STŘÍBRA“ ve sklepních prostorách

Tematická expozice bez průvodce

Zážitek z tohoto souboru bude především emotivní, vychází z autenticity středověkých prostor sklepů, jejich atmosféry, (vlhkost, chlad, stísněnost, tma ...). Klade důraz na světelné a zvukové efekty. Sklepní prostory budou slabě nasvíceny po celé lince kontaktu podlah se stěnami ledkovými trasami. Důvodem je jednak snadná orientace v polosšeřeném prostoru a jednak imaginativní efekt „příjemného strachu“.

Místnost 012 bude předělena mezi sloupy podpírající kanalizaci prodyšnou mezistěnou (cihly kladené s mezerami/lamely z vodovzdorné překližky), v níž budou situovány otvory do prostoru za tímto předělem. Zde bude vybudovaný labyrint chodbiček, jakási prolézačka pro zvědavé, znázorňující těžební štolu. Děti se setkají s nářadím a nástroji pro těžbu rudy, s výdřevou, a ve vedlejších chodbičkách virtuálně i s rumpály, vozíky s dobově oděnými horníky, provedenými ve 3D simulaci. V dělicí stěně budou skrytá dvířka pro možnost obsluhy a úklidu kolem „štoly“. Na čelním pohledu místnosti je informační panel s ukázkami středověkého vyobrazení havířské profese v Kutnohorském antifonáři, Kutnohorském graduálu a na Kutnohorské iluminaci. Panel bude skrývat i první kvízovou otázku – objevit jedinečný detail na soustavě ikonografického materiálu, správná odpověď = číslo 1 (doplnit do tabulky).

Přecházíme do místnosti 013, kde budou umístěny panely, tvořící koridor – simulace pocitu průchodu bludištěm těžební štol. Panely budou opatřeny pohybovým čidlem a při dotyku se rozsvítí díky vodivosti světla gravírovaná grafika – komiks, vyprávějící pověst „O ztraceném stříbre“. Celý prostor sklepení bude tajuplně nasvícen ledkovými trasami při spodních konturách místností a ozvučen tajuplnou hudbou mixovanou s kvílením meluzíny (duší vyvražděných Vlachů). Při jižní stěně místnosti 013 jako bychom se probourali do stříbrné šachty: vidíme náznak výdřevy štol, rumpál s naplněným košem, škvírami v hornině vidíme do její hloubky. Žebřík, vyčnívající v koruně klenby u úpatí větrací šachty směřuje někam, kde tušíme světlo – povrch země. Je slyšet kutání, kapání vody, pištění a šustění myší. Zhora je slyšet denní život (cinkání ztraceného zvonku, jakési hlasy, žebříňák, příroda – listí ve větru, ptáci, ...) Audionahrávka z reproduktorů poukazuje na to, že se nalézáme hluboko pod povrchem země.

V místnosti 014 bude prohlídka pokračovat a vrcholit při severozápadní stěně „neviditelným“ plexisklovým panelem. Pohybové čidlo rozsvítí panel, na němž je ze zadní strany vygravírován závěr komiksu. Na konci komiksu bude tlačítko, které aktivuje vyvrcholení celé prohlídky: ozve se stříbrný zvonek a nastartuje se pozvolné rozetmívání osvětleného výkopu v rohu místnosti (označeného archeologickými trasírkami) = simulace nálezové situace, zakryté skleněnou podlahou (zakrytí odvětrané, světlo studený zdroj – proti rosení a vzniku řas), v němž se objeví jakoby archeology odkrytý fragment zakopané truhlice s utajeným pokladem, glejtem a plány štol, o němž jsme právě shlédli komiksovým principem animovaný příběh.

Při odchodu z této místnosti fotobuňka startuje zvukovou stopu kvílení duší vlašských dělníků a pozvolna pohasínající světlo a současné rozsvícení podlah vždy v předešlém prostoru návštěvníky doprovází přes 013 a 012 úzkou chodbou k východu.

Prohlídka je bez průvodce, na začátku na schodech odečte vstupní branka maximální povolený počet návštěvníků. Světla i zvuky jsou načasované na pobyt menší skupinky, aktivizace celého programu se spustí průchodem úzkou vstupní chodbičkou.

Účel a přínos expozice:

- prezentace principu kontroly, důrazného uplatňování královského regálu při těžbě a zpracování stříbra.
- didaktická interaktivní prezentace technického zajištění těžby stříbrné rudy.

Vybavení:

Dětská prolézačka – výdřevový segment, odbočky a kapsy, v odbočkách nasvětlené prostorové scénky z dolování, rumpál a větrák na kličku (loutečky a detaily, struktury,...), v kapsách hornické nářadí – kladiva, sekáčky, kahany, necičky a koše. Vše haptické, plastové.

Panel/panely – plexi (tl. +10 mm), hluboká frézovaná rytina zezadu, uchyceno v jackelovém rámu vzepřeném mezi podlahou a klenbou, horní a boční fixace v U profilu, vsazená led páska. Plexi roznáší světlo, které se zachytí pouze na rytině. Vznikne obraz jakoby ve vzduchu. Start světla pomocí dotykového čidla – chvěním plexiskla. Komiksová sekvence svítí cca 7 – 10 sec., pak se pomalu zháší (relátko).

Výroba:

- od okolní vlhkosti uzavřený prolézací tubus (průměr cca 70 cm, délka cca 6 m), fazetová výdřeva – negativní plastika, ekologický, zevnitř čistitelný povrch, 4 výjevy v odbočkách, 4 haptická nářadíčka.
- výtvarné zpracování komiksu (cca 10 -15 příběhových okének, jazykové mutace)
- 10 (110x80) panelů s dotykovým čidlem, obsahujících komiksový příběh – gravírované plexi s ochrannou fólií, elektro (rozvody v nově kladené cihlové podlaze). Ozvučení u posledního panelu, startované spolu s nasvětlením pohybovým čidlem. (013, 014)
- Imitace fragmentu štoly s hornickým vybavením, osvětlení malými bodovkami, olejovými lampičkami (elektrické), ozvučení (013)
- Odkrytá nálezová situace – fragment truhlice s mincemi a listinami (plast), zakryto nerozbitným větratelným sklem, vnitřní studené osvětlení, označeno archeologickými trasírkami (014)

Audio:

- zvuky těžby (sekání, kopání, kapání vody, pištění myší, zvuky z povrchu země, použito 2x – prolézačka i šachta
- zvuk stříbrného zvonku, meluzína/kvílení duší zabitých vlachů

Technické podmínky (stavba):

- elektrorozvody podle výtvarně prostorového řešení (S)
- osvětlení led pásem podél podlah (S)
- audiovybavení
- dotyková čidla u panelů

2.

VIRTUÁLNÍ EXPOZICE „ŠMITNY“ na nádvoří

Volně přístupný expoziční prvek, úvod do dalších expozic

Nádvoří se stane významným společenským centrem Vlašského dvora nejen pro návštěvníky expozic, pro turisty, ale i pro širší veřejnost v denním provozu kombinované funkce celého objektu (reprezentační úloha městského úřadu) tak, aby se NKP Vlašský dvůr stala integrální součástí života města. Ovšem svým vybavením a výtvarně architektonickým zpracováním bude anticipovat celý nový systém rozšíření a prezentace hlavního tématu, totiž zpracování stříbra a mincovní výrobní proces.

Jedna ze šmiten, vyčleněná jako volně přístupný expoziční prvek, představuje jakousi návnadu pro další expozice. Jedná se o první šmitnu vedle dvířek ke schodišti na chodbě v severovýchodním křídle komplexu Vlašského dvora (147). Vyzdívka okna bude odstraněna. Okno do šmitny bude zasklené duplexem (tepelný most) s antireflexní fólií, zabezpečené kovanou mříží (viz: Záruba – Vlašský dvůr, obr. 321 – stav po sejmutí fasády kolem 1893). Za uvolněnou zadržkou okna, poběží projekce – virtuální animace reálného prostoru původní šmitny. Zezadu (z prostoru chodby, z důvodu údržby technologie a odvětrání bude kapotována ve schránce přiléhající ke stěně) bude nainstalována velkoplošná plazma s projekcí činností ve šmitně s dobovým vybavením a tradičními historickými postupy jednotlivých fází zpracování stříbra a ražby mincí (3D animace nebo animovaný film) a s komentářem o ostatních nově instalovaných expozicích. Možnost volby jazykové mutace bude umístěna před mříží.

Synopse projekce:

Základem je Kutnohorská iluminace, středověká malba, z ní sestavený ploškový příběh a vystřihané obrázky se mění v lineární čb komiksové kresbičky. Poměr ploškové obrázky : kresbičkám = 2/3 : 1/3. Krátké seznámení, co je šmitna, co se tam odehrávalo, jaká překvapení nás čekají dále, kam pro vstupenku, jak se v nových expozicích VD orientovat... Projekce je animovaný film s použitím prvků (tvarosloví) z Kutnohorské iluminace, ze statického iluzivního záběru (iluze násobena 3D prvky) se rozbíhá jednoduchá plošková animace. Do fragmentů originálu budou vloženy zjednodušené lineární kresbičky tam, kde materiál originálu bude přecházet až k dnešku... Délka max. 2 minuty.

Účel a přínos expozice:

- seznámení s prezentačními principy expozic, úvod do prezentace mincovního výrobního procesu

Vybavení:

- velkoplošná plazma umístěná ve vyjmuté vyzdívce okna do šmitny
- tlačítko Start a volba jazyků, audio výstupy před zaskleným oknem

Výroba:

- Revizní kastle pro umístění a servis projekční plochy (umístěná v chodbě v místě rozhraní konstrukce podlahy,
- Animovaný film s jazykovými mutacemi
- kovaná mříž

Technické podmínky (stavba):

Elektro, tlačítko Start vně okna, zabudování audio přehrávačů s volbou jazykové mutace, zasklení termosklem (S)

2/A.

Mincovní lis / automat

Na nádvoří bude umístěn volně přístupný mincovní lis. Bude vybrán typ lehkého pákového lisu, umístěného v bezpečnostní automatové kapotáži, odpovídající vzhledem historickému objektu. Návštěvník si bude moci po vhození mince do automatu vyrazit z měkkého střížku pamětní suvenýr. Proti povětrnostním vlivům bude tento lis umístěn v krytém prostoru mezi schodištěm do 1. NP a do 2. NP.

Technické podmínky (stavba):

Přípojka elektro

3.

EXPOZICE „KRÁLOVSKÁ MINCOVNA“ v 1. NP

Tematická expozice bez průvodce

Hlavním tématem této expozice je prezentace výroby pražských grošů založená na inspiraci tzv. Kutnohorskou iluminací a jejím zhmotnění do reálného prostoru. Expozice využívá původní prostor gotické kaple a soubor místností imitujících gotické prostory. V těchto prostorách bude dominovat především autentická středověká architektura, plasticky nasvětlená.

Soubor místností 102, 103, 104 bude věnován historii těžby stříbra a ražby mincí v Kutné Hoře. Místnost 102 bude sloužit jako startovní bod celé prohlídky, kde se návštěvníci seznámí s programem této expozice a s režimem prohlídky.

Místnost 102

Bude obsahově zaměřená na mincování v Čechách do roku 1300, před založením Kutné Hory. Na jihozápadní stěně bude umístěna velká nástěnná mapa Čech – aproximativní rekonstrukce z doby kolem 1300, s komparační informační situací z dneška, kde budou zvýrazněné všechny lokality, v nichž docházelo k ražbě (celkem 22 lokalit). Erby měst budou totožné s erby nad šmitnami (6). Popiska k mapě bude lapidární. Výkladový komentář bude umístěn ve „sprchovém reproduktoru“ ve smyčce s možností volby cizího jazyka (AJ, NJ), viz NTM Plasy. Na severovýchodní stěně vlevo od schodiště budou umístěny dvě nástěnné vitriny s tematikou „Drahé kovy a mincování v Čechách před rokem 1300“. 1) mincovní produkce od 2. poloviny 10. století a 2) mincovní produkce 13. století. Vitriny ponesou ukázky/repliky denárů z 10. a 13. století. Budou zde rovněž vzorky stříbrného prutu a stříbrné žíly, umístěné vždy na mističce vah, vahadlo bude přesahovat vně vitriny a návštěvník tak může surovinu potěžkat.

Klenby místností 103 a 104 budou jemně plasticky nasvětleny a místnosti budou vybaveny panely o založení Kutné Hory a o jejím významu, o mincovní reformě krále Václava II., jejíž součástí bylo vybudování Vlašského dvora.

Místnost 103

Na jižní stěně bude umístěna schránka s faximilí stránky ze Zbraslavské kroniky a panel (P103/1) s přepisem a 4 klíčovými cíli mincovní reformy Václava II roku 1300.

Na západní stěně na dalším panelu (P103/2) mapa Kutné Hory s vyznačením lokace Vlašského dvora mapka se šmitnami – 12 šmiten, nejstarší vyobrazení Kutné Hory a Vlašského dvora (rytiny) a další panel (P103/3) na severní stěně ponese medailonky autorů reformy na podkladě mapy Evropy (Čechy – Itálie) s rytinou Florencie. Sestavením horního zákoníku byl zřejmě pověřen z Říma povoláný zkušený italský profesor obojího práva Gozzo z Orvieta a rádci mu byli tři peněžní specialisté z Florencie – Rinier, Apard Donati a Cyno Lombardus.

Před oknem budou do masivního dřevěného soklu vintarzovány haptické repliky obou stran Pražského groše – velkého denáru a francouzského vzoru – Tourského groše. Na nejbližší stěně haptických modelů mincí panel s názornou ukázkou, co se dalo za platidla v kterém období koupit.

Místnost 104

Dveře do 105 budou neprůchodné. Na monitoru, umístěném v čele místnosti 104, v adjustážním panelu, bude prezentován detaině (kvalitní zvětšeniny) přehled vývoje mincí od počátku, od doby keltské, do současnosti s komentářem a možností „listovat v čase“ pomocí „volantu“ – kruhového ovladače, kde rychlost prohlídky si řídí návštěvník sám. Komentář k jednotlivým záběrům startuje až po sekundovém zastavení obrazu. Na panelu budou prezentovány značky mincmistrů s výkladem.

Návštěvníci projdou schodištní halou 106, oproštěnou ode všech výtvarných přídavků, kde bude dominovat reliéf portálu s nasvětleným detailem nápisu „Noli me tangere“.

Královské pokladnice 105

V královské pokladnici 105 ústředním motivem celého souboru nových expozic ve Vlašském dvoře se stane originál pražského groše ražby Václava II. ze 14. století, „peníz věčný a svatý“ (nákup originálu z numismatické sbírky). Bude instalován v komorní monumentální vitrině, asociující gotický fiál, umístěné v centru místnosti. Kolem dokola při stěnách budou ve třech podlouhlých úzkých pultových vitrinách s pojízdou lupou (interaktivní prvek) instalovány a nasvětleny repliky dalších mincí z období kutnohorské produkce od počátku až po zrušení mincovny.

V arkýři bude instalována expozice královského pokladu. Za masivní kovářsky zpracovanou středověkou mříží se zamčeným vchodem (replika z doby před novogotickou přestavbou, viz: Záruba – Vlašský dvůr, obr. 321 – stav po sejmutí fasády kolem 1893), bude efektně nasvícena středověká „trezorová“ skříňka (dvě truhlice nad sebou), v dolní polici bude naskládáno velké množství stříbrných cánů a destička na počítání grošů (podobná té kvečovací). V horní přihrádce bude truhlička s přetékajícím množstvím pražských grošů. Několik jich bude pevně fixováno na kraji police, kam lze dosáhnout rukou skrze mříž dveří, a ty budou určeny k haptickému vnímání. Na ostatní součásti pokladu nelze dosáhnout.

Na pravo od neprůchodných dveří bude stolec podobný jako v místnosti 103 s vintarzovanou haptickou replikou pražského groše pro srovnání s vintarzovaným eurem. V popisu bude zřejmé srovnání nominaních hodnot obou mincí v jejich epoše.

Královská kaple 107

Bývalá královská kaple 107 bude věnována původní středověké podobě Vlašského dvora jako účelového objektu, v němž byla soustředěna výroba mincí. Důraz bude položen na vysvětlení souvislostí mezi dispozicí a podobou objektu a technologickým postupem mincovní výroby, která v něm probíhala. Původní podoba objektu bude představena poukazem na autentické gotické architektonické prvky. Rozsah přestavby Vlašského dvora v 90. letech 19. století spojené s demolicí podstatné části autentických středověkých konstrukcí bude objasněn formou jednoduchého videomappingu promítaného na stěny kaple. V tomto interiéru došlo k rozšíření kaple odbouráním původní konstrukce ze 14. století a přemístění portálu s nápisem na jiné místo (106). Rozhraní zásahu bude zdůrazněno změnou struktury dlažby a virtuální projekcí: laserová linie v místě rozhraní zásahu, a fragmentární výměnou dlažby (v nově rozšířeném půdorysu bude původní stav simulován). Na stěnu přístavby bude do pravděpodobného původního místa promítnut portál s nápisem, který byl při rozšíření kaple přesunut mezi 105-106.

Místnost 108

V místnosti 108, která tvoří přístup k vrcholné části expozice ve velkém sále 110, bude na stěnách instalována audiovizuální animace „cesty časem“ retrospektivně ze současné podoby objektu přes novogotickou přestavbu 19. století až do původní středověké podoby Vlašského dvora. Tato časová

osa bude vytvořena s využitím historických ikonografických pramenů z doby před přestavbou a z průběhu přestavby. Budou použity dva projektory promítající rovnou na stěnu. Ikonografický materiál se bude průběžně v prolínajících se záběrech posouvat a navozovat tak cestu časem. Animace bude koncipovaná jako nezdržující, průchozí.

Synopse pro animovanou sekvenci:

Severní stěna, proměny východního průčelí objektu v pohledu od východu, sekvence historických vyobrazení současnost – 1985 – 60. léta 20. století – 30. léta 20. století – 1893/1895 – 1890 – 1865 – 1837

Jižní stěna, proměny východní části objektu se vstupní věží v pohledu ze západní strany nádvoří, sekvence historických vyobrazení současnost – 1985 – 60. léta 20. století – 30. léta 20. století – 1893/1895 – 1890 – 1856 – 1845 – 1842 – 1602 – 15. století

Vybavení 102-108:

- závěsné audio (102)
- audio (105)
- nástěnný monitor (104)
- volantový ovladač na stojanu (104)
- videomaping vybavení – projekce + audio (107)
- projektor pro cestu časem (108) – 2 ks

Výroba 102-108:

- Mapa Čech – nástěnná malba (102)
- 2x vitrina se vzorkem stříbra a s vahadlem (102)
- virtinka s faximilí Zbraslavské kroniky (103)
- 6x panel 100 x 130 s potiskem (103)
- sokl s haptickými replikami 4ks mincí (103 a 105)
- Volant k monitoru s elektronikou (104)
- AV programu pro projekci Mincovní volant, foto jednotlivých mincí pro program „mincovní volant“ (104)
- Atypická úzká dlouhá skleněná vitrina (fiála) na Pražský groš se specifickým osvětlením (105)
- 3 pultové vitriny s osvětlením a pojízdnou lupou pro repliky grošů (105)
- faximile IRM ve schránce (105)
- miniatura Václav II ve schránce (105)
- repliky a kopie pražských grošů cca 150ks (105)
- haptické repliky pražských grošů, zubařský kov, 4ks – přední a zadní strana pražský groš, přední a zadní strana tourský groš a pražský groš a euro (103 a 105)
- výroba expozičního souboru „Poklad“ – mříž se zamčenými dveřmi, skříň, obsah pokladu (truhlice s mincemi, plány štol, počítačí destička, stříbrné cány) (105)
- audio program pro Pražský groš (105)
- výroba laserové projekce (107)
- scénáře a výroba AV programu pro projekci (108)
- AV program pro laser a imaginární portál (107)
- foto portál (106)

Hudba:

- Cantica (<http://cantica.kh.cz/?page=index>) (105)
- Cantica (<http://cantica.kh.cz/?page=index>) (107)

Technické podmínky (stavba):

Elektro a audiorozvod, osvětlení podle výtvarně prostorového řešení (102 – 108)

KUTNOHORSKÁ MINCOVNA (místnost 110):

Animovaná „cesta časem“ vede do velkého sálu 110, který je věnován technologii středověkého mincování. Jedná se o vyvrcholení hlavní prohlídkové trasy. V úvodu celé expozice bude instalován virtuální 3D model Vlašského dvora, prezentující jeho středověkou stavební podobu a umístění jednotlivých etap zpracování suroviny, od přípravy materiálu až po vlastní ražbu (viz například Plasy, virtuální model stavebních etap proměny areálu pivovaru, NTM – Centrum stavitelského dědictví). Rovněž zde bude umístěna faksimile středověké kutnohorské iluminace (GASK Kutná Hora) a pro srovnání ve výkladu rovněž kopie Kutnohorského graduálu, kolem r. 1490 (ÖNB Wien)

Interiér celého sálu obsahuje postupně všechny dílčí fáze zpracování stříbra podle středověké iluminace. Podél stěn jsou rozmístěny jednotlivé kóje, které představují postupně fáze těžby, hutní proces – pražení, tavení a shánění rudy, přes slévarenské procesy – přepalování, zrnění, sázení verku a odlévání cánů až po mincovní postupy ve šmitnách – zpracování cánů a úpravu střížků, abychom byli svědky vlastní ražby v preghausu, kterou autenticky demonstruje v dobovém kostýmu oděný pregěř. Expozice je prostorově uspořádána podobně, jako se staví filmové dekorace pro průběžné záběry z několika oddělených lokalit.

Každá kóje má svou vlastní náplň, vnímatelnou z různých hledisek. Pro děti je atraktivní „dětská trasa“, která v zábavně edukativní rovině předestírá dětem podklady pro vyplňování herních testů různých stupňů, podle věkových kategorií. Další hledisko (rovina vnímání) je přizpůsobeno „rychlému návštěvníku“, který se chce seznámit s expozicí obecně informativně. Pro zvědavého návštěvníka je připravena rovina obsáhlejší, když začne podrobněji zkoumat jednotlivé sekvence z různých úhlů pohledu. V nejodbornější rovině získá návštěvník odborník při podrobném sledování a odkrývání „skrytých“ výkladů netušené poukazy a zdroje informací. Kustod – animátor, který víc než hlídačem, je pomocníkem a rádcem návštěvníků, naviguje je do patřičného směru, nabízí jim možnosti neobjevených překvapení. Návštěvník si sám řídí tempo i rytmus prohlídky, která je plnohodnotná ve všech vrstvách. Jak ve vrstvě rychlé informativní, zážitkové, tak i v hravé dětské, ale i v rovině podrobné, edukativní až odborné.

Programová náplň:

Jednotlivé kóje budou uvedeny lineární kresbou celé iluminace s vybranou barevnou (původní) částí díla, aby se návštěvník seznámil s jednotlivými segmenty iluminace a jejich interpretací (Studničková, Pruš – Iluminace, GASK 2010).

Těžba:

V jedné z kójí je umístěn rumpál, vytěžující z podzemí na povrch (ze sklepa, kterým jsme prošli na začátku při návštěvě středověkého sklepení a rozluštění záhady ztraceného stříbra) putýnky s rudou. Druhá, podrobnější vrstva sledování je situována do rubového (zadního) pohledu – kulisy, tvořící prospekt každé sekce. Kulisy se z rubu stávají nosiči dalších vrstev informací, výkladů, nových neočekávaných překvapení (pověst, detail artefaktu, způsob ošetření sbírkového předmětu apod.), které návštěvník musí aktivizovat a objevit (např. otevřít okénko, v něm je umístěná lupa, nasměrovaná na detail surové horniny, která je zřetelně součástí hromádky rudy, adjustované v bezpečnostní schránce – vitrínce). Předměty: nářadí a nástroje horníků, oděv a ochrana při práci, přepravní prvky (necičky, kolečka, ...), vážení, evidence a obchodování, nerosty/vytěžená ruda zvětšená lupou, možnost potěškání, ...

Rudokupci:

S těžbou rudy souvisí nedílně i její prodej, proto druhá část této kóje bude zařízena oktagonálním stolem, za nímž na pozadí sedí postavy z iluminace (zvětšenina malby) a na stole může návštěvník hapticky vyzkoušet materiály (test: uhodnout a porovnat váhu rudy X váhu hlušiny X váhu např. uhlí, ...).

Hutnictví:

Velká hutnická kóje bude obsahovat tři hlavní procedurální výklady – **Pražení rudy, Tavení rudy a Shánění**. Každý z těchto technologických postupů má specifické projevy, závislé na podmínkách a zručnosti tavičů. Tato kóje se skládá ze tří pecí. V první bude předvedena ukázka pražení na tzv. kamínek, druhá prezentuje stavení kamínku s olovem, které váže stříbro a ve třetí, sháněcí peci, se stříbro odloučí ze slitiny. Exponáty této kóje budou produkty z jednotlivých fází, jejich rozborové infrafotografie a reálné ukázky pro porovnání (potězkání): kamínek / slitina / stříbro. Stříbro bude rovněž prezentováno ve formě bochníkového ingotu (v předepsaném tvaru a váze) ..., imitace bochníku k potězkání.

Mincovna:

Má tři základní části – **prenárnou** (mincovní slévárnu), **šmitnu** (mincovní kovárnu) a **preghaus** (vlastní mincovní razírnu).

Prenárna je další trojdílná kóje, kde **preněř, kerner a gysar** zpracovávají stříbro do potřebné kvality a tvarovatelnosti. Uvidíme, jak přeněř zde čistí stříbro v hrncovité nádobě, kerner bude zrnit měď, připravovat přísady a lít v kernárně taveninu přes březová košťata do vody a gysar za dohledu mincovního úředníka vardajna bude vážit stříbro a přesné množství mědi pro slití v gysárně. Poslední fáze zpracování stříbra v mincovní slévárně – odlévání cánů do barchánu, umístěného ve stěnce – bude prezentováno v závěru této sekce

Mincovní slévači jsou ploché siluety dělníků, převzaté z kutnohorského graduálu, jejich tváře však jsou vyřízlé a místo nich se do stejné pozice můžou nastavit malí návštěvníci k vyfotografování. Exponáty: hrncovitá nádoba (tzv. test), březová košťata s vědrem, váhy na přesný poměr mědi a stříbra, ukázka cánů (tyče kruhového průměru). Ve vitrině čisté stříbro, měděná zrnka, mincovní slitina.

Šmitna má dvě části, dělí se na **zpracování cánů** a na **úpravu střížků**. Jeden mincíř rozková plech, rozstříhá jej na farfule, čtverečky a ostříhne na střížek nebo čtyřřádem roztepe = kvečování. Další mincíř klopováním zakulatí okraje sloupku mincí a kvečováním vyrovná střížky. Ve druhé části šmitny nakonec přijde **bělení** – vyváření v roztoku kuchyňské soli a vinného kamene. Tyto specifické zručnosti jsou prezentovány v rámci 3D převedení fragmentů z iluminace, do které jsou vkomponovány monitory se záběry na detaily zručnosti mincířů. Vystavené předměty: nástroje pro rozkování a rozstříhání stříbrného plechu, nástroje na klopování a kvečování a „studené“ ohniště s měděnou pánvičkou na bělení.

Preghaus:

Je vyústěním celého procesu, celé expozice a je umístěn v druhé části této expozice v centru, jako ostrovní instalace ve druhém náměstíčku. Je to domeček, tvaroslovně převzatý z iluminace a je zařízen pregéřským vybavením pro dva pregéře. V této interaktivní simulaci kustod v pregéřském kostýmu vysvětluje způsob ražby, popisuje nástroj a vyrazí minci (cca 1 x za 30 minut).

Návštěvníci si mohou jeho kladivo potěžkat a pak si vyzkoušet „soft“ verzi ražby jednostranné mince na koženém odhlučném podkladě (ražba z měkkého materiálu, lehčí kladivo, bez rány). Vystavené předměty: spodní a vrchní razidla, kladivo, pracoviště dvou pregéřů (animátor razí minci na lavici + návštěvník sedí na trojnožce = soft verze), hotové mince, zvětšeniny mincí z rubu a z lícu, soutisk, zvětšené detaily razidel.

Poslední kóji expozice je tzv. **rejtunk (mincovní kancelář)** (opět tvaroslovně převzatý portál domečku z graduálu), skrze kterou návštěvníci procházejí k východu. Zde je zdokumentován postup evidování výroby, pracovních zápisů a vyplácení jednotlivých profesí. Rovněž odškrtávání hluchých pregéřů, kteří nemohli díky velkému parcovnímu nasazení v neúnosně hlučném prostředí pokračovat v práci.

Účel a přínos expozice:

- prezentace mincovního výrobního procesu a jeho souvislosti se středověkou podobou a funkcí objektu Vlašského dvora, představení postupů těžby a zpracování stříbra, výroby mincí.

Výroba:

- virtuální maketa VD včetně programu a technologie
- faximile Kutnohorské Iluminace a Kutnohorského Graduálu v reprezentativní nasvícené kastli
- Výkryty oken barevně přechází gradientem od zalomení místnosti z černé do bílé (lomená bílá)
- 7x kóje – základní stavba a design: těžba /rudokupci / hutnictví / prenárna / šmitna / preghaus / rejtunk
- mobiliář: rumpál, oktagonální stůl rudokupců, tavicí pec, sháněcí pánev, stolová pícka, stůl prubíře, lavice + špalek, trojnožka pro soft ražbu, skříňka na lejstra s průzorem zezadu, 4 špalky s kováčskými
- repliky nástrojů, nářadí: kolečko, necičky, koš, 3x velký měch, 1x malý měch, hornické slévačské a minciřské nářadí a nástroje, 2x váhy (stojánkové, závěsné), raznice pregéře, raznice návštěvníka, *počet, popis, rozkresy viz obr. příloha*
- rekvizity: ptáčí křídlo, předměty k práci podle Iluminace, koše a mechanismus na měchy,
- Kostýmy: 1x pregéřský honosný kostým, 1x čepec pro návštěvníka, 1x hornická kytka
- AV programy – zpracování stříbra (prenárna), příprava střížků (šmitna)
- audioprogramy
- studené ohniště (barvené hedvábí, větráček, spodní barevné nasvícení)

Vybavení:

- AV technologie – monitor 2x

Technické podmínky (stavba):

- černé vymalování 1. části 110 (virtuální maketa potřebuje tmou), přechází gradientem od zalomení místnosti do bílého vymalování (lomená bílá)
- vynechání části finální podlahy pro simulaci výstupu ze šachty podle výtvarně prostorového řešení (co nejhlubší bude možné).
- Elektro a audiorozvod, osvětlení podle výtvarně prostorového řešení

3/A.

PREGHAUS

Tematicky je součástí expozice Královská mincovna, avšak přístupný by byl samostatně, případně přechodem do expozice Královský palác. Jedná se o jediný původní dochovaný kompletní prostor v areálu Vlašského dvora a svou autentickou stavební hodnotou je unikátní a z expozičního hlediska jedním z nejcennějších. Nebude-li provozně blokováno významnou akcí městského úřadu (např. svatba), bude součástí prohlídkové trasy. Prostor, který bude úplně zbavený atributů obřadních akcí (kromě klavíru, umístěného jinde než v krbovém sopouchu), bude animovaný audioprogramem, v němž bude prezentována ražba mincí. Důležitým vjemem tohoto zážitku bude zvukový efekt

autentické rány ražby v daném prostoru (v důsledku těchto zvukových efektů v klenutém prostoru často přegéři i přes ochranné zalití uší voskem brzy ohluchli).

Výroba:

Audioprogram

Vybavení:

- Audio technologie

Technické podmínky (stavba):

- Elektro a audiorozvod (S)

4.

EXPOZICE „KRÁLOVSKÝ PALÁC“ ve 2. NP

Tematická expozice bez průvodce

Tato část je koncipovaná jako čtyři zastavení klíčových situací časové osy, zachycující jednotlivá období pobytu čtyř významných českých králů v Kutné Hoře. V expozici budou představeni čtyři panovníci s mimořádným vztahem k Vlašskému dvoru: Václav II. – mincovní reforma, založení Vlašského dvora, rozvoj města Kutné Hory; Václav IV. – výstavba rezidence ve Vlašském dvoře; Zikmund – využití Vlašského dvora coby sídla za husitských válek; Vladislav Jagellonský – autentické místo zvolení českým králem, královská rezidence.

Místnost 203

Síň králů, do níž se vejde buď přes audienční sál nebo v případě programu v tomto sále přímo točitým schodištěm, by měla představovat jakousi královskou galerii. Obrazy budou zasazeny do stěny do štukových kazet (reminiscence na 19. století), tím poukážeme na tradici a stabilitu obsahu prostoru (jakoby to tu bylo odjakživa, nejméně 150 let). Důraz bude kladen na historickou věrohodnost, jak s ní pracovala epocha pseudogotického období v 19. století, na uměleckou zručnost a malířskou zkušenost. Portréty budou doplněny „globální časovou osu“ se všemi královskými pobyty ve Vlašském dvoře včetně návštěv Jana Lucemburského, Karla IV. a Jiřího z Poděbrad, až po poslední krátkou panovnickou návštěvu Ferdinanda I. v únoru 1527 provázaným rodokmenem, graficky inspirovaným středověkými iluminacemi.

Ve čtyřech následujících komnatách královského paláce, poznamenaných estetikou z doby přestavby v 19. století, se uskuteční zážitková interaktivní hra s reflexí gotiky. Bude prezentována jako autentická rekonstrukce, připravená jakoby pro právě natáčený hraný historický dokument. V interiéru budou vestavěny fragmenty filmových kulís s detaily mobiliářů a rekvizit, avšak budou konfrontovány s atributy, poukazujícími na skutečnost, že se zde natáčí film. Světelný park, monitor a židle režiséra, kostýmy, připravené k převlekům, mikrofon a reproduktor s dobovým hudebním doprovodem. Jakoby se návštěvník zde ocitl právě v okamžiku přerušení natáčení. Na monitoru běží filmová sekvence minulého záběru, natočená právě v těchto kulisách, ale i sestřih fragmentárních scén z filmů s tematikou českých králů (O. Vávra, Cech panen kutnohorských – pregéři, Jan Hus – scéna s Václavem IV., Jan Žižka – sekvence se Zikmundem, ...). Výtvarně budou jednotlivé místnosti pojednány tak, aby charakterizovaly proměny vizuální charakteristiky gotického období v návazných epochách panování těchto čtyř králů (převážně repliky středověkého tvarosloví, převzaté z autentických ikonografických pramenů – iluminací a maleb).

Ostatně předtáčky pro určité sekvence, které se promítly v předešlé expozici, budou právě v těchto kulisách realizovány. Například portréty králů, budou namalovány v kostýmech, které identifikujeme ve filmových sekvencích. Tyto kostýmy pak zde mohou být vystaveny coby raritní artefakty.

V každé místnosti bude na protějších volných stěnách instalována časová osa vztahující se k životu panovníka, mající dvě významové roviny: 1) životopisná data panovníka a 2) konkrétní události, spojené s pobytem/vztahem daného panovníka v/ke Kutné Hoře. Grafika na panelech se sešikmenými pultíky (panel – dění v Kutné Hoře, pultík – obecný životopis krále), vycházející z estetiky a tvarosloví středověkých iluminací, jež dovolí odlišení estetické charakteristiky jednotlivých středověkých epoch (ranná až pozdní gotika). Kompozičně bude časová osa doplněná autentickými detaily reálií (dokumentace významných staveb, klíčové písemné archiválie/kopie, zobrazení osobností a životních situací).

Návštěvník bude moci využít oné fiktivní „přestávky natáčení“ k osobnímu kontaktu s filmovými dekoracemi – sedne si na královský stolec a pořídí selfie, objeví svoji přítomnost v natáčené královské scéně (trikové klíčování do záběru v případě komnaty Zikmunda Lucemburského) podobně jako při dnu otevřených dveří barrandovských ateliérů. Takto pořízené snímky bude možné prohlížet nebo stáhnout na sociálních sítích Vlašského dvora.

VÁCLAV II. (místnost 205)

Řazení místností a směr prohlídky budou vycházet z historické posloupnosti: z audienční síně 202 projdou návštěvníci galerií portrétů a přes pavlač a vestibul před kaplí příběhy králů začínají v místnosti 205, která je věnována Václavu II. „Filmová kulisa“ představuje segment ranně gotické síně s náznaky patek a náběhy kleneb, dominuje zde psací pultík (klíčový bude filmový záběr detailu Václavovy ruky, podepisující nový horní zákoník *Ius regale montanorum*). Součástí místnosti je časová osa života a vlády Václava II.

V roce 1300 provedl král Václav II. rozsáhlé reformy, které se týkaly organizace, regulace a právního zajištění horního podnikání v českém království (*Ius regale montanorum* – Královské právo horníků) a podstatně proměnily rovněž tehdejší peněžní systém. V Kutné Hoře, která byla na konci 13. století producentem asi jedné třetiny veškerého evropského stříbra, byl v této souvislosti vybudován účelově založený objekt mincovny, až z pozdějších pramenů (1401) známý jako Vlašský dvůr, kde se soustředila dosud roztržštěná mincovní výroba. Panovník tak získal absolutní kontrolu nejen nad veškerou produkcí mincí (pražských grošů), ale i nad těžbou drahých kovů (stříbra a zlata). Tímto krokem si zajistil značný přísun financí, který mu umožnil realizovat jeho velkorysou a sebevědomou, zároveň ale i velmi nákladnou středoevropskou politiku (zisk polské koruny a uherské koruny pro svého syna Václava III.).

Téma: Mincovní reforma, vydání horního zákoníku a založení Vlašského dvora

Námět: Václavova okázalá reprezentace (královská korunovace v červnu 1297) a velkorysá domácí i zahraniční politika (završená ziskem polské koruny a uherské koruny pro Václava III.) vyžadovaly obrovské finanční výdaje, přičemž odliv prostředků způsobovala i nedostatečná organizace těžby surovin a peněžního oběhu ve státě. Situace nutně volala po reformě. Posledním impulsem ke změně byly nálezy bohatých stříbrorudných ložisek v oblasti dnešní Kutné Hory. Po četných konzultacích se zahraničními, zejména italskými odborníky král přikročil k vydání horního zákoníku (*Ius regale montanorum*), jemuž těsně předcházela velkolepá mincovní reforma. Tou bylo v roce 1300 do oběhu uvedeno nové platidlo, pražský groš, které se stalo dalším nástrojem Václavovy sebeprezentace a zároveň základem peněžního systému na několik příštích staletí. Král tak získal pod absolutní kontrolu jak těžbu drahých kovů, tak mincovnictví, jež bylo centralizováno v nově vybudovaném účelovém objektu Vlašského dvora.

Synopse scénáře pro natáčenou sekvenci:

Václav II. rokuje s vlašskými rádci Orvietem, Rinierim, Arpadem a Cinem o reformě, ti mu ukazují v detailu francouzský Tourský groš jako vzor budoucího Pražského groše, Orvieta Václavovi podává svazek Ius Regale Montanorum, který Václav schvaluje.

Historický nástin pro časovou osu:

Václav II. (1283-1305) se ujímá královské vlády jako dvanáctiletý. Po smrti Václavova otce Přemysla II. Otakara na Moravském poli v roce 1278 byly české země rozděleny mezi několik zájemců, z nichž Čechy

dostal Václavův poručník braniborský markrabí Ota V. Dlouhý. Rakouské a alpské země (Štýrsko) převzal již dříve syn Rudolfa Habsburského Albrecht. Hlavní konflikt zájmů ovšem způsobilo přidělení opavského vévodství královně-vdově a nevlastní matce následníka trůnu Kunhutě Uherské. Období „zlých let“ 1278-1283 bylo dobou bezvládní, jež vyvolalo domácí válku, neboť Ota v zemi nepobýval a korunního prince držel u sebe v zajetí, nejprve na Bezdězu, posléze v Braniborsku. Kritickou situaci, vyhrocenou i vlivem neúrody a následného hladomoru, se pokoušely řešit ve svůj prospěch různé šlechtické skupiny, z nichž nejaktivnější a nejschopnější byl Záviš z Falkenštejna z jihočeského rodu Vítkovců, nový životní partner královny-vdovy Kunhuty. Když se jim v roce 1283 podařilo vykoupit mladého Václava z braniborského zajetí, bylo to za cenu značných finančních obětí. Není proto divu, že po Václavově návratu do Prahy zaujala přední místa u královského dvora mocenská klika kolem Záviše a Kunhuty, jež praktikovala protihabsburskou říšskou politiku ve snaze obnovit územní rozsah státu z doby Přemysla II. Otakara (šlo zejm. o rakouské a alpské země). Smrtí královny (1285) a účelovým politickým odstavením Záviše, dovršeným jeho popravou (1290), získala u dvora větší vliv jiná část šlechty a také mladá královna Guta Habsburská (s Václavem oddána v lednu 1285 v Chebu), jež sledovala vlastní rodinnou politiku. Po Falkenštejnově pádu uzavřel Václav smír s římským králem Adolfem Nasavským a posléze i s protikrálem Albrechtem Habsburským, opustil plány na obnovu alpské expanze a v mezinárodní politice se za souhlasu Habsburka přeorientoval na Slezsko a Polsko, kde vládnoucí piastovská dynastie procházela složitou krizí. Do situace, kdy se různé síly snažily zvrátit štěpení dříve jednotné monarchie na jednotlivé údíly, vstoupil i český král, který v průběhu 90. let 13. století získal pod svou lenní svrchovanost Krakovsko a další slezská a polská území. V červnu 1297 se v Praze uskutečnila několikrát odkládaná královská korunovace Václava II. a jeho manželky Guty, mimořádná slavnost, na niž byly vynaloženy ohromné finanční prostředky. Václav tuto událost pojal jako okázalou manifestaci své moci a bohatství, již pochopitelně sledoval politické cíle. Vývoj směřující k získání polské koruny vyvrcholil v srpnu 1300, kdy se Václav podruhé oženil s Eliškou Rejčkou/Richenzou (Guta Habsburská zemřela krátce po korunovaci, 18. 6. 1297), jedinou dcerou krále Přemyslava Velkopolského, načež mu malopolská šlechta za souhlasu hnězdenského arcibiskupství nabídla polskou korunu. Václav nabídku přijal, své rozhodnutí podpořil vojenským tažením a završil korunovaci v hnězdenské katedrále. Vytvoření česko-polské unie bylo nejúspěšnějším Václavovým vladařským počinem, ovšem neukojilo panovníkovy zahraničněpolitické ambice. Po zisku polské koruny obrátil svůj zájem do Uher, kde se jednalo o osud arpádovského dědictví. Ze všech adeptů (mezi nimi byli i rakouští Habsburkové) imponoval většině uherských magnátů nejvíce Václav II., v čemž opět hrálo roli jeho sebevědomé a finančně velkorysé vystupování na mezinárodní scéně. Došlo k dynastickému zasnoubení Václavova syna a dědice trůnu Václava (III.) s dcerou uherského krále Ondřeje III. Alžbětou, roku 1301 pak mladý Přemyslovec přijal uherskou korunu. Tato uherská mise však skončila pro českou stranu katastrofou. Pozice mladistvého panovníka v Uhrách se rychle hroutila, v roce 1304 se zde ocitl v ohrožení života, takže odtud musel prchnout za vydatné vojenské podpory svého otce Václava II. Události zkomplikovaly i vztah Čech a říše a v důsledku toho se český stát ocitl v mezinárodní izolaci. V říjnu 1304 musel dokonce čelit tažení Albrechta Habsburského, který byl dosud podporovatelem českého krále. Útoky bylo zamezeno s podporou české šlechty i měst, především Kutné Hory, jež – zůstávajíc věrna Václavovi – nejenže Albrechtovi neotevřela brány a nevydala své stříbrné bohatství, ale dokonce záškodnickou akcí způsobila ztráty na útočnickově straně (podle Zbraslavské kroniky horníci otrávil struskou potok, z něhož pilo Habsburkovo vojsko). Mírová jednání na jaře 1305 přerušila Václavova choroba (tuberkulóza) a následná smrt ve věku necelých 34 let (21. 6. 1305). Pro české země to znamenalo ztrátu jednoho z nejschopnějších vládců v historii. Dědic trůnu Václav III. (1305-1306) se ujal vlády v kritické situaci, způsobené zejména mezinárodním tlakem, jejíž

řešení komplikovaly dluhy, které byly součástí imponujícího odkazu jeho otce. Přitom za vlády schopného hospodáře Václava II. prošly Čechy ekonomickou transformací a zaznamenaly nebývalý hospodářský růst, podpořený zejména objevením mimořádně bohatých ložisek stříbrné rudy v oblasti mezi Kolínem a Čáslaví (částečně na pozemcích patřících cisterciáckému klášteru v Sedlci), kde přímo u štol vyrostlo na zelené louce horní město Kutná Hora, které se na přelomu 13. a 14. století podílelo na celoevropské produkci stříbra asi třetinovým podílem (někde se uvádí až 40 %) a domácí produkci pokrývalo asi z 90 %. S tím souviselo i Václavovo „životní dílo“ – mincovní reforma v roce 1300, spojená s ražbou nové, kvalitní stříbrné mince, pražského groše, který se po zahájení ražby v červnu téhož roku téměř okamžitě stal uznávanou evropskou měnou a v oběhu se udržel stovky let (měl být mincí „věčnou“ a ve skutečnosti se pražské groše v Kutné Hoře razily až do roku 1549, stále s týmž vzhledem, jen s měnicími se jmény panovníků). Výtvarným i technickým vzorem pražskému groši, pro nějž byla stanovena hmotnost 3,95 g, byl tzv. groš tourský, ražený od roku 1266 ve městě Tours francouzským králem Ludvíkem IX. Současné byly raženy i drobné mince, zvané parvi, které byly ke groši v poměru 12:1. Mincovní reforma dále ve stručnosti rušila platby v neraženém stříbře (byla zavedena jeho povinná směna za raženou minci) a ukončila dosavadní oběh feniků, denárů a především brakteátů, jejichž proměnlivá hodnota byla hlavní příčinou kolabujícího finančnictví. Zároveň s mincovní reformou vrcholily práce na přípravě nového horního zákoníku *ius regale montanorum* (Královské právo horníků), který dal organizaci, regulaci a právní zajištění dosud převážně živelnému hornímu podnikání v Čechách a na Moravě a nahradil zastaralé horní právo jihlavské. Ačkoliv kodifikace navenek směřovala výslovně ke kutnohorským provozům, stala se závaznou pro veškerou těžbu a zpracování drahých kovů v celém království („horníkom svým všechnem po královstvie českém“), kde byla aplikována po řadu staletí a nadto posloužila jako základ horního zákonodárství i v dalších zemích. Kutná Hora se nicméně stala centrem produkce a zpracování stříbra, neboť sem, přímo na dosah mimořádně bohatých zdrojů suroviny, byla soustředěna veškerá mincovní výroba, dosud probíhající rozptýleně v regionálních mincovnách v asi 17 městech (mj. Brno, Cheb, Jihlava, Kadaň, Kladsko, Klatovy, Most, Olomouc, Opava, Písek, Plzeň, Praha, Žitava). Centrální kutnohorská mincovna, nově vybudovaný účelový objekt, který se následně začal nazývat Vlašským dvorem (první doklad až 1401), byla vybavena tzv. šmitnami („fabrica monetaria“), jež byly vyhrazeny jednotlivým zrušeným mincovnám, a to patrně z toho důvodu, aby zůstala zachována stará městská a podnikatelská práva, podíly a závazky. Panovník tak získal absolutní kontrolu nejen nad veškerou produkcí mincí (pražských grošů), ale i nad těžbou drahých kovů (stříbra a zlata). Tímto krokem si zajistil značný přísun financí, který mu umožnil realizovat jeho velkorysou a sebevědomou, zároveň ale i velmi nákladnou středoevropskou politiku. Důležité je také zmínit, že k přípravě mincovní reformy i horního zákoníku povolal Václav II. italské odborníky se zkušenostmi z Francie, kde krátce předtím pracovali na podobném úkolu pro krále Filipa IV. Sličného (1285-1314). V případě mincovní reformy se jednalo o tři peněžní specialisty z Florencie Rinieriho, Aparda Donatiho a Cyna Lombarda. Sestavením horního zákoníku byl zřejmě pověřen z Říma povolán zkušený italský profesor obojího práva Gozzo z Orvieto, na konkrétním znění se ale zřejmě podíleli také domácí báňští odborníci a do textace promlouval i sám král Václav. Reforma francouzských státních financí, na níž se podíleli přední odborníci a praktici své doby, často cizinci, nebyla zdaleka jediným styčným bodem vlád obou čelných evropských panovníků, u nichž jsou doloženy časté kontakty. Podobně jako Filipovi i Václavovi byli k dispozici zkušení právníci, političtí rádcové a diplomaté (např. míšeňský biskup Bernard z Kamence, ale zejm. basilejský biskup Petr z Aspeltu), kteří spoluutvářeli domácí i zahraniční politiku výrazněji než tradiční šlechta. Reorganizací základních pilířů státní správy včetně správy finanční oba docílili výrazné centralizace moci. Tento nadějný rozběh přemyslovské

politiky přerušila nejprve předčasná smrt Václava II., aby ji následně definitivně ukončila vražda bezdětného nástupce trůnu Václava III. 4. 8. 1306 v Olomouci.

Literatura: Vaníček 2002; Charvátová 2007; táž 2008; Sommer – Třeštík – Žemlička ed. 2009; Žemlička 2014; Jan 2015; Žemlička 2017

VÁCLAV IV. (místnost 218)

Návštěvníci pokračují obnoveným průchodem do místnosti 218, věnované Václavu IV. Tato místnost je ze všech čtyř nejreprezentativnější, proto natáčená sekvence zabírá krále v mimopražské rezidenci v roce 1386, kdy plánuje přestavbu výroby mincí na královské sídlo. Kulisa pro „natáčení“ znázorňuje interiér středověkého sálu, inspirovaný dobou vlády Václava IV. Král stojí nad stolem, nad modelem Vlašského dvora (podobně jako jsou zobrazováni donátoři či zakladatelé významných staveb ve středověku) a vysvětluje záměr přestavby. Na jihovýchodní stěně této místnosti je zakresleno časové schéma vybraného období působení Václava IV. V Kutné Hoře, aby v následující místnosti 217 byla na severozápadní stěně místnosti podobná časová osa věnována králi Zikmundovi.

Téma: Přestavba Vlašského dvora z mincovny na královskou rezidenci s kaplí

Námět: Po silné panovnické vládě Karla IV. nastupuje na trůn za složité domácí i zahraničněpolitické situace ve srovnání s otcem nepříteliš ambiciózní, byť již jako nástupce trůnu za Karlovy vlády všemožně protěžovaný vladař, Václav IV. Situace využili nejen zahraniční odpůrci českého krále na říšském trůně, ale i domácí šlechta, jež ve slabém panovníkovi viděla příležitost k posílení svého vlivu. Tento vzájemný antagonismus vedl Václava k přibližování se jinému elementu středověké společnosti, který stál v opozici tradiční šlechtě, k měšťanům. Odrazem oboustranně výhodného vztahu bylo i budování královských rezidencí ve městech, které se vedle několika královských hradů staly Václavovými oblíbenými místy, kde se skrýval před řešením komplikovaných politických otázek. Na jednu z takových městských rezidencí byl na Václavův pokyn na přelomu 80. a 90. let 14. století přebudován Vlašský dvůr, využívaný dosud výhradně jako výrobní areál – centrální královská mincovna. Jeho význam v soustavě Václavových rezidencí dokládá vedle četných pobytů také velkolepě vybudovaná hradní kaple (zasvěcená svatému Václavu), která představuje výjimečný architektonický doklad václavovské doby. V roce 1394 se dokonce Vlašský dvůr objevil na seznamu předních královských hradů, jejichž vydáním podmiňovala odbojná šlechta Václavovo propuštění z prvního zajetí. Náročně pojatá stavba se na příštích sto let měla stát jednou z nejvyhledávanějších rezidencí v zemi a dnes jediným dochovaným hmotným dokladem Václavovy záliby v městských palácích, byť značně poznamenaným pozdějšími přestavbami.

Synopse scénáře pro natáčení sekvencí:

Václav IV. odchází z místnosti s arkýřem, prochází kulatým schodištěm. Stříhem se ocitáme v dolní kapli. Zde se zastaví u stojánku se středověkým modelem VD a rozhlíží se, jak by to tu přestavěl.

Historický nástin pro časovou osu:

Složitá nástupnická otázka po smrti římského císaře a českého krále Karla IV. (29. 11. 1378 v Praze) představovala pro jeho potomky, navzdory propracované Karlově říšské i dynastické politice, značný problém. Karel se nerozhodl přenést dědictví jako celek na jediného následníka, ale rozdělil jej mezi více adeptů. Z nich nejstarší syn Václav byl již v roce 1363 přijat ve svých dvou (!) letech jako český král

a korunován. Mladší syn a nevlastní Václavův bratr Zikmund, narozený Karlově poslední manželce Alžbětě Pomořanské, získal Braniborsko, které později (1415) prodal. Nejmladší syn Jan dostal Zhořelecko. K tomu ještě Karlův nevlastní bratr Václav spravoval kolébku rodu, Lucembursko, které po jeho smrti (1383) zdědil prvorozený syn Václav. Ten měl mít zároveň nad celým dědictvím postavení seniora, ale rozdrobení rodové domény jeho pozici znesnadňovalo a zároveň jej oslabovalo i jako římského krále (císaře). Karel ještě za svého života stihl vyjednat synovu říšskou volbu a královskou korunovaci v Cáchách (1376), dovést jej k císařské korunovaci se mu však již nepodařilo. Další třetí plochou byla Morava, ovládaná pobočnou dynastickou linií Lucemburků (synové Karlova bratra Jana Jindřicha Jošt a Prokop), jejíž ambice šly často proti Václavovým zájmům. Ačkoliv Václav přebíral konsolidované a relativně vzkvétající dominium a jeho další politická kariéra byla již z dob Karla IV. mnohonásobně pojištěna, objektivní okolnosti na domácí i zahraniční scéně tuto zdánlivě snadnou pozici výrazně narušovaly. Hned v prvních okamžicích své vlády musel Václav IV. (1378-1419) čelit několika nepříznivým trendům, jako bylo papežské schizma (tzv. velké západní schizma, 1378), jež výrazně poznamenalo nejen církev, ale s ní i celou středověkou společnost, která se ocitla v situaci, kdy svět, stojící na jednotě církve, přestal existovat. V důsledku schizmatu musel Václav IV. odložit římskou jízdu, což hned v počátku jeho vlády silně podkopalo panovnickou mezinárodní autoritu. Navíc byl osobnostně jiného založení než průrazný Karel IV., pokračování jehož politiky Evropa očekávala. Namísto toho před ní vystoupil ostýchavý a váhavý Václav, u něž bylo záhy zjevné, že navzdory všemožné péči svého otce neoplývá charakterovými ani vladařskými předpoklady k realizaci jasné politiky v otce nastaveném kurzu. Opatrnické postoje v otázce „pravého“ papežství budily na mezinárodní scéně rozpaky a zavlekly ho do konfliktů s církevními autoritami doma (pražský arcibiskup Jan z Jenštejna) i za hranicemi. V důsledku toho se zhroutila domácí politická rovnováha, budovaná dlouhodobě a komplikovaně Václavovým otcem, král ztratil podporu oddaných duchovních, za něž se mu ovšem nikdy nepodařilo najít plnohodnotnou náhradu. Vůči vysoké šlechtě choval neskrývanou nedůvěru, jeho podporovatelé z řad nižší šlechty a měšťanstva se dříve či později začali projevovat jako přízemní prospěcháři. Král žil v nejistotě a před řešením naléhavých politických problémů často utíkal na svá oblíbená sídla v ústraní hlavního dění. Jednalo se jednak o místa, kde mohl realizovat svou loveckou vášeň, tedy hrady v křivoklátském polesí (Křivoklát, Karlštejn, ale zejména Žebrák a od konce 14. století jím nově vybudovaný Točnick), jednak o městské paláce, jež mu umožňovaly být nablízku životu měšťanského společenství (v roce 1385 Václav přesídlil z Pražského hradu na hranice Starého a Nového Města pražského do nově vybudovaného Králova dvora u pozdější Pražské brány, na sklonku století si nechal na Novém Městě postavit hrádek na Zderazi). A právě jedno takové sídlo si nechal vybudovat také v Kutné Hoře, kde mohl při své návštěvě zjara 1386, krátce před zahájením tažení do Uher na pomoc Zikmundovi, pozorovat čilý ruch v tamním technologickém objektu královské mincovny. Nevíme přesně, co přimělo Václava k rozhodnutí vložit do části výrobního areálu rezidenční funkci, patrně to ale byla jeho obliba městských paláců (srov. např. výše popsanou situaci v Praze, další opakované královské pobyty jsou doloženy v Písku, Českých Budějovicích, Berouně, Lokti či Plzni, kam chtěl dokonce roku 1391 přenést své sídlo) a možnost disponovat mincovnou jako královským majetkem. Zároveň je třeba říci, že Václav IV. byl prvním Lucemburkem, který dočasně sídlil v Kutné Hoře (během své vlády zde při sedmi pobytech strávil dohromady asi pět měsíců), zatímco jeho předchůdci upřednostňovali při příležitostných kontrolních návštěvách kutnohorských mincmistrů ubytování v nedalekém sedleckém klášteře. Konfliktní vztah Václava s představiteli domácí církve mohl být tedy významným důvodem k přestavbě Vlašského dvora na rezidenci. Rozhodujícím impulsem pak nepochybně byla právě návštěva Kutné Hory ve dnech 12. a 13. března 1386, což je první doložený pobyt Václava IV. zde. Po tomto datu byla zahájena rozsáhlá přestavba objektu, jehož součástí se

kromě rezidenčních prostor stala i královská kaple. Patrně s jejím dokončením souvisí zmínka o oltáři kaple v mincovním dvoře, obsažená v konfirmačních knihách k datu 15. října 1389. Královská kaple, náročné architektonické dílo, již tehdy byla nepochybně zasvěcena svatému Václavu. Stavební ruch (nejen) ve Vlašském dvoře se ovšem odehrával na pozadí prohlubující se krize na domácí politické scéně. Začátkem 90. let 14. století zašla situace v Čechách tak daleko, že se proti panovníkovi zformovala domácí šlechtická opozice, vedená sebevědomými Vítkovci (pány z Rožmberka a z Hradce), v níž byly zastoupeny i další přední šlechtické rody (páni z Rýzemberka, z Dubé, z Michalovic). Toto politické sdružení, tzv. panská jednota, nelezlo podporu u králova nevlastního bratra uherského krále Zikmunda a bratrance moravského markraběte Jošta. U Václavových nejbližších je třeba konstatovat, že ve vztahu ke králi zaujímalí velice kolísavá stanoviska podle toho, co považovali za účelné pro své úzké osobní zájmy, a na základě toho jej s vidinou zisku podporovali, nebo se naopak spojovali s jeho domácími i zahraničními oponenty. V květnu 1394 demonstrovala panská jednota s posvěcením i za účasti Jošta svou převahu Václavovým zjetím, internací v Českém Krumlově a posléze v rakouském Wildbergu a vydíráním. Cílem tohoto povážlivého kroku bylo uzurpovat si větší podíl na řízení země, tedy do značné míry návrat do doby Jana Lucemburského. V souvislosti s Kutnou Horou je důležité zmínit, že panská jednota si na králi nárokovala zástavu hradů Žebráku, Křivoklátu, Karlštejna, Zvíkova a Kutné Hory včetně tamních stříbrných dolů. Výskyt Kutné Hory (tj. Vlašského dvora) ve výčtu předních královských hradů značí, že před rokem 1394 byla přestavba na rezidenci z podstatné části dokončena, i když stavební práce zde zřejmě pokračovaly déle. Král sám sem totiž poprvé znovu přijel až začátkem dubna 1400. Ačkoliv král byl ze zjetí panskou jednotou v létě 1394 zachráněn díky ozbrojenému zásahu mladšího bratra Jana Zhořeleckého, situace v zemi se prudce zhoršila. Šlechta, ocitající se v odboji proti Václavovi, krále odmítala respektovat a rozpoutala proti němu domácí válku, a to s podporou v zahraničí. Znovu členové panské jednoty Václava zajali v roce 1402 a až do příštího roku jej internovali ve Vídni, tentokrát již přímo pod vedením králova bratra Zikmunda, který stále hledal uplatnění v říši, a jeho spojenců z řad rakouských vévodů. Zikmundem zorganizovaná internace Václava IV. měla být trvalá a měla Zikmundovi umožnit zaujmout jeho místo v českém království. Václavovi se nicméně podařilo ze zjetí více než po roce a půl v listopadu 1403 uprchnout a znovu se ujmout vlády, dále ovšem oslabené. Před vídeňskou internací (od poloviny října 1401 do začátku ledna 1402, jednalo se o nejdelší Václavův pobyt v Kutné Hoře) i poté, co se mu podařilo uprchnout, Václav IV. pobýval ve Vlašském dvoře (trávil zde Vánoce roku 1403). V reakci na to Zikmund s uherským vojskem Kutnou Horu oblehl, ta ovšem raději vyplatila požadovanou finanční částku, než aby vydala krále Václava. Je nasnadě, že tyto události připravily české království o pozici evropské velmoci a Václava, ve věcech říšské politiky ostatně laxního až rezignovaného, o římský trůn. Na mezinárodním poli se orientoval spíše na Francii. V roce 1400 byl Václav z římského trůnu sesazen (tehdy také poprvé od přestavby Vlašského dvora přijíždí do Kutné Hory) a na jeho místo zvolen vzdorokrál Ruprecht Falcký z rodu Wittelsbachů. Tím ale krize v říši neskončila. Po smrti Ruprechta (1410) se o trůn hlásili hned tři Lucemburkové – Václav, který v sobě mezitím znovuobjevil velmocenské ambice, moravský markrabě Jošt a čím dál dravější Zikmund, pro nějž se tímto otevírala životní šance. K nástupu nelehké pozice, v níž se Václav IV. ocital na domácím i mezinárodním poli, je třeba dodat, že celou dobu jeho vlády provázely hospodářské potíže a devalvace stříbrné mince, významného dědictví přemyslovské éry. Ekonomickou a sociální situaci vyhrotily morové epidemie, které se po delším čase vrátily do Čech s nebyvalou intenzitou (zejména velký mor roku 1380). Na to se vázaly další průvodní jevy jako nárůst kriminality, lapkovství, ale také vyhrocené formy religiozity a činnost kriticky smýšlejících kazatelů a univerzitních mistrů, vinících z neutěšeného stavu společnosti církevní instituce. Jejich požadavky na zásah státu proti církvi a zejména na sekularizaci církevního majetku našly odezvu i u krále Václava

(nemluvě o přichylnosti reformním myšlenkám, kterou vykazovala Václavova manželka Žofie). Stoupenci reformních myšlenek (ovlivněných především učením Johna Wyclifa) se rekrutovali téměř bezvýhradně z českých univerzitních mistrů a studentů, zatímco jejich němečtí kolegové, politicky orientovaní na Řím, stáli v opozici a vinili Čechy z šíření bludů. Do vzájemné nevraživosti vstoupil Václav IV. chtěje si zajistit podporu alespoň ze strany univerzity a v lednu 1409 vydal známý Kutnohorský dekret, jímž změnil poměr hlasů mezi univerzitními národy v neprospěch cizinců. Ti v reakci na to opustili Prahu a jejich secese (zejména do Lipska) dosud prestižní, Karlem IV. založené vysoké učení dlouhodobě poškodila. Pozvolný pád Prahy, donedávna mocné a celoevropsky obdivované metropole českého království do provinčnosti byl završen. Vyvrcholení tragického závěru Václavovy vlády nastalo po upálení Jana Husa na koncilu v Kostnici 6. 7. 1415, po němž reformní hnutí v rozštěpené společnosti přerostlo v revoluční násilí a posléze otevřenou válku, která po příštích několika desetiletích decimovala celé Čechy. Toho již ovšem Václav IV., marně vyzývaný římskou kurií i králem Zikmundem, aby včas a důsledně vystoupil proti husitům, nebyl účasten. Představitelé radikální větve hnutí 30. července 1419 za podpory ozbrojených Pražanů násilně obsadili novoměstskou radnici, povraždili protireformní konšely (tzv. první pražská defenestrace) a vyzvali ke drancování církevních majetků. V reakci na zprávu o vývoji v Praze stihl ani ne šedesátiletého Václava IV., dlícího v kritických dnech na dohled od Prahy na Novém Hradě u Kunratic, kam se uchýloval od roku 1412 nejčastěji, záchvat nekontrolovatelného afektu, v jehož důsledku 16. 8. 1419 zemřel. Ve Vlašském dvoře naposledy pobýval od března do května 1419.

Literatura: Spěvák 1986; Čornej 2000; Kavka 2001; Bobková – (Bartlová) 2003; Hlaváček 2008; Šmahel – Bobková ed. 2012; Záruba 2013; týž 2015

ZIKMUND LUCEMBURSKÝ (místnost 217):

V jednom časovém okamžiku je zeď provrtána naskrz a je vidět jako kukátkem z jedné místnosti do druhé. To přesně v časovém bodě, kdy se královští bratři setkali/nebo mohli setkat – detail, který bude důležitým prvkem v prohlídkové trase starších žáků. Představen bude příběh krátkého Zikmundova pobytu ve Vlašském dvoře v letech 1420–1421, který je jedinou delší přítomností krále v zemi zmínané husitskými válkami.

V konfiguraci filmařských atributů bude kromě kamery, štendru s reflektorem, režiséřského monitoru a křesílka též stojan s pláštěm a kožišinovou čepicí (ze známého vyobrazení Zikmunda, Pisanello, Kunsthistorisches Museum, Emperor Sigismund). Čepici si budou moci návštěvníci vyzkoušet a vyfotografovat se v ní.

Téma: Katolická Kutná Hora jako dočasné sídelní město rozštěpeného království

Námět: V předvečer vypuknutí husitské revoluce umírá král Václav IV. a vlády nad českými zeměmi se má ujmout jeho bratr Zikmund Lucemburský, dosud král uherský sídlící v Budíně, věrný stoupenec protireformní strany. Praha se mezitím stává výspou husitství a poté, co je Zikmundovi v roce 1420 zabráněno ve vstupu do metropole království, hledá útočiště v Kutné Hoře, která vlivem převážně německého patriciátu zůstává v počáteční fázi revoluce oporou katolické strany a od července do prosince 1420 a krátce i v listopadu 1421 je Zikmundovým sídlem. Po změně situace, kdy se Kutná Hora nejprve v květnu 1421 vzdala Pražanům (husitům) a poté byla obležena Žižkovými oddíly, prchají začátkem ledna 1422 z města nejen němečtí obyvatelé, ale po neúspěšné vojenské akci i samotný Zikmund zanechává za sebou Kutnou Horu v plamenech (Zikmundův úmysl založit požár nebyl

prokázán, zmiňují se o něm ovšem Staré letopisy české). Spor husitství a katolictví je alegoricky vylíčen ve veršovaném propagandistickém díle Hádání Prahy s Kutnou Horou, které je součástí tzv. Budyšínského rukopisu (asi 1420), souboru polemických básnických skladeb namířených proti Zikmundu Lucemburskému.

Synopse scénáře pro natáčenou sekvenci:

Zikmund ujíždí na koni z hořící Kutné Hory – klíčovaný záběr z green screenu. Ukázka v projekci je dvojdielná – záběr Zikmunda na trenažéru se sedlem + doklíčovaný kůň v krajině a v pozadí hořící město.

Historický nástin pro časovou osu:

Úměrně tomu, jak klesala reálná moc a prestiž Václava IV., dral se do popředí čím dál ctižádostivější králův mladší nevlastní bratr (syn Karla IV. a Alžběty Pomořanské) Zikmund. Na rozdíl od komplikovaného Václava Zikmund vykazoval od raného mládí (narodil se 14. 2. 1368) všechny lucemburské vladařské kvality a povahové rysy – byl talentovaným diplomatem, prohnáným intrikánem, měl široký rozhled, dovedl obratně formulovat vlastní program a poté jej naplňovat, při tom všem byl zároveň politickým pragmatikem, který uměl těžit z příznivé politické situace a naopak se stáhnout v případě nepřízně. V mládí se mu dostalo skvělého vzdělání od italských humanistů se zaměřením na jazyky a právo, vychovatelé kladli důraz též na rozvoj jeho fyzických schopností, jisté rezervy měl naopak ve vojevůdcovství. Karel IV. vyjednal začátkem roku 1372 dohodu o zasnoubení Zikmunda s anjouovskou princeznou Marií a vstoupil do jednání s polskými a uherskými stavy, čímž pro Lucemburky otevřel cestu k získání uherské a polské koruny (obě byly v letech 1370-1382 spojeny v ruku Ludvíka z Anjou, dědice posledního Piastovce Kazimíra III. a zároveň syna uherského krále Karla Roberta). Poprvé se Zikmund ocitl na dějinném jevišti 9. 7. 1376, když jako osmiletý chlapec, obdařený již funkcí braniborského kurfiřta, nesl při cášské korunovaci patnáctiletého nevlastního bratra Václava římským králem říšský meč. Na jaře 1379 pak v Trnavě proběhly zasnuby Zikmunda s Marií Uherskou, nejstarší dcerou Ludvíka z Anjou. Zisk uherské koruny tak byl víceméně zajištěn (lucemburský princ od té doby pobýval na uherském dvoře, aby uvykl místním poměrům), plánům na obsazení polského trůnu se ovšem postavila část polské šlechty, která přiměla Ludvíkovu dceru Hedviku v roce 1386 ke sňatku s litevským knížetem Jagiellem (teprve před svatbou přijal křesťanství), který jako král Vladislav spojil Polsko s Litvou do unie a založil dynastii, která v 15. století usedla i na český trůn. Zápas o polskou korunu zároveň odvedl Zikmunda od událostí v Uhrách, čehož využila tamní opozice – profrancouzsky orientovaná uherská šlechta. Její kandidát, neapolský Anjouovec Karel, však podlehl v únoru 1386 atentátu, což uvolnilo cestu Zikmundovi. Za dramatických okolností a s podporou svého bratra, českého krále Václava IV., a moravských bratranců Jošta a Prokopa převzal vojenskou cestou kontrolu nad většinou Uher, vynutil si sňatek s královnou Marií (korunována v srpnu 1382) a 31. března 1387 byl ve Stoličném Bělehradě korunován uherským králem. Převzetím uherského trůnu, jež bylo silně poznamenáno uherskou realitou a ambicemi rodícího se stavovství, byl Zikmund zároveň vystaven turecké expanzi, již se musel nutně bránit. První protiturecké tažení podnikl Zikmund v roce 1392, kdy vpadl do Valaška a dobyl a opevnil Malý Nikopol na Dunaji. Zisky však nebyly trvalé. Na konci září 1396 utrpěl v bitvě u Nikopole, kde stál v čele uherské armády v rámci početných vojsk křesťanské ligy, drtivou porážku, která otřásla jeho sebedůvěrou a dovedla jej k rezignovanému postoji vůči osmanským výbojům, čímž došlo k dalšímu oslabení jeho pozice v Uhrách. Zikmundův zahraniční zájem se poté přeorientoval na západ – začal vstupovat do dění v říši a v Čechách, kde podporoval panskou jednotu proti králi Václavovi. Po roce 1399 také obnovil svou polskou kandidaturu. Na jaře 1401 padl

do zajetí opozičních uherských magnátů, nespokojených s obratem královny politiky, a propuštěn byl teprve v říjnu téhož roku, opět po vydatné pomoci Jošta, Prokopa a také Václava IV., jehož „na oplátku“ neváhal nechat internovat ve Vídni (poté, co byl v srpnu 1400 zbaven římské královské koruny) a na začátku března 1402 se s podporou části české vysoké šlechty chopil jako gubernátor českého království výkonu vlády namísto svého bratra. Jeho dočasné zaneprázdněnosti v českém království opět využila Zikmundova opozice v Uhrách, kde byl 5. 8. 1403 po vojenské intervenci korunován neapolský král Ladislav. Zikmund tomuto nebezpečí čelil spojenectvím s Habsburky, s nimiž (konkrétně s vévodou Albrechtem IV.) uzavřel již v září 1402 v Prešpurku smlouvu o habsburském nástupnictví v Uhrách v případě, zůstane-li Zikmund bezdětný (jeho choť Marie tragicky zemřela i s předčasně narozeným dítětem v květnu 1395). Po této krizi, již se mu podařilo zažehnat díky věrným přívržencům v říjnu 1403, přistoupil v Uhrách k rozsáhlým reformám, mj. správní a soudní reorganizaci a také rozvoji těžby drahých kovů a mincovní reformě (uherský zlatý dukát), jimiž chtěl z ekonomicky prosperujícího státu vytvořit štít proti turecké expanzi a zároveň stabilní mocnost. Toho mohl docílit jedinečně rovnováhou politické moci mezi panovníkem a stavy, především vysokou šlechtou, jejíž vliv se snažil vyvážit vstřícnou politikou vůči městům. Zasáhl rovněž do církevní sféry, když jednoznačně zdůraznil nadřazenost světské moci nad duchovní. Obnovu důvěry mezi panovníkem a magnáty formálně stvrdil Zikmundův sňatek s Barborou, dcerou někdejšího opozičníka Heřmana Celského, v roce 1405. Dále pak pokračoval v politických aktivitách na severozápad od Uher – podpořil řád německých rytířů, který ovšem utrpěl 15. 7. 1410 u Grunwaldu porážku od Vladislava Jagellonského a Vítolda Litevského. Poté se Zikmund svých polských aspirací nadobro vzdal. Svou jedinou dceru Alžbětu zasnoubil s rakouským vévodou Albrechtem V. a toto habsbursko-lucemburské spojenectví se stalo základem jeho nové dynastické politiky (a předznamenalo vznik podunajské monarchie rakouských Habsburků v 16. století). V Uhrách se mu soustředěným tlakem podařilo rozložit opozici magnátů, jejichž předáky získal na svou stranu (12. prosince 1408 založil Dračí řád) a ti mu zajišťovali potřebné zázemí pro boj o římskou korunu. Zikmund využil nepřehlednou situaci v říši po smrti Ruprechta Falckého (18. 5. 1410), kdy rozdělení kurfiřti zvolili jednak moravského markrabího Jošta, jednak i uherského krále Zikmunda, který na svém zvolení – navzdory jeho ústavní neplatnosti – trval. Po Joštově nenadálé smrti (18. 1. 1411) se 21. 7. 1411 nechal zvolit znovu a jednomyslně. Jako čerstvý římský král se Zikmund Lucemburský zasloužil o svolání (30. 10. 1413) obecného církevního koncilu do Kostnice, kde měly být nadobro vyřešeny zmatky kolem papežského schizmatu. Jednání koncilu byla zahájena 1. 11. 1414, tou dobou ovšem Zikmund pobýval v Cáchách, kde 8. 11. 1414 proběhla jeho korunovace římským králem. Hlavně zásluhou koncilu byla odstraněna nejtěžší krize v římskokatolické církvi do doby reformace (namísto tří dosavadních papežů byl 11. 11. 1417 zvolen jediný papež Martin V., koncil trval do dubna 1418). Zároveň však kostnický koncil těžce poznamenal situaci v českém království, za jehož budoucího panovníka byl Zikmund – vzhledem k bezdětnosti jeho stárnoucího bratra Václava – předurčen. Na Zikmundovo pozvání do Kostnice odcestoval i nejhlasitější církevní reformátor, univerzitní mistr Jan Hus, aby zde před koncilem obhájl své učení. Koncil k němu však od počátku přistupoval jako ke kacíři a jako takového jej nechal 6. 7. 1415 odsvětit a upálit na hranici. Po smrti Václava IV. (16. 8. 1419) nastalo v Čechách bezkráloví a na pozadí neustávajícího plenění, vyvolaného pražskou defenestrací (30. 7. 1419), jednali zástupci stavů v Brně se Zikmundem o jeho nástupnictví, načež zástupci české a moravské nobility i husitské Prahy přijali na sklonku prosince 1419 Zikmunda za českého krále. Moravskými stavy byl také uznán jako nový markrabí (úřad předal roku 1423 svému zeti Albrechtu V. Habsburskému). Nehodlal ovšem respektovat politické požadavky husitské Prahy a rozhodl se ji kombinací diplomatického tlaku a vojenské hrozby přimět ke kapitulaci. Na jaře (17. 3.) 1420 vyhlásil proti husitům, kteří od něj vyžadovali potvrzení tzv. čtyř pražských artikulů, křížové tažení. To přimělo

k odporu nejen Prahu, ale i dosud loajální část vyšší katolické šlechty. Manifesty z dubna 1420 proklamovaly, že Zikmund byl sice přijat jako český král, ale nikoliv zvolen a korunován. Pokus o odříznutí pravobřežní Prahy (aby mohla být donucena ke kapitulaci) za Zikmundovy osobní účasti skončil díky husitské obraně hory Vítkova neúspěšně. Zikmund se sice nechal 28. 7. 1420 ve svatovítské katedrále korunovat českým králem, toto symbolické gesto však husitská politická reprezentace odmítla a nakonec začátkem června 1421 prohlásila oficiálně na sněmu v Čáslavi akt za neplatný. Interregnum tak pokračovalo, navíc Zikmund utrpěl 1. 11. 1420 před Vyšehradem další vojenskou porážku, po níž byl vytlačen z pražského souměstí. Dočasnou rezidencí se mu stal Vlašský dvůr v Kutné Hoře, druhém nejlidnatějším městě po Praze, kde pobýval už od 13. května 1420, kdy zde naposledy před bitvou na Vítkově neúspěšně jednal s Pražany. V Kutné Hoře pak Zikmund pobýval od července do prosince 1420 a znovu pak krátce v listopadu 1421, přičemž kutnohorské stříbro mu sloužilo k vyplácení žoldnéřského vojska. Druhé křížové tažení, zahájené na podzim 1421, bylo završeno Zikmundovým nezdarem v bitvě u Německého Brodu a Kutné Hory v lednu 1422, odkud 6. 1. prchl poté, co ve městě vznikl – údajně Zikmundovým přičiněním – požár. Se Zikmundem a jeho dvorem město opustili také poslední katoličtí obyvatelé. Po tomto neúspěchu vzdal úsilí vyřešit husitskou otázku v Čechách vojensky a následujících kruciat se již neúčastnil. Další říšská intervence byla zastavena v červnu 1426 u Ústí nad Labem, následující, již pátá kruciáta skončila pro katolickou stranu neslavně 14. 8. 1431 u Domažlic. Na jaře 1431 začal i se Zikmundovým souhlasem zasedat koncil v Basileji, v rámci nějž se přední diplomat kardinál Cesarini přimlouval za kompromisní řešení situace v Čechách (vojenské řešení vzdal i po osobní zkušenosti od Domažlic). Oporu našel v Zikmundu Lucemburském. Stárnoucí státník, poslední svého rodu, odrazil koalici říšských kurfiřtů, kteří jej roku 1424 chtěli sesadit, roku 1431 získal lombardskou korunu a 31. 5. 1433 i korunu císařskou. Měl tedy zájem na jednání s domácími nepřáteli, zvláště v situaci, kdy si mohl být jistý podporou nejen domácích katolíků, ale i některých umírněných husitů, kteří usilovali o zklidnění poměrů v zemi. Mírové rozmluvy proběhly na jaře 1432 v Chebu a jejich výsledkem bylo bezprecedentní ujednání zvané Soudce chebský, tedy oboustranně odsouhlasená pravidla pro jednání o čtyřech artikulech na basilejském koncilu. Dne 30. 5. 1434 porazili umírnění husité spojení s katolíky v bitvě u Lipan stále ještě radikální husitská polní vojska, čímž byla otevřena cesta ke konečné dohodě. Dne 5. 7. 1436 skončilo v Jihlavě zdoluhavé vyjednávání husitů s koncilem a císařem Zikmundem slavnostním vyhlášením tzv. kompaktát, tedy nového typu dohody mezi státem a církví, jež legalizovala dvojvěří. Tuto situaci nakonec akceptoval i Zikmund stejně jako musel přijmout majetkové přesuny, které husitství přineslo, i strukturální změny zemských úřadů a sněmu, do nějž se propracovala husitská města, a naopak zastoupení ztratil duchovní stav. Respektoval také volbu Jana Rokycany pražským arcibiskupem v roce 1435. Většina husitských předáků na oplátku v srpnu 1436 akceptovala 16 let starou Zikmundovu korunovaci, takže mohl konečně 23. srpna 1436 vjet do rozjásané Prahy. Úplný klid v zemi však nenastal, např. na hrádku Sion vzdoroval poslední husitský hejtman Jan Roháč z Dubé, kterého Zikmund prohlásil za zemského škůdce, nechal uvěznit a popravit (9. 9. 1437). O dva měsíce později opustil těžce nemocný Zikmund Prahu naposledy. Cestou do Rakous a Uher císař 9. 12. 1437 ve Znojmě zemřel. Ještě předtím, 19. 3. 1437, vydal pro Kutnou Horu privilegium, jímž potvrdil smlouvu mezi „starými“ a „novými“ Horníky (tj. obyvateli Kutné Hory), přičemž obě uskupení si mohla ponechat svou víru a „staří“ Horníci si v lhůtě jednoho roku mohli požádat o navrácení majetku. V Kutné Hoře tak již v roce 1437 byly utvořeny podmínky pro náboženskou toleranci, jež našla definitivní vyjádření v kutnohorském míru roku 1485.

Literatura: Kavka 1998; Čornej 2000; Kavka 2001; Čornej 2008a; Borovský 2012; Šmahel – Bobková ed. 2012

VLADISLAV JAGELLONSKÝ (místnost 216):

Období krále Vladislava Jagellonského, spojené s Kutnou Horou, bude prezentováno v místnosti 216. Příběh bude vybudovaný na události zvolení Vladislava českým králem v roce 1490. Kulisy budou představovat fragment hradu, klíčová situace/záběr bude zpráva, sdělená Vladislavu, že se stal králem cizí země. V audiokomentáři záběru, který bude navozovat atmosféru hraného dokumentu, poběží informace o formě volby krále zemskými stavy.

Téma: Zemský sněm volí nového panovníka z cizí dynastie

Námět: České království se po husitských a poděbradských válkách ocitalo v krizi a bylo zatíženo dluhy, které po sobě zanechal zesnulý, utrakvisty prosazovaný král Jiří Poděbradský. Dynastickou politikou předchozích panovníků došlo ke sblížení s litevským velkoknížecím a polským královským rodem Jagellonců a jeden z nich, mladý syn polského krále Kazimíra IV. (mj. původního kandidáta katolické strany) jménem Vladislav, byl nyní částí domácí stavovské reprezentace vybrán za kompromisního nástupce trůnu s příslibem urovnání vtažů českého království na mezinárodní scéně (zejm. s papežem). Podmínkou, obsaženou ve Vladislavově volební kapitulaci, bylo také převzít splácení dluhů státní pokladny z dob vlády krále Jiřího. Pozice nového panovníka byla navíc komplikována rozštěpením stavovské obce, jejíž významné složky – část katolické šlechty a měst – střídavě podporovaly uherského krále a českého vzdorokrále Matyáše Korvína a jeho nároky na český trůn. Vladislav se tak sice stává na základě volby zemského sněmu, provedené v pondělí ráno 27. května 1491 ve Vlašském dvoře („na velikém pokoji nad preghauzem“), českým králem, což je v Polsku považováno za obrovský politický úspěch Jagellonců, ale jeho pozice v novém a do značné míry cizím a konfliktním prostředí byla hned od počátku velmi vratká (sněm svolaný k nelibosti Prahy do Kutné Hory měl ostatně původně zřejmě jen potvrdit olomouckou volbu Matyáše Korvína z roku 1469). V českém království přetrvávala více či méně latentní náboženská rozpolcenost (utrakvisté vs. katolíci) a zároveň se odehrával konflikt o politický a ekonomický vliv, v němž proti sobě stáli tradiční rivalové – šlechta a královská města. Vladislav je nucen lavírovat mezi jednotlivými stranami, tlumit jejich nároky a požadavky a usilovat o jejich přízeň, což s sebou nese další hluboké zadlužování královské pokladny.

Synopse scénáře pro natáčenou sekvenci:

Záběr do husté atmosféry sněmovního sálu, někdo vykřikne Vladislav Jagellonský! Střih, mladičkový král Vladislav stojí u okna v Krakově a dovídá se zprávu o svém zvolení. Není šťastný.

Historický nástin pro časovou osu:

Vnitřní politiku vlády krále Jiřího z Poděbrad (1458-1471) charakterizovalo úsilí o vytvoření a udržení náboženské tolerance. Velmi brzy se ale situace zkomplikovala, když papež Pius II. prohlásil roku 1462 kompaktáta za zrušená. Vzniklý spor mezi Prahou a Římem rychle eskaloval. Na domácí půdě se proti králi postavila koalice katolického panstva, tzv. Zelenohorská jednota, a velká města v čele s Plzní a Vratislaví. Papež dal Jiřího do klatby a vyhlásil proti Čechám kruciátu. Uherský král Matyáš Hunyady, řečený Korvín (1458-1490), přišel na jaře 1468 na Moravu v čele křižáckého vojska a následně se v Olomouci nechal katolickými stavy zvolit českým králem (3. 5. 1469). Nemocný král Jiří uzavřel na sklonku své vlády nástupnickou dohodu s polským králem Kazimírem IV. Jagellonským, neboť si uvědomoval, že rozdělenou zemi, zmítanou domácí válkou, může proti vnější agresi ochránit pouze

třetí síla. Dne 22. 3. 1471 král Jiří zemřel. V duchu nedávných úmluv byl českými stavy na sněmu v Kutné Hoře (ve Vlašském dvoře „na velikém pokoji nad preghauzem“) ráno 27. 5. 1471 zvolen českým králem Kazimírův prvorozený syn, teprve patnáctiletý polský princ Vladislav (nar. 1. 3. 1456), jehož vlastnosti vychválil diplomat Dobieslaw Kurozwecki, zvaný Lubelczyk, v působivém projevu až do nebes. Vlašský dvůr byl tehdy, po husitských válkách, jednou z mála obyvatelných královských rezidencí (spolu s Královským dvorem v Praze), ostatní byly v zástavě, nebo poškozeny válečným děním. Nově zvolený král Vladislav Jagellonský (1471-1516) přijel do Prahy 19. 8. 1471 v doprovodu několika tisíc polských ozbrojenců, připraven na korunovační ceremoniál. Poněkud zašlé korunovační insignie byly narychlo pozlaceny, ve spěchu probíhaly i další přípravy. Obřad, konaný 22. 8. 1471, se neobešel bez rozpaků. Rozpačité byly ostatně i okolnosti Vladislavova nástupu na trůn – již před cestou do Prahy musel delegaci českých předáků slíbit, že bude zachovávat všechny úmluvy legalizující výsledky husitské revoluce, a zároveň se pokusí s Římem vyjednat zrušení klatby, uvalené papežem na přívržence Jiřího z Poděbrad. Navíc Matyáš Korvín se titulu českého krále stále nevzdával. Nastalé dvojvládí hrozilo reálným roztržením dědičných českých zemí, přičemž se mohlo rozpadnout i samotné jádro státu, královské Čechy, jejichž část uznávala Vladislava, část (katolické oblasti a vedlejší korunní země) Korvína. Po husitském králi Vladislav Jagellonský nezdědil jen rozpolcenou českou společnost, jejíž část byla v klatbě, a válku s uherským králem Korvínem, ale také obrovské dluhy. Odhadem se jednalo o 160-170 tisíc zlatých, k jejichž hrazení sloužil královský podíl ze zvyšující se produkce kutnohorských dolů. Tamní mincovnu převzal Vladislav z rukou nejvyššího královského hejtmana, knížete Jindřicha z Minsterberka a na Poděbradech (syna krále Jiřího), v září 1471. Do Vlašského dvora tedy přijel Vladislav poprvé měsíc po své pražské korunovaci 21. 9. 1471 (a v Kutné Hoře tehdy provedl tzv. obnovu městské rady, tedy úkon, který obvykle prováděl nejvyšší mincmistr z pověření panovníka) a Vlašský dvůr, po přestavbě Václava IV. kvalitní královská rezidence a zároveň jeden z pouhých čtyř Vladislavem vlastněných královských hradů, se mu posléze stal druhým domovem – přijížděl sem každoročně, někdy i dvakrát do roka. Král neměl v zemi téměř žádný vlastní majetek (a tedy ani prostředky na uskutečňování vlastní politiky) a jeho hospodářská situace byla tristní. Reálně se mu nedařilo splácet nejen staré dluhy, ale dokonce se ještě více zadlužoval. Ve svém listu otci, bez jehož pomoci by Vladislav v českém království sotva obstál (např. roku 1473 mu poslal peníze na vykoupení Křivoklátu), si mladý monarcha povzdechl, že byl povolán toliko „ke zbytkům království“. Zvládnout složité poměry bylo nad Vladislavovy síly – sněmy nezasedaly, v zemi se permanentně válčilo, šlechta zaměstnávala ve svých službách profesionální lapky a obohacovala se kořistěním. Král, jako katolík, těžce hledal shodu s většinovými utrakvisty, zároveň však neměl podporu papežské kurie, která se hlásila ke Korvínovi. V rámci četných mezinárodních jednání se Vladislav sešel například 8. 9. 1474 ve Vratislavi s uherským králem Matyášem a svým otcem, polským králem Kazimírem IV. (cestou tam se zastavil ve Vlašském dvoře). Složitost situace ilustruje vývoj v roce 1477. Na jaře toho roku vpadl Vladislav s českými žoldnéři do Rakous na pomoc císaři Fridrichovi III. proti vnitřní opozici podněcované z Uher. Jako výraz vděku udělil Habsburk Vladislavovi 10. 6. 1477 české království včetně vedlejších zemí (kromě Moravy) v léno. Vedlejší korunní země však setrvaly na Matyášově straně, papež uvrhl Vladislava i jeho otce do klatby a rozzuřený Matyáš vtrhl do Rakous. Zaskočený Fridrich poté uznal českým králem Matyáše. Kompromisní řešení domácí situace bylo nalezeno až v červenci 1479, kdy vstoupil v platnost tzv. olomoucký mír, na jehož základě měl Vladislav vládnout v celém teritoriu českého království a Matyáš ve vedlejších zemích (Morava, Slezsko, obojí Lužice); oba přitom nosili titul českého krále. Mír rovněž řešil nástupnickou otázku. Zhruba v téže době, 2. 5. 1479, král Vladislav uvolnil z kutnohorské mincovny hřivnu stříbra pro střelce, aby mohli nechat vykovat čestný odznak ptačího krále, určený pro oblíbený sport/slavnost měšťanů-střelců – střelbu ku ptáku. Všech dědičných

zemí se Vladislav ujal – na základě ujednání olomouckého míru – po smrti Matyáše v roce 1490, kdy také získal uherskou korunu (byly tak položeny základy česko-uherské personální unie). Po svém příjezdu do Čech také Vladislav rychle pochopil, jak zásadní pro další vývoj je náboženská otázka. Na rozdíl od Poděbrada se ale spojil s církví a českými katolickými stavy, kteří ovšem byli na zemském sněmu v menšině. Roku 1483 připravovala katolická strana s vědomím krále převrat v Praze, jíž se chtěli katolíci zmocnit, ale celá akce byla prozrazena. Radikální utrakvisté odpověděli protiúderem, který vešel do dějin jako tzv. druhá pražská defenestrace – 24. 9. 1483 přepadli prokatolické radní všech pražských měst a pobili je. Vladislav, který tehdy prodléval v milované Kutné Hoře a do Prahy přijel až po roce, ustoupil násilí a přistoupil na rozhovory o uspořádání náboženských poměrů v Čechách. Na sněmu v Kutné Hoře kolem poloviny března 1485 uznali katoličtí předáci basilejská kompaktata jako zemský zákon, čímž byl uzavřen náboženský mír, zaručující katolíkům a kališníkům na území českého království rovnoprávnost (mírová smlouva se ovšem nevztahovala na Prahu, která zůstala radikálně kališnická). Pražskému prostředí přestal Vladislav důvěřovat, a tak se v první polovině roku 1485 (po jarním návratu z Kutné Hory) přestěhoval ze staroměstského Královského dvora, který byl (stejně jako za jeho předchůdců) ústřední královskou rezidencí, na Pražský hrad, který aktuálně procházel rozsáhlou rekonstrukcí. Ta se odehrávala na pozadí mimořádného zlepšení Vladislavovy situace na mezinárodní scéně. V létě 1487 konečně uznal Vladislava jako českého krále nový papež Inocenc VIII., poté tak znovu učinil císař a o dva roky později potvrdil Jagelloncovu kurfiřtskou hodnost i sbor kurfiřtů. V roce 1488 Vladislav naposledy pobýval ve Vlašském dvoře a v roce 1489 udělil Kutnohorským privilegium na clo z věcí přivážených do a vyvážených z města s výjimkou těch, které byly určeny pro pány a rytíře. Po smrti Matyáše Korvína (6. 4. 1490), kdy se po energickém vystoupení a vojenském tažení do Uher stal uherským králem (uherský sněm jej jím povolal 15. 7. 1490 a snad 21. 9. 1490 byl korunován), přesídlil Vladislav do Budína a oženil se (v říjnu) s Beatricí Aragonskou, vdovou po Matyáši Korvínovi. Sňatek byl ovšem sporný i s ohledem na dosud nerozloučený první svazek s Barborou Hlohovskou. V roce 1500 zrušil papež obě Vladislavova manželství a šestačtyřicetiletý Jagellonec se oženil s hraběnkou Annou z Foix a Candale, příbuznou francouzského krále, která přicestovala do Uher na podzim 1502. V roce 1503 se jim narodila dcera Anna a 1. 7. 1506 syn Ludvík, jehož příchod na svět zaplatila mladá královna životem. V této době již byl Vladislav vyzrálým ambiciózním panovníkem, možnosti realizovat konkrétní politiku byly však velmi omezené, a to jednak kvůli Vladislavovým osobním vlastnostem a momentálnímu rozpoložení (smrt Anny v roce 1506 mu způsobila hluboké psychické trauma), a hlavně kvůli politické situaci v Čechách. Po přesídlení do Uher, které byly vzhledem ke své rozloze, bohatství a důležitosti v protitureckém zápase objektivně významnějším státem než české království, se do Čech vypravil jen třikrát – v letech 1497 (za osobní účasti krále byla 20. 6./7. nově vysvěcena kaple ve Vlašském dvoře, zasvěcená svatým Ladislavovi a Václavovi), 1502 a 1509-1510, kdy byla hlavním cílem jeho návštěvy korunovace Ludvíka. Stále častější a intenzivnější zásahy stavovské obce do královských záležitostí se týkaly i tak výhradní domény královské moci, jakou byl mincovní regál. Vrcholem v tomto směru bylo, když roku 1498 stavové rozhodli, aby zmocněnci zemského soudu pravidelně zajižďeli do Kutné Hory k projednávání sporů ohledně směru a formě distribuce výtěžku z prodeje stříbra a z výnosu ražby. Od té doby nebyl král suverénním pánem mincovny. Stavovská obec na druhou stranu zčásti převzala i péči o umoření královských dluhů (ještě roku 1520 se zemský sněm marně zabýval otázkou, jak splatiti obrovské dluhy po králi Vladislavovi). Vzestup moci stavů, urychlený panovníkovou absencí v zemi, a neschopnost krále efektivně vstupovat do sféry šlechtických mocenských a ekonomických zájmů odhalila rovněž aféra kolem nového zemského zákoníku. Jeho koncept z roku 1500 představoval účelovou a zmanipulovanou normu, která napříště eliminovala vliv městského stavu (např. popřením práva měst hlasovat na

sněmu). Zástupci měst proti tomuto návrhu nové ústavy českého státu protestovali u panovníka, ale marně, neboť ten, zcela pod vlivem panské skupiny vedené nejvyšším purkrabím Zdeňkem Lvem z Rožmitálu, jedním z největších Vladislavových věřitelů, v roce 1502 zákoník, tzv. Vladislavské zřízení zemské, schválil. Města však odmítla změny přijmout a spor o kodifikaci, více či méně vyhrocený, se vlekl až do roku 1517. Vypuknutí otevřené války mezi oligarchickou skupinou pána z Rožmitálu a městským branným svazem, jemuž vyjádřil mírnou podporu i panovník, odvrátila Vladislavova smrt 13. 3. 1516 v Budíně. Rok nato byla mezi královskými městy a šlechtou uzavřena tzv. Svatováclavská smlouva, jejímž obsahem byl kompromis mezi politickými nároky měst a ekonomickými požadavky šlechty. Kutnohorský náboženský mír, Vladislavské zřízení zemské i jeho korekce v podobě Svatováclavské smlouvy vytvořily základní právní rámec dalšího fungování českých zemí, které během 15. století prodělaly hluboký přerod od centralizované monarchie k monarchii stavovské.

Literatura: Kapavíková – Vaněk ed. 1972; Macek 2001-2002; Kubík ed. 2005; Čornej – Bartlová 2007; Čornej 2008b; Fajt ed. 2012

Účel a přínos expozice:

- prezentace významu Kutné Hory a Vlašského dvora v českých dějinách, představení Vlašského dvora jako místa pobytu i důležitých jednání českých králů.
- prezentace kulturně historických konotací, odrážející se v uměleckohistorickém projevu.

Výroba:

- 4x grafika časové osy králů
- 4x portrét králů – desková malba, pozlacení
- nástěnná malba v síni králů – rodokmeny (103)
- filmová „L“ kulisa strohé středověké síně (205)
- filmová kulisa výpravného středověkého sálu (218)
- filmová kulisa green screen s fabionem a kobercem (217)
- filmová kulisa interiéru středověkého hradu (Krakov) s oknem, za oknem klíčované pozadí – kulatá věž Wawelu (216)
- mobiliář: replika gotického psacího pultu, gotického stojanu, (viz originální ikonografie, Mistr Theodorik, Mistr Vyšebrodský, ...), trenažér jízdy na koni, replika sedla (středověk)
- 4x filmová sekvence podle scénáře

Rekvizity:

- kodex Horní zákoník, kalamář, brk / gotický model Vlašského dvora / poháry 5x / královský reprezentativní plášť (hermelín)

Vybavení:

- 4x monitor na pojízdném pultíku, 1x kamerová jízda, 8x štendry s reflektorem, 4x závěsný mikrofon (z něhož půjde zvuk k filmové sekvenci), 4x atrapa kamery na stativu, kabeláž, 4x režisérské křesílko

Hudba:

- Cantica (<http://cantica.kh.cz/?page=index>) (203)

Technické podmínky (stavba):

elektro a audiorozvod podle výtvarně prostorového řešení (S)

13. komnata

Je umístěná v úzké komůrce 215. Bude obsahovat překvapení pro návštěvníka, který postupně během prohlídky všech expozic dosáhne potřebný počet bodů vyplněním nabídnutého kvízu tak, aby přinesl účastníkům této hry jedinečný zážitek, specificky propojený s tématem expozice Královský palác. Kvíz je koncipovaný jako dobrovolný, kartičku pro vyplnění si návštěvník může vyzvednout v pokladně při koupi vstupenky nebo i na několika místech v průběhu prohlídek expozic. Zjistí-li, že se opozdil s vyplněním/vynechal odpověď, musí/může se vrátit. Závisí to na jeho vůli navštívit 13. komnatu. Na základě správné odpovědi zanesení do kartičky 8 správných čísel (1,3,5,7,...7,5,3,1 = zrcadlové zobrazení prvočísel – mystických lichých čísel, která jsou považována za šťastná), zobrazených na staroměstské mostecké věži (rok, den, měsíc, hodina a minuta východu slunce při slavnostním položení základního kamene Karlova mostu v Praze císařem Karlem IV. O Karlu IV. bude ostatně zmínka v galerii králů, v královském rodokmenu, tam bude utajený úkol č.4). Poslední z čísel (9) musí návštěvník sám uhádnout a jím otevře v tapetě skrytý vchod do 13. komnaty, vstup pouze pro jednoho. Zde ho čeká kontemplační pobyt na prosté sedili, který odhaluje tajemství moudrosti, ukryté ve zobrazování havířů, a který je doprovázen biblickým textem (Job 28, 1-15, 20-24,28), Přísloví 2,4 a 1.Kor. 1, 24 a 30) Hlavní text Job je slyšet z reproduktoru a je doplněn/podkreslen hudbou (gregoriánský chorál), další krátké texty jsou napsány ve freskách na stěnách 13. komnaty, jejíž modrý strop je pokrytý pozlacenými hvězdami, sluncem a měsícem. V textu se jedná o první ekologickou zmínku v dějinách lidstva. Na stěnách bude sestavena „mozaika, tapeta“ složená z různých vyobrazení havířů na iniciálách v graduálech, antifonáři, ...

Výroba:

- v tapetě skryté tajné hladké dveře s kódem pro otevření – v rámci filmové kulisy
- předsazená stěna s gotickým okénkem před oknem
- dřevěná sedile, úprava stěny pro sedili
- reliéfní úprava stropu, jeho výmalba/pozlacení hvězd
- nástěnná malba rudkou s biblickými texty
- mozaika složená z vyobrazení havířů
- nahrávka textu a hudby

Hudba:

- Cantica (<http://cantica.kh.cz/?page=index>)

Technické zajištění:

- audiotechnika

Technické podmínky (stavba):

- elektro a audiorozvod podle výtvarně prostorového řešení (S)
- dveře do 13. komnaty (S)

5.

EXPOZICE „KUTNOHORSKÉ OSOBNOSTI“ na chodbách

Volně přístupná doplňková expozice na chodbách městského úřadu

Expozice Kutnohorské osobnosti bude umístěna na veřejně přístupné chodbě 101, 109B a 147 tak, aby byla zachována možnost návštěvy i v době uzavření prostor městského úřadu v mimopracovní době. Bude řešena prostřednictvím audiovizuálních programů, umístěných ve třech monitorech, instalovaných v plochých panelech opřených o podlahu a fixovaných ke stěně, rozmístěných ve dvakrát zalomené chodbě a bude doplněný grafikou, tématicky uvozující kutnohorské osobnosti. Panely nesou ikonky jednotlivých osobností, které budou totožné s ikonkami na dotykové obrazovce a návštěvník si bude moci zvolit kteroukoli osobnost i jazykovou variantu v titulované mutaci (AJ, NJ).

Prezentace cca 35 osobností, které jsou svým životem a dílem spjatý s Kutnou Horou, ať už se zde narodily, žily, zemřely a jsou pohřbeny, nebo jen krátkodobě pobývaly, ale zanechaly nerasmazatelnou stopu. Z rodáků vybíráme takové, kteří jsou významní nejen pro město, ale i v širším kontextu. Neomezujeme se na nositele čestného občanství, byť i takových je ve výběru celá řada. Výběr je rozkročen od středověku po začátek 21. století, přičemž jednotlivé epochy (15. - 18. stol., 19. stol. a 20. stol.) jsou zastoupeny zhruba rovnoměrně. Toto chronologické členění respektují i bloky, do nichž jsou jednotlivé osobnosti rozřazeny. Kromě stručného biogramu se zdůrazněním kutnohorských vazeb prezentujeme ukázky z díla (u výtvarníků obraz, u architektů stavbu, u literátů úryvek prózy/básně, u vědců úryvek odborného textu, u hudebníků skladbu). Součástí prezentace jsou i odkazy na místa v současné Kutné Hoře, která jsou s osobnostmi spjatá (ulice nesoucí jméno dotyčného/dotyčné, rodný dům, pomník, pamětní deska, hrob atd.) včetně fotodokumentace. Obrazová složka bude dále zahrnovat portréty osobností (jsou-li známy), ukázky rukopisu (podpisy, dtto) apod., vždy 5-10 obrázků. Scénář bude představovat sekvence jednotlivých madailonků osobností s použitím převážně obrazové dokumentace s nezátěžujícím, ale dostatečným textovým komentářem. Jednotlivé madailonky budou odděleny poutavými záběry z Kutnohorska a hudebním podkresem s provazbou na danou lokalitu, případně konkrétní osobnost. Program je možno průběžně doplňovat nebo obměňovat, případně kombinovat s aktuálními informacemi/ pozvánkami na významné kulturní projekty regionu.

A/ Erbovní měšťané – umělci – jezuité, kutnohorské osobnosti od nejstarších dob po baroko

/1/ Brandl, Petr (1668-1735), nar. 24. 10. 1668 v Praze, zemř. 24. 9. 1735 v Kutné Hoře, malíř, hlavní představitel vrcholného baroka v Čechách, pohřben v kostele Panny Marie (*Hejnic 1911; Prokop 2006; Rousová – Klouza 2013; Neumann – Steckerová ed. 2016; Prokop 2016*).

/2/ Bridel, Bedřich (1619-1680), nar. 1. 4. 1619 ve Vysokém Mýtě, zemř. 15. 10. 1680 v Kutné Hoře, katolický kněz, misionář, jezuita, překladatel, básník a autor náboženských spisů, zemřel zde při zaopatřování nemocných morem, pohřben u chrámu sv. Barbory (*Kroupa 2005*).

/3/ Dačický z Heslova, Mikuláš (1555-1626), nar. 23. 12. 1555 v Kutné Hoře, zemř. 25. 9. 1626 v Kutné Hoře, šlechtic z rodiny erbovních měšťanů, autor memoárů (*Paměti*, vyd. 1878-1880; 1940; 1996) a básnických skladeb, hlavně satirických a vlasteneckých, rodný dům je na Komenského náměstí, jiné náměstí v centru pojmenováno po něm stejně jako kutnohorské pivo, z KH pocházel rovněž jeho otec, podnikatel, kutnohorský rychtář a také autor pamětí Ondřej Dačický z Heslova (1510-1571) (*Kolář 2005; Ďurčanský 2006; Malura 2013*).

/4/ Gutenberg, Johannes (asi 1397-1468), nar. 1397/1400 v Mohuči, zemř. 3. 2. 1468 v Mohuči, vynálezce technologie mechanického knihtisku pomocí pohyblivých liter, v 18. a 19. století byla v českých zemích rozšířena představa o jeho původu v Kutné Hoře (Kuttenberg), která ovšem nemá reálný základ (*Pokorný 1991; Pokorný 1993; Voit 2006*).

/5/ Kořínek, Jan (1626-1680), nar. 12. 2. 1626 v Čáslavi, zemř. 12. 8. 1680 v Praze, katolický kněz, jezuita, spisovatel, autor vlasteneckých historických spisů, mj. *Staré paměti kutnohorské* (1675), které jsou prvním pojednáním o dějinách města (*Vlasák 1973; Štroblová 1995; Kořínek 2000; Haubelt 2004; Stich 2005; Malura 2013*).

/6/ Ptáček, Ondřej (-1511), zemř. 1511, kutnohorský mistr zvonař, kromě zvonů vyráběl i křtitelnice, pušky a cínové nádoby, činný na přelomu 15. a 16. století (doložen od r. 1472), po jeho smrti pokračovala dílna vedená jeho syny Jakubem a Matoušem, s rodinou byli spříznění i další kutnohorští zvonaři (*Roháček 1996*).

/7/ Rejsek, Matyáš (1445-1506), nar. 1445 v Prostějově, zemř. 1. 7. 1506 v Kutné Hoře, řezbář, kameník, sochař, architekt, stavitel, působil v Praze a Kutné Hoře (chrám sv. Barbory, snad i pozdně gotická kašna ad.), kde v chrámu sv. Barbory pohřben, zde i jeho signatura na klenbě chóru. Stavba pětিলodního gotického chrámu sv. Barbory byla péčí kutnohorského bratrstva Božího těla zahájena r. 1388. V první etapě (do 1420) byla zajišťována stavební hutí Petra Parlěře, za husitských válek byla přerušena a poté pokračovala od roku 1481. V této etapě stavbu vedli postupně mistr Hanuš (od 1487), Matyáš Rejsek (1489-1506) a Benedikt Ried (1512-1532). Práce byly dokončeny v letech 1540-1548 zaklenutím střední lodi. V KH Rejskovo náměstí (*Kraus 1946; Vlček ed. 2004, 543; Čevonová 2006; Krmíčková 2013*).

/8/ Smíšek z Vrchovišť, Michal (-1511), zemř. 5/1511, kutnohorský měšťan a šlechtic, zmiňován od r. 1471 v Kutné Hoře, vrchní dozorce stavby chrámu sv. Barbory, dvorský úředník, významná rodina erbovních měšťanů, mj. i Jan Koch Smíšek z Vrchovišť (-1501), důlní podnikatel a obchodník (*Kremľa 2010; Šrejberová 2013*).

/9/ Šultys z Felsdorfu, Jan (asi 1560-1621), nar. kol. 1560 ve Slaném, zemř. 21. 6. 1621 v Praze na Staroměstském náměstí, měšťan, konšel a primátor Kutné Hory, mincmistr ve Vlašském dvoře (známa jeho mincmistrovská značka), od 1619 jeden z direktorů stavovské vlády, jako jeden z vůdců protihabsburského povstání popraven jako čtrnáctý v pořadí za účast na stavovském povstání, jeho hlava poté vystavena na Kolínské bráně, kde zůstala až do roku 1724 (*Víšek 2009; Šandera 2012*).

/10/ Vyskytenský z Vyskytné, Jan (asi 1490-1548-), sekretář Adama z Hradce, hofrychtěř českých královských měst, kutnohorský erbovní měšťan (*Vorel 2012*).

B/ Obrozenci – vědci – politici, kutnohorské osobnosti „dlouhého“ 19. století

/1/ Havlíček Borovský, Karel (1821-1856), nar. 31. 10. 1821 v Havlíčkově Brodě, zemř. 29. 7. 1856 v Praze, básník, novinář a politik, zakladatel české moderní žurnalistiky, literární kritik, autor črt, překladatel, v roce 1850 se usadil v Kutné Hoře, kde založil časopis *Slovan* (vydával v KH 1850-1851), za což se stal obětí perzekuce a stanul před kutnohorským soudem, soubor článků vydal pod názvem *Epištoly kutnohorské* (1850), v Kutné Hoře má pomník, jehož autorem je kutnohorský rodák sochař

Josef Strachovský (1850-1913), odhalen 26. 8. 1883 jako vůbec první pomník KHB v Čechách (*Nuhlíček 1957; Švácha 1991; Kotyk 2007; Zborovská – Jedlička ed. 2008; Bouchal – Říman ed. 2011*).

/2/ Jenewein, Felix (1857-1905), nar. 4. 8. 1857 v Kutné Hoře, zemř. 2. 1. 1905 v Brně, malíř, kreslíř a ilustrátor, pocházel z rodiny úředníka továrna na tabák v Sedlci u Kutné Hory, studoval v Praze a Vídní, většinu tvůrčího života strávil v Praze, zemřel předčasně v Brně, pohřben byl v Kutné Hoře, zde také uložena jeho pozůstalost (SOkA), pojmenována po něm ulice (rovněž v Brně), busta na rodném domě, pomník na hřbitově Všech svatých a Galerie Felixe Jeneweina (*Musil 1996*).

/3/ Lindner, Gustav Adolf (1828-1887), nar. 11. 3. 1828 v Rožďalovicích u Jičína, zemř. 16. 10. 1887 v Praze-Královských Vinohradech, PhDr., profesor filozofie a pedagogiky, psycholog, autor zásadních prací z oborů, po J. A. Komenském považován za druhého nejvýznamnějšího českého pedagoga a zakladatele moderní české pedagogické vědy, ředitel učitelského ústavu v Kutné Hoře, poté r. 1881 první český profesor pedagogiky na pražské české univerzitě (*Cach 1988; Cach 1992; Cach 1997; Cach 2000; Morkes 2000; Rýdl 2000; Šalanda 2000*).

/4/ Müller, Josef (1834-1910), nar. 2. 11. v Kutné Hoře, zemř. 26. 12. 1910 ve Vídni, rakouský a český numismatik, ředitel hlavní mincovny ve Vídni, během svého života působil v Benátkách, Paříži, Krakově, autor odborných studií z oboru, politik, poslanec českého zemského sněmu za staročechy.

/5/ Oliva, Alois (1822-1899), nar. 11. 7. 1822 v Kutné Hoře, zemř. 21. 12. 1899 v Praze, průmyslový podnikatel, velkoobchodník, mecenáš, politik, zakladatel Olivovy nadace pro východu dětí z chudých rodin, od r. 1890 čestný občan Kutné Hory (*Puk 2002; Puk 2006; Boček 2010; Provaz 2013, 41-43*).

/6/ Stáně, František (1814-1897), nar. 21. 8. 1814 ve Strakoniciích, zemř. 5. 5. 1897 v Kutné Hoře, MUDr., lékař, porodník, spoluzakladatel a dlouholetý ředitel všeobecné nemocnice v Kutné Hoře, zakladatel pěveckého spolku, předseda archeologického sboru Vocol, starosta města (1882-1886), od r. 1861 čestný občan Kutné Hory, pohřben na hřbitově Všech svatých (*Provaz 2013, 21-23; Kremla – Petrání 2014*).

/7/ Štietka, Josef Jaromír (1808-1878), nar. 15. 7. 1808 v Liteni, zemř. 10. 4. 1878 v Kutné Hoře, lékař, politik, v 60. l. 19. stol. poslanec českého zemského sněmu za Národní stranu (staročeši) a starosta Kutné Hory, zakladatel kutnohorské nemocnice (zřízena 1839 na místě bývalého kostela sv. Bartoloměje), divadla a knihovny, pojmenována po něm ulice, pamětní deska na domě, kde zemřel (*Siegl red. 1938*).

/8/ Tyl, Josef Kajetán (1808-1856), nar. 4. 2. 1808 v Kutné Hoře, zemř. 11. 7. 1856 v Plzni, dramatik, divadelní režisér, herec, překladatel z němčiny, divadelní kritik, spisovatel a novinář, náměty z Kutné Hory v jeho díle (*Krvavý soud aneb Kutnohorští havíři, Dekret kutnohorský*), v Kutné Hoře je Tylova ulice a Tylův rodný dům s pamětní deskou a bustou, jeho jméno nese kutnohorské divadlo a ochotnický spolek Tyl (*Šamberger 2008; Vichla 2009*).

/9/ Vocol, Jan Erazim (1802-1871), nar. 23. 8. 1802 v Kutné Hoře, zemř. 16. 9. 1871 v Praze, univerzitní profesor archeologie (zakladatel české archeologie jako vědního oboru) a dějin české literatury, historik umění, organizátor muzejních archeologických sbírek, autor publikací z oborů, redaktor, básník, dramatik, v Kutné Hoře je po něm pojmenována ulice a na rodném domě je pamětní deska, v Kutné Hoře byl r. 1877 založen archeologický spolek Vocol, který se věnoval restauraci městských architektonických památek (*Sklenář 1981; Sklenář 2010; Vaněčková 2014*).

/10/ Výborný, Vratislav (1853-1877), nar. 23. 9. 1853 v Kutné Hoře, zemř. 25. 7. 1877 v Palmě na Mallorce, sekretář a blízký přítel arcivévody Ludvíka Salvátora z toskánské větve Habburků, pohřben v Kutné Hoře (Hyka 2017).

C/ Umělci – vědci – významní občané, kutnohorské osobnosti moderní doby

/1/ Koniček, Oldřich (1886-1932), nar. 12. 10. 1886 v Kutné Hoře, zemř. 17. 7. 1932 v Žehuni, malíř ovlivněný impresionismem a fauvismem, člen Spolku výtvarných umělců Mánes, rodný dům na Palackého nám., pohřben v rodinné hrobce v Kutné Hoře.

/2/ Kouba, Bohuslav (1911-1942), nar. 7. 7. 1911 v Újezdě u Kladna, zemř. 3. 5. 1942 v Kutné Hoře, československý voják a příslušník výsadku Bioscop (Krůta 1996/97; Marek 2012; Neradová 2016).

/3/ Krupička, Rudolf (1879-1951), nar. 4. 12. 1879 ve Starkoči u Čáslavi, zemř. 20. 10. 1951 v Kutné Hoře, dekadentní básník a dramatik z okruhu časopisu Moderní revue, vystudoval nižší reálku v Kutné Hoře, kde po maturitě na obchodní akademii v Praze nastoupil do podniku (octárny) svých rodičů, kde pracoval jako úředník do jejího znárodnění, v okolí Kutné Hory pořádal přednášky, ochotnická představení a koncerty, je po něm pojmenována ulice a po jeho básni místní časopis Krásné město (zal. 1938).

/4/ Kučerová-Herbstová, Marie (1896-1962), nar. 20. 2. 1896 v Kutné Hoře, zemř. 8. 6. 1962, hudební skladatelka a pedagožka, věnovala se hudební tvorbě pro děti v žánrech opera, balet či klavírní skladby, např. dětská opera Broučci, uvedená r. 1930 v Divadle Na Vinohradech.

/5/ Leminger, Emanuel (1846-1931), nar. 25. 12. 1846 v Nedvězí u Benešova, zemř. 3. 12. 1931 v Kutné Hoře, středoškolský profesor na reálné škole v Kutné Hoře, archeolog a historiograf Kutné Hory, redaktor, muzejník, autor prací z oboru (zejm. Královská mincovna v Kutné Hoře, 1912), učebnic fyziky a přírodovědy, spoluzakladatel archeologického spolku Vocel, od r. 1913 čestný občan Kutné Hory (ČČH 37; Provaz 2013, 71-74).

/6/ Lieblová, Dagmar (1929-2018), nar. 19. 5. 1929 v Kutné Hoře (roz. Fantlová), zemř. 22. 3. 2018 v Praze, PhDr., filoložka v oboru českého a německého jazyka, překladatelka z němčiny, aktivní v hnutí přeživších holokaust, vězněna v koncentračních táborech Terezín, Osvětim – Březinka a Bergen-Belsen, r. 2012 jí bylo uděleno čestné občanství (Provaz 2013, 151-153; Lieblová 2016).

/7/ Louda, Jiří (1920-2015), nar. 3. 10. 1920 v Kutné Hoře, zemř. 1. 9. 2015 v Olomouci, odbojář, válečný veterán, vězeň komunistického režimu, knihovník, heraldik, autor státního znaku ČR a znaků mnoha českých obcí, autor prací z oboru, v r. 2006 obdržel čestné občanství (Louda 2010; Provaz 2013, 143-146; GaHL 35; Štěpán 2015).

/8/ Munk, František (1901-1999), nar. 26. 5. 1901 v Kutné Hoře, zemř. 16. 1. 1999 v Portlandu, USA, Ing., ekonom, politolog, ekonomický redaktor, autor prací z oboru (Munk 1993; Munk 1998).

/9/ Ornest, Ota (1913-2002), nar. 6. 7. 1913 v Kutné Hoře (vlastním jménem Otto Ohrenstein), zemř. 4. 8. 2002 v Praze, divadelní dramaturg, režisér, herec, překladatel a někdejší ředitel Městských divadel pražských (1950-1972), druhou světovou válku prožil v exilu ve Velké Británii, kde se věnoval divadlu a rozhlasovému vysílání, jako přesvědčený komunista stál v čele revolučních přeměn

v českém divadelnictví, později se naopak začal stýkat s disidenty a byl zatčen (1977) za podíl na vývozu zakázané literatury, byl bratrem básníka Jiřího Ortena (1919-1941) a herce Zdeňka Ornesta (1929-1990), otcem herce, režiséra, překladatele a textaře Jiřího Ornesta (1946-2017) a herečky a moderátorky Ester Janečkové (nar. 1972), byl předsedou poroty (1993-2002) literární soutěže Ortenova Kutná Hora.

/10/ Orten, Jiří (1919-1941), nar. 30. 8. 1919 v Kutné Hoře (vlastním jménem Jiří Ohrenstein), zemř. 1. 9. 1941 v Praze, básník ovlivněný existencialismem, jehož talent se neměl šanci vinou nešťastného úmrtí rozvinout, většina díla vyšla až posmrtně, na jeho památku se koná festival Ortenova Kutná Hora se stejnojmennou literární soutěží pro mladé autory, jeho jméno nese i kutnohorské gymnázium (*Trávníček 2003; Mareček 2015*).

/11/ Preissová, Gabriela (1862-1946), nar. 23. 3. 1862 v Kutné Hoře (roz. Sekerová), zemř. 27. 3. 1946 v Praze, dramatička, spisovatelka, autorka realistických črt, dramaturgyně Národního divadla, zakladatelka nadací, r. 1926 jmenována čestnou občankou Kutné Hory, v parku u chrámu sv. Barbory zasadila „lípu Gabriely Preissové“ (*Taudyová 2012; Provaz 2013, 85-87*).

/12/ Smrkovský, Miloslav (1926-2009), nar. 29. 8. 1926 v Kutné Hoře, zemř. 12. 3. 2009 v Kutné Hoře, akademický malíř, sochař, řezbář a restaurátor kamenných a polychromovaných dřevěných plastik, štuků a sgrafit, v Kutné Hoře v dílně řezbáře a sochaře F. Charváta se vyučil řezbářem, poté studia v Praze, v Kutné Hoře se podílel na restaurování významných uměleckých památek (dále např. Kuks, Hořovice, Kozel, Kačina aj.), restauroval sochařská díla pro zahraniční výstavy českého baroka (*Nejedlý 1997; Rezler 2009*).

/13/ Šedivý, Josef Jan (1887-1956), nar. 14. 5. 1887 v Kutné Hoře, zemř. 19. 4. 1956 v Kutné Hoře, malíř, restaurátor, správce sbírek městské galerie, malíř městských zákoutí a panoramat, autor článků v regionálním tisku (*Fabiánová 1994*).

/14/ Šťastný, Radko (1928-2013), nar. 17. 10. 1928 v Kutné Hoře, zemř. 8. 10. 2013 v Kutné Hoře, PhDr., středoškolský pedagog, literární historik (zejm. tzv. Dalimilova kronika), redaktor, aktivní v kulturní a společenské sféře, uspořádal mj. antologii z děl kutnohorských spisovatelů (Kutná Hora literární, Praha 2003), od r. 2012 čestný občan Kutné Hory (*Provaz 2013, 153-155*).

/15/ Voska, Emanuel Viktor (1875-1960), nar. 4. 11. 1875 v Kutné Hoře, zemř. 1. 4. 1960 v Praze, původně kameník a poté majitel kamenolomů, zároveň tajný zpravodajec a spolupracovník T. G. Masaryka, v USA organizoval akce na podporu zahraničního odboje a návštěvy českých politiků v USA, člen Sokola a Volné myšlenky, r. 1935 jmenován čestným občanem Kutné Hory, po druhé světové válce se vrátil z USA, zapojil se do veřejného života, 1951 odsouzen na 10 let vězení, r. 2011 umístěno jeho jméno na dosud anonymním hrobě na hřbitově Všech svatých v Kutné Hoře (*Provaz 2013, 97-101; Hájková 2014*).

/16/ Zelenka, František (1904-1944), nar. 8. 7. 1904 v Kutné Hoře, zemř. asi 19. 10. 1944 při transportu z Terezína do Osvětimi, architekt, grafik, autor plakátů a knižních úprav, jevištní a kostýmní výtvarník, specialista na rodinné, činžovní a obchodní domy, avantgardní divadlo (mj. 1929-1932 šéf výpravy Osvobozeného divadla), divadelním představením se věnoval i v Terezíně, před okupací nestihl včas emigrovat do Anglie, válku nepřežila ani manželka, ani syn, v Kutné Hoře po něm r. 2007 pojmenována ulice, v jejímž sousedství se nachází vila továrníka Leo Reinigera, kterou Zelenka

projektoval (*Kroutvor 2002; Vlček ed. 2004, 727; Bartošová 2010; Svoboda 2016;*
<http://www.zmizelakutnahora.cz/cs/news/50-zelenkova-vila-v-kutne-hore/>).

Účel a přínos expozice:

- prezentace průřezu dějinami města Kutné Hory

Výroba:

- 3x AV program – „Osobnosti“
- 3x panel pro monitor
- doplňující grafika/na panelech

Technické zajištění:

- AV technika – 3x dotyková obrazovka

Technické podmínky (stavba):

- elektro a audiorozvod podle výtvarně prostorového řešení (S)

6.

MĚSTSKÁ SPRÁVA V PRŮBĚHU STALETÍ

Volně přístupná doplňková expozice na chodbách městského úřadu

Bude řešena podobně jako Kutnohorské osobnosti. Na 2 monitorech poběží program, složený z dostupných převážně obrazových dokumentů od zakládajících listin, městských privilegií, přes příběh radnice až po současnou strukturu městské správy.

Kutná Hora představuje ze správního hlediska mimořádně zajímavý úkaz, který se vymyká z kontextu ostatních českých a moravských měst. Pro své stříbrné bohatství se těšila vždy velkému zájmu ze strany panovníků, a tak zaujímala po celý středověk a raný novověk přední místo mezi královskými městy – byla druhým nejdůležitějším městem po Praze. Středověké město se vyvinulo z živelně se rozvíjející hornické osady přímo u dolů, což se projevilo i počátcích správní organizace, v níž se prolínaly prvky správy městské se správou horní. To se stalo určující charakteristikou i pro další staletí, kdy se v Kutné Hoře vyvinul jeden z nejpropracovanějších a nejsložitějších městských správních systémů v Čechách, kdy jistý stupeň vzájemné organizační závislosti horních a městských sborů zůstal zachován až do tereziánských a josefínských reforem veřejné správy ve druhé polovině 18. století.

Problematika kutnohorské městské správy bude v této části expozice prezentována na příkladech vybraných dokumentů, pokrývajících období od počátků města do josefínských reforem, jež vedly k unifikaci městských správ v rámci celého habsburského soustátí. Nepůjde tedy o z chronologického hlediska vyčerpávající přehled, nýbrž o výběrový nástin základních specifických rysů kutnohorské městské správy v období 14. až 18. století, kdy šlo o v rámci českých zemí jedinečně spravovaný městský útvar s výsadním postavením. Prezentovány budou zejména archivní písemnosti (listiny, knihy), ale také fyzické předměty (pečeť, městský znak) či místa (radnice, archiv), vše spjaté s městskou správou a jejím výkonem v minulosti.

1/ Městský archiv, pohled do archivního depozitáře

Charakteristika archivu jako paměťové instituce uchovávající, ochraňující, evidující a zpřístupňující zejména písemné, ale i jiné historické prameny vzniklé z činnosti městské správy, nástin historického vývoje a prostorového uložení městského archivu, stručná charakteristika fondu AM Kutná Hora (listiny od 1314, městské knihy od 1424, účty od 1443, zádušní účty od 1457...) s důrazem na mimořádný význam archivu v rámci archivů českých měst (*Hejnic 1918*: „Archív kutnohorský lze řaditi k nejbohatším archivům v království Českém. Bohatý jest nejen rozsahem, nýbrž i významem listinného materiálu, v něm nahromaděného.“).

2/ Listina z roku 1289 (*SOKA Kolín, AM Kolín; RBM II, č. 2729, 1193*)

Nejstarší písemný doklad existence sídliště na místě dnešní Kutné Hory je v listině (v originále nedochované) sedleckého kláštera z 15. března 1276, kde jako svědek vystupuje „Gotfrid od Hory“ (*CDB V/2, č. 809, 500-501; RBM IV, č. 1840, 734*). Tehdy se jednalo o jednu z v souvislosti s nálezem stříbrorudných ložisek živelně se rozvíjejících hornických osad na území patřícím sedleckému klášteru, nad nimž vykonávala dohled města Kolín a Čáslav. Ze sporu těchto dvou měst vzešla také dodnes dochovaná a zde prezentovaná listina, jež vymezuje pravomoci Čáslavi a Kolína vůči nově se

rozvíjející hornické lokality. V této listině, vydané 15. listopadu 1289, se poprvé objevuje místní jméno Kutná Hora, a to v latinské podobě „in Kuttis“ (RBM II, č. 2729, 1193).

3/ *Ius regale montanorum*, opis v Kutnohorském právním kodexu, jeden z nejstarších rukopisů IRM, cca 1410 (SOKA KH, AM KH, kn. 1; repro např. Vaněk – Kapavíková 1970, příloha; Štroblová – Altová ed. 2000, 44; Indra – Procházková ed. 2003, 43-44, č. 65, obr. 22; Žemlička 2014, 373)

V hornickém sídlišti, vzniklém sloučením starších osad v jeden celek, se začaly od 90. let 13. století utvářet zárodky městské správy, odvíjející se od správy horní a řídící se zásadami jihlavského právního okruhu. Vydání horního zákoníku krále Václava II. (*Ius regale montanorum*) nejspíše mezi lety 1300 až 1305 znamenalo zformování tzv. jihlavsko-kutnohorského horního práva a v důsledku vedlo mimo jiné i k přeměně dosavadního hornického sídliště („mons“) na právně, správně i hospodářsky stabilizované město („civitas“).

4/ Listina z roku 1308 (SOA Třeboň, Vs Sedlec, sign. 11; RBM II, č. 2171, 937; <http://monasterium.net/mom/CZ-SOAT/VelkostatekSedlec/11/charter?q=kutn%C3%A1%20hora>)

Přesnou dobu vzniku města nelze stanovit, neboť Kutná Hora nebyla založena – na rozdíl od většiny ostatních královských měst – žádným právním aktem, ale v plnohodnotné město se postupně vyvinula z živelně se rozrůstajícího hornického sídliště. Základní rysy městského společenství však vykazovala nejpozději na sklonku prvního desetiletí 14. století. Dokladem o tom je tato listina z 16. března 1308 (RBM II, č. 2171, 937), kterou vydávají rychtář („iudex“) a dva přísežní („iurati“) v Kutné Hoře, a v níž se o obyvatelích již hovoří jako o měšťanech („cuius in Khuttis“). Zanedlouho se Kutná Hora objevuje poprvé výslovně jako město, a to v listině z 26. července 1310 („in civitate et Monte Cuttna“, RBM II, č. 2823, 1235). V listině Jana Lucemburského z 1. listopadu 1318 (CIM II, č. 103, 176-178) se pak Kutná Hora jmenuje jako královské město nezcizitelné od české koruny.

5/ Nejstarší městská pečeť z přelomu 13. a 14. století (např. SOKA KH, AM KH; repro Vaněk – Kapavíková 1970, příloha; Štroblová – Altová ed. 2000, 46; Kavka 2001, 7; SOA Třeboň, Vs Sedlec, i. č. 11 – na listině z 16. 3. 1308 – viz výše; repro Žemlička 2014, 365)

Městský charakter Kutné Hory v této době potvrzuje také existence městské pečeti, jež plnila funkci ověřovacího prostředku na právních dokumentech a zároveň byla i jakýmsi symbolem města a jeho svrchovanosti. Nejstarší výskyt kutnohorské městské pečeti se zpravidla datuje do roku 1307, ale mohla vzniknout i dříve, v každém případě někdy na přelomu 13. a 14. století. Tato nejstarší pečeť je kruhovitého tvaru o průměru 48 mm. Pečetní pole je lemováno perlovcem, pečetní obraz sestává z erbu českého krále, tedy štítu s dvouocasým lvem, s klenotem v podobě přilbice s orlím křídlem. Po stranách symbolu královské moci jsou jako specifická kutnohorská erbovní znamení položena dvě haviřská kladiva (mlátek vpravo a želízko vlevo). V opise pečeti gotickou majuskulou čteme: „+ S(IGILLVM) IVDICIS ET IVRATORVM IN CHVTTA“ (tj. pečeť rychtáře a přísežníků v Kutné Hoře). Tato pečeť byla jako jediná městská pečeť používána až do poloviny 14. století.

6/ Listina z roku 1365 (*SOKA KH, AM KH; repro Štroblová – Altová ed. 2000, 48*)

Právní proces utváření města byl dokončen vydáním nedochovaného privilegia Jana Lucemburského z roku 1329 (*CIM II, č. 153, 259-262; RBM III, č. 1515, 592-594*), podřizujícího všechny obyvatele horní oblasti městskému soudnictví, zvyšujícího vliv konšelů na výběr šepmistrů a i jinak posilujícím městskou samosprávu, která byla organizována následujícím způsobem. V čele sídliště stál rychtář, který byl pravděpodobně zároveň i urburem (tj. nejvyšším úředníkem a panovníkovým zástupcem v oblasti horního podnikání). Rychtáři byl podřízen sbor přísežných/konšelů, zprvu dvanáctičlenný jako v jiných královských městech, ještě v předhusitské době ovšem rozšířený na osmáct členů. Z konšelů se vybírali dva muži, kteří sbor zastupovali a jimž byla přisouzena výkonná moc. Vždy po měsíci se tito městští úředníci, pro něž se vžil označení šepmistři, střídali. Městskou správu doplňovali tzv. páni obecní (zpravidla čtyři) a nejvýše třicetičlenný sbor starších z obce, který zastupoval širší obec. Tato struktura městské správy se odráží v celé řadě listin z lucemburského období, zde například v listině z roku 1365, v níž přísežní dosvědčují půjčku rychtáři Enderlinovi.

7/ Městská pečeť z doby Karla IV., 1346-1378 (*SOKA KH, AM KH; repro Štroblová – Altová ed. 2000, 55; Kavka 2001, 8*)

Na začátku vlády Karla IV. získala Kutná Hora od tohoto panovníka povolení užívat větší pečeť, na níž se nově objevila figura říšského orla po pravé straně, zatímco český lev byl umístěn na straně levé. Obě heraldická zvířata hledí na sebe a drží předníma nohama císařskou korunu a ve spodní části erbu přidržují dvě zkřížená hornická kladiva. Velká pečeť („sigillum maius“) o průměru 73 mm byla poprvé užitá na listině z 8. dubna 1347.

8/ Městský znak ve 14. století, kutnohorský erb ze znakové galerie v Lauflu

Do městského znaku přešel v modifikované podobě pečetní obraz nejstarší kutnohorské pečeti rychtáře a přísežných. Podle nepotvrzené hypotézy bylo privilegium na městský znak uděleno Kutné Hoře králem Václavem IV. roku 1392. Kutná Hora ale znak užívala nepochybně již dříve – jeho nejstarší doklad (červený štít se stříbrným kladivem bijícím do stříbrného nosatce) je znám ze znakového sálu na bavorském hradě Lauflu u Norimberku, který od roku 1353 vlastnil Karel IV. Ten také upravil kutnohorský městský znak v tom smyslu, jak bylo zmíněno u městské pečeti (jednohlavý orel a český lev držící císařskou korunu a hornická kladiva). Domnělé Václavovo privilegium tak bylo spíše ztvrzením staršího stavu.

9/ Privilegium Zikmunda Lucemburského z roku 1437 (*SOKA KH, AM KH, č. 6; CIM III, č. 114, 194-200; repro Štroblová – Altová ed. 2000, 67*)

Nejstarší v originále dochovaná panovnícká listina v kutnohorském městském archivu je tzv. restituční privilegium císaře Zikmunda Lucemburského z 19. března 1437. Zikmund chtěl po odeznění husitských válek pozdvihnout Kutnou Horu, „největší a nejužitečnější poklad a klenot všeho království“, a především znovu obnovit těžbu ve zdejších dolech, a proto na sklonku svého života vydal privilegium, jímž potvrdil smlouvu mezi „starými“ a „novými“ Horníky (tj. obyvateli Kutné Hory). Obě skupiny si mohly ponechat svou víru, přičemž katolickým obyvatelům byl pro bohoslužby vyhrazen kostel sv. Barbory. Tito „staří“ Horníci si také v lhůtě jednoho roku mohli požádat o

navrácení majetku. Základní myšlenkou privilegia bylo, že staří a noví Horníci tvoří jednu obec a všem se potvrzují stejná práva, svobody a povinnosti, zaručené předchozími panovníky. Jedná se tedy o dokument, který zakládá ve městě nové právní poměry a vytváří podmínky pro náboženskou toleranci, která se v celozemském měřítku prosadila až díky kutnohorskému náboženskému míru v roce 1485.

10/ Městský znak v 15. století, znak města se symboly dolování v Hašplířské kapli chrámu sv. Barbory (repro Štroblová – Altová ed. 2000, 94; Kavka 2001, 9)

Také král Jiří z Poděbrad potvrdil v privilegii z 15. prosince 1459 Kutné Hoře mnohé dřívější výsady včetně práva užívání městského znaku (*CIM III*, č. 227, 393-395). Někdy brzy poté se z iniciativy Kutnohorských do znaku města (a obdobně tak do pečetního obrazu) dostal zlatý kalich coby symbol utraktivismu, jehož vyobrazení ve znaku je uvedeno poprvé v bibli Martina z Tišnova z roku 1489. Kalich se pak na městských symbolech užívá opakovaně. V erbu se dále objevují dva havíři jako štítonoši a nad štítem umístěný monogram W označující Vladislava Jagellonského. Znamé je vyobrazení městského znaku z Hašplířské kaple chrámu sv. Barbory, kde štítonoši-havíři ještě navíc nesou znaky se symboly důlního náčiní. Půvabný dřevěný reliéfní polychromovaný znak z doby kolem roku 1490 je k vidění ve Vlašském dvoře, kam byl přenesen z radní síně po požáru radnice v roce 1770 (repro Štroblová – Altová ed. 2000, 77, obr. příloha).

11/ Privilegium Jiřího z Poděbrad z roku 1467, opis v knize přepisů městských privilegií (*Trassumpta privilegiorum*, fol. 3v), 15.-16. stol. (*SOKA KH, AM KH; CIM III*, č. 297, 513-518; ukázkou zápisu viz Vaněk – Kapavíková 1970, příloha)

V období druhé poloviny 15. a 16. století zažívala Kutná Hora největší rozkvět. Dobře fungující městský organismus se opíral o propracovanou městskou správu, která navazovala na předchozí středověké uspořádání a představovala jeden z nejrozvinutějších a nejsložitějších městských správních systémů v Čechách. V pohusitské době – poté, co v roce 1467 na základě privilegia Jiřího z Poděbrad přestala právní závislost Kutné Hory na Jihlavě (*CIM III*, č. 297, 513-518), – začala být kutnohorská městská správa ovlivňována právními zvyklostmi jiných měst, především Starého Města pražského. Svou roli sehrál i návrh zemského zákoníku M. Brikcího z Licka, mimochodem v letech 1529-1531 právníka a městského písaře v Kutné Hoře, a především pak přijatý zákoník Koldínův. Nejpodstatnější rozdíl oproti předhusitské době spočíval v tom, že úřad městského rychtáře se přetvořil – jak bylo v královských městech v té době obvyklé – z hlavního představitele správy města v pouhého výkonného úředníka městské rady.

12/ Nejstarší dochovaná kutnohorská městská kniha, Liber hereditatum antiquus, 1424-1501 (*SOKA KH, AM KH, kn. 361; Indra – Procházková ed. 2003, 32, č. 37*)

V praxi dobře fungující městská správa by byla nemyslitelná bez instituce městských písařů. Městská kancelář musela fungovat záhy po přerodu hornického sídliště v institucionální město, ovšem o její činnosti v předhusitské době – vzhledem k absenci pramenů z této doby – víme jen málo. První městský písař se připomíná v roce 1327. Dochované písemnosti, jež nás seznamují s chodem městské kanceláře a organizací městské správy ve druhé polovině 15. a v 16. století, kdy se v kutnohorské

městské kanceláři vystřídal téměř padesát písařů (pracovali zde zpravidla dva až čtyři současně), představují především městské úřední knihy. Ty se dělily do několika řad – např. knihy přepisů privilegií, radní manuály (*libri memorabilium*), knihy sentenční, knihy trhové, kšaftů apod. Nejstarší dochovanou městskou knihou v Kutné Hoře je *Liber hereditatum antiquus*, tržní kniha založená v roce 1424 pro zápisy prodejů opuštěných nebo zničených domů husitskými hejtmany, kteří město obsadili v červnu toho roku, novým osídlencům. Husitské války znamenaly – jak bylo naznačeno v souvislosti se Zikmundovým privilegiem z roku 1437 – výraznou demografickou proměnu města, které se v důsledku odlivu katolického německého patriciátu počestilo. I díky tomu jsou městské knihy z tohoto období psány téměř výhradně česky.

13/ Rejstřík příjmů a vydání, náklady na hradební příkopy, 1443-1474 (*SOKA KH, AM KH*)

Vlastní kategorii městských knih představují tzv. knihy počtů, tedy vyúčtování veškerých příjmů a výdajů města. Tyto knihy se dochovaly v téměř souvislé řadě od poloviny 15. století, zde např. náklady na údržbu hradebních příkopů z let 1443-1474. Městské knihy umožňují vytvořit si relativně plastickou představu o fungování pozdně středověkého a raně novověkého městského organismu.

14/ Zápis o volbě Vladislava Jagellonského v roce 1471, kniha sentencí (*Liber sententiarum*), 1467-1512 (*SOKA KH, AM KH, kn. 265*; repro *Vaněk – Kapavíková 1970, příloha; Kapavíková – Vaněk 1972; Indra – Procházková ed. 2003, 33, č. 40, obr. 16*)

Pozoruhodná je i kniha sentencí kutnohorské městské rady z let 1467-1512, obsahující kromě jiného také pamětní zápis s podrobným popisem volby Vladislava Jagellonského českým králem, k níž došlo v pondělí ráno 27. května 1471 ve Vlašském dvoře „na velikém pokoji nad preghauzem“. Autorem zápisu je tehdejší městský písař Vít Tasovský z Lipoltic.

15/ Zápis o obnově městské rady z roku 1468, *Registrum rubeum parvum*, 1462-1478 (*SOKA KH, AM KH*; repro *Vaněk – Kapavíková 1970, příloha*)

Významnou roli ve správě města hrál nejvyšší mincmistr, který z pověření panovníka prováděl tzv. obnovy městské rady (tj. každoroční jmenování městských úředníků). Jen ve výjimečných situacích prováděl obnovu sám panovník, tak jako tomu bylo v roce 1471 při první návštěvě Vladislava Jagellonského v Kutné Hoře. V roce 1468 ale proběhla obnova městské rady standardním způsobem, provedl ji nejvyšší mincmistr Zdeněk Kostka z Postupic. Zápis v nejstarší knize ze série radních knih (*libri memorabilium*) obsahuje výčet městských úřadů, předměstských konšelů a cechmistrů. Obnova městské rady byla slavnostním ceremoniálem, zakončeným hostinou ve Vlašském dvoře, sídle horního úřadu. Tento ceremoniál se udržel až do ustavení tzv. regulovaného magistrátu ve druhé polovině 18. století.

16/ Zápis z manuálu práva útrpného (smolné knihy), 1521-1571 (*SOKA KH, AM KH, kn. 270*; repro *Indra – Procházková ed. 2003, 36-37, č. 50, obr. 18*)

Vzhledem k tomu, že Kutná Hora disponovala právem výkonu hrdelního soudnictví (získala jej zmíněným privilegiem Jana Lucemburského roku 1329), dochovala se také tzv. smolná kniha z let

1521-1571, která ukazuje, jakým způsobem městský soud vyslýchal provinilce a trestal nejtěžší zločiny – vedle vražd, loupeží, krádeží či žhářství také třeba čarodějnictví, rouhání či cizoložství.

17/ Městská pečeť v 15. až 17. století, listina Vladislava Jagellonského rušící platnost čtyř městských pečetidel, 1479 (*SOKA KH, AM KH; Nuhlíček 1960, 200, příl. 2; CIM III, č. 402, 677-678*)

Zřejmě v době poděbradské přibyl do pečetního obrazu (pod císařskou korunu) symbol kalicha, doložený na pečetí poprvé v roce 1473. V této souvislosti je dobré zmínit pozoruhodnou listinu krále Vladislava Jagellonského z 10. března 1479, jež ruší platnost čtyř městských pečetidel. Důvodem k tomuto právnímu pořízení byla skutečnost, že pečetidla byla před časem uloupena z radničního sklepa, tudíž bylo velmi pravděpodobné, že mohla být v mezichase zneužita proti zájmům Kutnohorských. Akt zneplatnění dokládá mimořádnou důležitost pečetidla pro existenci městské obce. Rovněž vydání znakového privilegia Ferdinanda III. v roce 1641 bylo zřejmě motivováno ztrátou pečetních typářů při švédském drancování radnice. Městská rada si následně nechala zhotovit nový stříbrný typář s odpovídajícím pečetním obrazem uvnitř vavřínového věnečku.

18/ Znakové privilegium Ferdinanda III. z roku 1641 (*SOKA KH, AM KH, Sbírka privilegií, č. 41; repro Štroblová – Altová ed. 2000, 151*)

Zmíněné znakové privilegium Ferdinanda III. Habsburského z 9. října 1641 nejenže potvrzuje právo užívat znak, ale zároveň znovu upravuje znakový (a tedy i pečetní) obraz. Nový znak je v něm popsán i vyobrazen – husitský kalich nahradil červený štítek se stříbrným břevnem nesoucím monogram F III (tj. Ferdinand III.), ve spodní části znaku se objevily tři stříbrné vrchy, na místo dvouocasého lva byl dán jednoocasý, jako štítonoši přibylы po stranách personifikace Víry a Naděje, nahoře štít přidržuje sv. Barbora, patronka horníků, ve spodní části jej na zádech nese horník. K poslední změně městského znaku došlo po vzniku československého státu v roce 1918, kdy byl jako symbol města, ovšem již bez právního významu, na žádost obce schválen ministerstvem vnitra (1926) opět znak s husitským kalichem.

19/ Konfirmace městských privilegií Josefem II. v roce 1784 (*SOKA KH, AM KH*)

Zpravidla při nástupu nového panovníka na trůn byla městu potvrzena stávající, případně udělena nová privilegia. Dochovala se buďto v podobě originální listiny (viz nejstarší dochované panovnické privilegium císaře Zikmunda z roku 1437), nebo ve formě opisu v za tímto účelem vedených městských knihách. Posledním panovníkem, který potvrdil Kutnohorským všechna dříve propůjčená privilegia, byl císař Josef II. Konfirmace z 23. listopadu 1784 má podobu knihy vázané v bílé kůži s pergamenovými listy, na nichž jsou opsána (tzv. inserována) jednotlivá privilegia. Kniha je opatřena panovníkovou pečetí v dřevěném pouzdře, přivěšenou na černožlutých šňůrách. Období josefinských reforem znamenalo z hlediska městské správy – nejen pro Kutnou Horu – výrazné omezení městské samosprávy v rámci procesu centralizace a byrokratizace státní správy. Orgánem postátněné městské správy se stal tzv. regulovaný magistrát, tvořený přednostou, kolegiem čtyř právnicky vzdělaných radů, magistrátním sekretářem a hospodářskou administrací sestávající z hospodářského inspektora a tří volených zástupců měšťanstva. Státem nařízená reorganizace měla za následek redukci politického vlivu měšťanů na správu města, zároveň ovšem vedla ke zkvalitnění administrativy. Stejně

tak, jako státní centralizací na konci 18. století zaniklo dosavadní privilegované postavení Kutné Hory, vytratila se správní unifikací i veškerá specifika zdejší městské správy.

20/ Radnice I, plán zaniklé radniční budovy z let 1499-1770 (*České muzeum stříbra*; repro <http://www.zmizelakutnahora.cz/cs/archiv/17-Radnice/>)

Sídlem městské rady i městského soudu byla v Kutné Hoře – stejně jako v ostatních královských městech – radnice. Nejstarší radnice doložena roku 1375 (x velmi pozdní souhlas ke zřízení radnice 1376?). Roku 1424 vyhořela (část sklepů zachována pod domem čp. 157 v Kollárově ulici), městská rada pak provizorně přesídlila do budovy na dnešním Komenského náměstí. Teprve v roce 1499 obec vykoupila několik domů, z nichž přestavbou, vedenou Matyášem Rejskem, vznikla nová radnice, která sloužila až do roku 1770, kdy podlehla požáru. Budovu radnice z let 1499-1770, umístěnou na dnešním Palackého, dříve Panském náměstí, zachycuje tento plán. Součástí rozsáhlého radničního komplexu, v průběhu 16. a 17. století opakovaně přestavovaného a upravovaného a v letech 1664-1666 doplněného o novou věž, byla i zbrojnice, vězení, krámy, dvě lékárny, obecní váha, sklady, velká síň v patře s bohatou řezbářskou výzdobou, radní a soudní síň, archiv, kancelář, kaple, byt a radniční šenk.

21/ Radnice II, historické foto Kamenného domu (*ÚDU AV ČR*)

Po požáru centra města v srpnu 1770 měla být radnice nejprve opravena stavitelem Hegerem, ale nakonec byla roku 1775 zbořena (zůstal snad jen zdobný pilíř v podloubí domu čp. 97 na Palackého náměstí). Poté instituce městské správy (městská rada a následně magistrát) sídlily v Havířském domě v dnešní Lierově ulici a od roku 1848, kdy se začalo pracovat na klíčové reformě územní samosprávy, do roku 1896 v Kamenném domě, původně pozdně gotickém patricijském domě z konce 15. století, který se nachází se na dnešním Václavském náměstí (čp. 183). Po radikální rekonstrukci v duchu novogotického purismu v 90. letech 19. stol. se sídlem městské správy stal od roku 1896 Vlašský dvůr, který tuto funkci plní dodnes.

Účel a přínos expozice:

- prezentace průřezu dějinami města Kutné Hory

Informační systém všech expozic a orientační systém provozu a bezpečnosti bude navržen v souladu s restaurovanými malbami na schodišti. Technologicky bude proveden buď technikou smaltu nebo keramického reliéfu (smaltová destička nebo kachel), graficky bude představovat lapidární stylizované ikony a názvy, inspirované restaurovanými náměty.

Výroba:

- 2x AV program – „Městská správa v průběhu staletí“
- doplňující grafika/na panelech

Technické zajištění:

- AV technika – 2x dotyková obrazovka

Technické podmínky (stavba):

- elektro a audiorozvod podle výtvarně prostorového řešení (S)

7.

ODDECHOVÁ ZÓNA A EXPOZICE „LETEM KUTNOHORSKÝM SVĚTEM“

Návštěvnické centrum, zázemí pro personál i návštěvníky

Místnosti 208a, 209, 201, 212 a chodba 211 budou určeny k základní obsluze a rozšíření a doplnění návštěvnického komfortu, k realizaci doplňkových služeb a aktivit.

Návštěvník se sem dopraví hlavním schodištěm z nádvoří do arkádové chodby nebo výtahem. Hlavní pokladna a návštěvnické centrum budou umístěny v místnosti 208a spolu s prodejem merchandisingových a upomínkových předmětů.

Místnost 209 bude sloužit jako oddychová a relaxační zóna s informacemi „Letem kutnohorským světem“. Vybavení návštěvnického centra, relaxačního interaktivního sálu, bude komponované z funkčního a zároveň jednoduchého/čistého/hygienického designového mobiliáře (sedací nábytek a prvky, pololehací prvky, pro rodiny s dětmi i lehací prvky, malé stolky) k relaxačním a občerstvovacím aktivitám (tak, aby bylo možno integrovat drobný automatový prodej občerstvení, nevyhnutelnou samozřejmostí je možnost blízkého sanitárního zázemí). Několik dotykových monitorů s populárně naučnými programy a hrami návštěvníky informuje a naviguje pro návštěvu dalších památek, možnost multimediálního „listování“ kutnohorskými reáliemi (památky, osobnosti regionu – odkaz na expozici v chodbě 147, historické mapy, historická ikonografie). Prostory jsou zařízeny v „ostrovních“ kompozicích, oddělených sedacími a odkladovými prvky (věšákové zástěny a paravány, ...). Některé z nabídek budou kreativně relaxační (kreslení, bastlení, hry s „chytrými“ hračkami, stavění, např: architektonické stavebnice – postav si klenební oblouk apod., viz Techmánie Plzeň, muzeum Třebíč). Na stěnu této místnosti bude přemístěn a nově instalován velkoplošný obraz „Žižka před Kutnou Horou.“

Místnost 210 bude určena k realizaci nabídky edukativních programů, tématicky navazujících na obsah expozic, zejména Královské mincovny a Královského paláce. Místnost bude vybavena kvalitní podlahovou krytinou pro možnost práce na zemi, s barvami, možnost rychlého úklidu (např. baletizol). Vybavení (stolky s možností skladebných kombinací, sedací prvky) bude mobilní, lehké, hygienické, štosovatelné. Místnost bude ambulantně členitelná lehkými zavěšenými posuvnými prvky a stejným principem zatemnitelná (promítání).

Veškeré zázemí pro obsluhující personál (manažer, pokladní, animátoři-průvodci/kustodi, edukativní asistenti), materiál, pomůcky a technické vybavení bude situováno v místnosti 212, kde je možnost/nutnost napojení na síť (voda, odpady protažením přes stěnu z místnosti 222. Současně zde bude zřízena možnost ambulantního sanitárního zázemí pro nejmenší návštěvníky – přebalovací pult, mytí, koutek pro matky s kojenci (možnost ohřátí kojenecké stravy).

Chodba 211 s arkádovými okny bude sloužit jako komunikace mezi jednotlivými prostory (některé edukativní programy v edukativní místnosti 210 budou časově uzavřené). Na chodbě poblíž oddechové zóny bude instalována interaktivní schematická kubická maketa celého areálu Vlašského dvora. Návštěvníka bude seznamovat s problematikou a prostorem, informovat ho a navigovat do jednotlivých částí expozic. Interaktivní maketa prezentuje kompletní skladbu jednotlivých expozic, nabízí jednak základní informaci o obsahu celé expozice, jednak základní orientační systém vzájemných prostorových návazností. Pohledem z arkádových oken do dvora si návštěvník ověří dostatečnou orientaci v reálném prostoru.

Účel a přínos expozice:

- poskytování návštěvnického a servisu, nabídka návštěvy dalších památek, rozšíření informací o dějinách města Kutné Hory
- nabídka a realizace edukativních programů tematicky navazujících na obsah expozic

Výroba:

- 8x informační panely, grafika (208, 209)
- interaktivní maketa Vlašského dvora (211)
- interaktivní tématické hračky/skládačky (209)
- program „Letem kutnohorským světem“ pro monitory (209)

Vybavení:

- pokladna/prodejna (nábytek, IT technologie) (208a)
- relaxační sedací nábytek (vaky) 9ks, stolky 3ks, věšákové zástěny 4ks, studijní dvojstolky s monitory 2ks, židle 4ks, dětský hrací koberec (209)
- ambulantní zatemnění a členění prostoru, sedací prvky 30ks (210)
- vybavení zázemí pro personál (212)
- vybavení dětského sanitárního koutku (přebalování, mytí, kojení)(212)

Technické zajištění:

- AV technika – 2x monitor a klávesnice (209)
- IT technologie kasy a zázemí (208a, 212)

Technické podmínky (stavba):

- lektorozvody podle výtvarně prostorového řešení (S)
- voda a odpad (212 – protažením z 222)
- zazdění předního průchodu mezi 209-210
- podlaha 210

Doprovodné programy

Vernisáž

V předvečer otevření expozic pro veřejnost.

Pozvánky (guestlist MÚ), pozvánky na tiskovou konferenci, tisková zpráva, pozvánky pro média (regionální TV, rozhlas), fotograf, dokumentarista.

Program – zodpovědná osoba MÚ, hudební vstup (Cantica Kutná Hora), občerstvení pokud možno ve středověkém stylu, historické oděvy – lokální ochotníci (náklady: lokální sponzoři), zajištění parkování, zajištění noclehů pro VIP, ...

Edukační programy

Výchovně vzdělávací kreativní programy pro tři věkové skupiny vždy do 20 dětí. Na více jak 10 dětí pedagog a asistent.

- předškoláci (90 minut): hravý program s pohybovou a výtvarnou složkou. Předchází návštěva Záhady ztraceného stříbra.

- mladší školní věk (120 minut): hravě kreativní program se společenskou soutěživou hrou, s výtvarnou složkou a kvízem. Předchází návštěva Královské mincovny 110.

- starší školní věk (180 minut): kreativní program s výtvarnou složkou (architektura, reliéf – navrhni vlastní minci z modelovací hmoty), interaktivní beseda a soutěž. Předchází návštěva celé expozice Královské mincovny.

- SŠ (180 minut): kreativní vstup do historie, interaktivní společenská hra (na osobnosti), písemná reflexe (dopiš krátce začátek příběhu), relaxace (prohlídka jiné části expozic), zhodnocení – symposium. Předchází návštěva Královského paláce.

Dětská trasa

- 1. stupeň ZŠ: pracovní sešit formou omalovánek, stejný autor jako komiks v „Záhadě“, 8 str. A/5, tisk 2x A/4, 80g, černá oboustr., šití 2 drátky. Rozdávat zdarma (cena obsažena ve vstupence)

- 2. stupeň ZŠ: pracovní sešit formou komiksu, stejný autor jako komiks v „Záhadě“, 8 str. A/5, tisk 2x A/4, 80g, černá oboustr., šití 2 drátky. Rozdávat zdarma (cena obsažena ve vstupence)

Koncerty

V preghausu, zajišťuje a organizuje speciální kulturně edukační pracovník.

Přednášky, projekce

Ve spolupráci s týmem kulturně edukačních programů, nabídku možností koordinuje s dlouhodobým programem.

Ve variabilním edukačním sále 210, možnost zatemnění, projektory budou vybavením edukativního zázemí.

Videomaping na fasádu VD

Součástí tradičních akcí města Kutné Hory jako je např. Královské stříbření (poslední víkend v červnu), Slavnosti sv. Václava (mše v kapli, která je zasvěcená sv. Václavovi, 28. září), Dny evropského kulturního dědictví, Muzejní noc, Advent ad...

Unikátní tematická projekce pro konkrétní příležitosti. Pro úspěšnou realizaci programu je nutná tma.

Komunikace s návštěvnickou veřejností

- kapesní kalendář (velikost vizitky – 90x50, křída 120g, 5+1, rozdávat zdarma, cena zahrnuta ve vstupence).
- informační list – plánec expozic s klíčovými hesly (DL, křída 120g, 5+1, oboustr. tisk, rozdávat zdarma, cena zahrnuta ve vstupence).
- letáky (skládačka A/4, křída 80g, oboustr, 5+1, DL formát)
- upomínkové plakáty k prodeji 3 druhy, jedinečná fotografie, luxusní grafika (A/2, A/1, křída 120-160g, 5+1, rolovat do pvc roury)
- katalog – reprezentativní publikace dokumentující celý soubor expozic, prodávat, nebo rozdávat jako reprezentativní VIP pozornost (MÚ nákup za výrobní cenu).
- merchandising: upomínkové předměty k prodeji – turistická vizitka, pohlednice 5 druhů, notýsek A/6, větší sešit – blok A/4, placky, odznáčky, tužky, propisky, pastelky, plechové krabičky, hračky, hrnky, textilní tašky s potiskem, trička s potiskem, utěrky s potiskem, nástěnný kalendář, ...

Plán propagace expozice

Internetová propagace: vlastní webové stránky Vlašského dvora s přímým propojením na web Města Kutná Hora (www.kutnahora.cz), web Průvodcovské služby Kutná Hora (pskh.cz), na cestovatelské portály, sociální sítě apod.

Public Relation: tiskové zprávy o otevření nových expozic v regionálním a místním tisku (Kutnohorské listy, Kutnohorský deník, www.svoboda.info), v odborných (Numismatické listy, Zprávy památkové péče) a specializovaných časopisech (COT, TTG, 100+1, Výlety, History, Epocha, Travel). Tiskové zprávy budou rovněž nabídnuty ČTK.

Prezentace nové expozice: cílené oslovení vybraných cestovních kanceláří formou direct mailingu, prezentace na veletrzích cestovního ruchu (v rámci Středočeského kraje, památek UNESCO, Středočeské centrály CR), spolupráce s oddělením cestovního ruchu a marketingu města Kutná Hora, agenturou Czech Turism apod., cílené oslovení škol v regionu s nabídkou výchovně vzdělávacích programů

Marketingové akce: eventy pro cestovní kanceláře, novináře a influencery; slevové karty; zapojení do síťových aktivit (Otevřete 13. komnatu, Klíč k památkám)

Placené reklamy: regionální TV, rozhlasové stanice, inzeráty (tisk, inzertní plochy, bannery apod.)

Poznámky k realizaci

Výstavní fundus

Bude zcela nově pořízen, v zásadě se jedná o atypický fundus. Musí vyrábět jedna specializovaná firma s prokazatelnými zkušenostmi s realizací výstav, neboť kovářské, truhlářské, sklenářské práce a jednotlivé fáze výroby a návaznost profesí jsou na sobě úzce závislé. Specifické odborné profese budou subdodavatelé této firmy.

Výjimečně

Scénické prvky

Domečky v expozici Mincovna (110), filmové kulisy v Královském paláci (205, 215, 216, 217 218), rekvizity, kostýmy, obrazy – musí vyrábět specializovaná firma s prokazatelnými zkušenostmi s divadelní nebo filmovou dekorací, neboť kovářské, truhlářské, kašérské, malířské a patinační práce, jakožto jednotlivé fáze výroby a návaznost profesí jsou na sobě úzce závislé. Specifické odborné profese budou subdodavatelé této firmy.

Autorská a reprodukční práva

Poskytnutí autorských a reprodukčních práv musí být ošetřeno standardně podle zákona formou smluv s příslušnými poskytovateli.

Poskytnutí reprodukčních práv na použití Kutnohorské iluminace bude ošetřeno s GASK formou speciální Smlouvy.

Instalace

Bude probíhat v následujících fázích, v koordinaci se stavbou. Nevyhnutelné z důvodu pracovních kapacit a jejich ekonomického časového využití bude, aby instalace jednotlivých expozic a jejich součástí probíhala na všech místech najednou. Samozřejmostí je, aby byla dokonale ukončená a předaná stavební připravenost.

SOUPIS LITERATURY

Královský palác

- Bobková, Lenka – (Bartlová, Milena). *Velké dějiny zemí Koruny české. Sv. 4/a-b. 1310-1402*, Praha 2003.
- Borovský, Tomáš. *Adventus Regis in unruhigen Zeiten: Sigismund und die Städte in Böhmen und Mähren*, in: Kaiser Sigismund (1368-1437): zur Herrschaftspraxis eines europäischen Monarchen, Wien 2012, s. 367-384.
- Čornej, Petr. *Velké dějiny zemí Koruny české. Sv. 5. 1402-1437*, Praha 2000.
- Čornej, Petr. *Zikmund Lucemburský*, in: Čeští králové, Praha 2008, s. 223-236.
- Čornej, Petr. *Vladislav II. Jagellonský*, in: Čeští králové, Praha 2008, s. 273-285.
- Čornej, Petr – Bartlová, Milena. *Velké dějiny zemí Koruny české. Sv. 6. 1437-1526*, Praha 2007.
- Fajt, Jiří ed. *Europa Jagellonica 1386-1572: umění a kultura ve střední Evropě za vlády Jagellonců. Průvodce výstavou*, Praha 2012.
- Hlaváček, Ivan. *Václav IV.*, in: Čeští králové, Praha 2008, s. 209-221.
- Charvátová, Kateřina. *Václav II.: král český a polský*, Praha 2007.
- Charvátová, Kateřina. *Václav II.*, in: Čeští králové, Praha 2008, s. 117-129.
- Jan, Libor. *Václav II.: král na stříbrném trůnu*, Praha 2015.
- Kapavíková, Marie – Vaněk, Lubomír ed. *Volba Vladislava Jagellonského českým králem. Edice pamětního zápisu v kutnohorské knize sentencí z roku 1471*, Kutná Hora 1972.
- Kavka, František. *Poslední Lucemburk na českém trůně. Králem uprostřed revoluce*, Praha 1998.
- Kavka, František. *Královské město Kutná Hora za vlády Lucemburků*, Dějiny a současnost 23, 2001, č. 1, s. 6-11.
- Kubík, Viktor ed. *Doba jagellonská v zemích České koruny (1471-1526)*, Praha – České Budějovice 2005.
- Macek, Josef. *Jagellonský věk v českých zemích. Díl 1. až 4.*, Praha 2001-2002.
- Ryantová, Marie – Vorel, Petr ed. *Ceští králové*, Praha 2008.
- Sommer, Petr – Třeštík, Dušan – Žemlička, Josef ed. *Přemyslovci: budování českého státu*, Praha 2009.
- Spěváček, Jiří. *Václav IV. (1361-1419): k předpokladům husitské revoluce*, Praha 1986.
- Šarochová, Gabriela V. *České země v evropských dějinách. Díl první (do roku 1492)*, Praha 2006.
- Šmahel, František – Bobková, Lenka ed. *Lucemburkové: česká koruna uprostřed Evropy*, Praha 2012.
- Štroblová, Helena – Altová, Blanka ed. *Kutná Hora*, Praha 2000 (= Dějiny českých měst).
- Vaníček, Vratislav. *Velké dějiny zemí Koruny české. Sv. 3. 1250-1310*, Praha 2002.
- Záruba, František. *Vlašský dvůr*, Castellologica Bohemica 11, 2008, s. 233-286.
- Záruba, František. *Hrady Václava IV. a Petr Parlér*, in: Ve službách českých knížat a králů. Kniha k poctě profesora Jiřího Kuthana, Praha 2013, s. 249-274.
- Záruba, František. *Hradní kaple II. Doba lucemburská*, Praha 2015, s. 121-133.
- Žemlička, Jan. *Království v pohybu. Kolonizace, města a stříbro v závěru přemyslovské epochy*, Praha 2014.
- Žemlička, Jan. *Do tří korun. Poslední rozmach Přemyslovců (1278-1301)*, Praha 2017.

Kutnohorské osobnosti

Obecně: *Biografický slovník českých zemí*, encyklopedie *Kdo byl kdo* (nakl. Libri), *Ottův slovník naučný* a dále různé tematické slovníky – architektů a stavitelů (Vlček ed. 2004), archivářů a historiků, historiků umění, spisovatelů, výtvarných umělců atd.

Bartošová, Lada. *Výstava Františka Zelenky v Českém muzeu stříbra*, in: Omnibus fiebat omnia: kontexty života a díla Fridricha Bridelia SJ (1619-1680), Praha 2010, s. 299.

Bělohávková, Petra. *Projekt Bridelius a Kutná Hora*, in: Omnibus fiebat omnia: kontexty života a díla Fridricha Bridelia SJ (1619-1680), Praha 2010, s. 285-286.

Boček, Jan. *Nadace a nadační fondy ve Středočeském kraji*, Praha 2010.

Bouchal, Hynek – Říman, Aleš ed. *K. H. B. – Karel Havlíček Borovský (1821-1856)*, Petrkov 2011.

Cach, Josef. *Gustav Adolf Lindner – klasik české pedagogiky propagátorem a uskutečňovatelem modernizace vyučování. (Učitelský ústav v Kutné Hoře v letech 1872-1882)*, in: K dějinám didaktických pomůcek na českých školách, Přerov 1988, s. 14-16.

Cach, Josef. *Gustav Adolf Lindner. Život a dílo zakladatele pedagogiky*, Praha 1992.

Cach, Josef. *Velký Lindner a menší (ne malé) postavy regionální*, in: František Slaměník (1845-1919). Sborník příspěvků z konference, Přerov 1997 (= Minulost Přerovska 1996), s. 55-58.

Cach, Josef. *Cesta od jičínského gymnázia k vrcholům vědy*, in: Minulost, současnost a budoucnost gymnaziálního vzdělávání, Semily 2000 (= Z Českého ráje a Podkrkonoší, supplementum 5), s. 195-198.

Český časopis historický 37, 1931, č. 3-4, s. 667 (nekrolog E. Lemingera; dostupné in: <https://kramerius.lib.cas.cz/client/index.vm?page=doc#uuid:ba4a9091-45b9-11e1-1431-001143e3f55c>).

Čevonová, Jana. *Architektonická tvorba Matěje Rejska z Prostějova – přehled dosavadního výzkumu. K 500. výročí smrti předního stavitele české pozdní gotiky*, Vlastivědný věstník moravský 58, 2006, č. 4, s. 337-351.

Dačický z Heslova, Mikuláš. *Paměti Mikuláše Dačického z Heslova*, ed. Antonín Rezek, Praha 1878-1880 (dostupné in: <https://archive.org/details/pamtikvydnup00daicuoft>).

Dačický z Heslova, Mikuláš. *Paměti*, ed. Miloslav Novotný, Praha 1940 (dostupné in: <http://www.digitalniknihovna.cz/mzk/view/uuid:94ee8bc0-ab67-11e4-a7a2-005056827e51?page=uuid:2bf30600-ae19-11e4-a7a2-005056827e51>).

Dačický z Heslova, Mikuláš. *Paměti*, ed. Jiří Mikulec, Praha 1996.

Đurčanský, Marek. *Kolektivní paměť měst? Narativní prameny městské provenience, jejich autoři a vztah k pramenům diplomatické povahy na příkladu středních Čech v první polovině 17. století*, in: Společnost v zemích habsburské monarchie a její obraz v pramenech (1526-1740), České Budějovice 2006, s. 375-388.

Fabiánová, Veronika. *Velký kutnohorský malíř. (Josef Jan Šedivý)*, Krásné město 4, 1994, č. 1, s. 17-19. *Genealogické a heraldické listy* 35, 2015, č. 3, s. 123 (nekrolog Jiřího Loudy).

Hájková, Dagmar. *Emanuel Voska: špionážní legenda první světové války*, Praha 2014.

Haubelt, Josef. *Ad Jana Kořínska Staré paměti kutnohorské*, Studie z dějin hornictví 33, 2004, s. 76-80.

Hejnic, Otakar. *Petr Brandl. Část všeobecná*, Praha 1911 (dostupné in: <https://kramerius.lib.cas.cz/client/index.vm?page=doc#uuid:44fb7631-435e-11dd-b505-00145e5790ea>).

Hyka, František. *Vratislav Výborný a jeho kutnohorská hrobka*, Krásné město 2/2017, s. 8-10.

Kolář, Jaroslav. *Tři glosy o Mikuláši Dačickém*, in: Kutná Hora v době baroka, Praha 2005, s. 67-70.

- Kořínek, Jan. *Staré paměti kutnohorské*, ed. Alexandr Stich – Radek Lunga, Praha 2000.
- Kotyk, Jiří. *Havlíčkovy „Kutnohorské epistoly“ s odstupem času. (K dvojímu havlíčkovskému výročí roku 2006)*, in: Mezi Hradcem Králové a Plzní: Východočech na českých univerzitách. Sborník in memoriam prof. PhDr. Zdeňku Mackovi, CSc., Ústí nad Orlicí 2007, s. 99-103.
- Kraus, Bahuslav. *Mistr české gotiky Matěj Rejsek z Prostějova. Život a dílo*, Prostějov 1946.
- Kremla, Josef. *Komnata pana Jana Smíška*, in: Omnibus fiebat omnia: kontexty života a díla Fridericha Bridelia SJ (1619-1680), Praha 2010, s. 296-297.
- Kremla, Josef – Petráň, Zdeněk. *MUDr. František Stáně 1814-1897*, Kutná Hora 2014.
- Krmíčková, Helena. *K nápisům na klenbě chóru kostela svaté Barbory v Kutné Hoře*, *Studia historica Brunensia* 60, 2013, č. 1-2, s. 143-156 (dostupné in: https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/132823/1_StudiaHistoricaBrunensia_60-2013-1_14.pdf?sequence=1).
- Kroupa, Jiří K. *Bridelovsko-čapkovské variace I*, in: Kutná Hora v době baroka, Praha 2005, s. 75-95.
- Kroutvor, Josef. *František Zelenka – čtvrtý mušketýr Osvobozeného divadla*, in: V mužském mozku. Sborník k 70. narozeninám Petra Wittliche, Dolní Břežany 2002, s. 97-107.
- Krůta, Václav. *Život a smrt parašutisty Bohuslava Kouby z britského roje Bioscop*, *Středočeský sborník historický* 22-23, 1996/97, s. 163-178.
- Lieblová, Dagmar. *Přepsali se, tak jsem tady. Příběh Dagmar Lieblové*, ed. Marek Lauermann, Praha 2016 (první vyd. 2013).
- Louda, Jiří. *Svým dějinám neutečeme*, ed. Miloš Doležal, Praha 2010.
- Malura, Jan. *Dvě literární reprezentace jednoho města: Kutná Hora Mikuláše Dačického z Heslova a Jana Kořínka*, *Česká literatura. Časopis pro literární vědu* 61, 2013, č. 1, s. 5-28.
- Mareček, Zdeněk. *Česky píšící židovští autoři*, in: Přednášky a besedy ze 48. ročníku Letní školy slovanských studií, Brno 2015, s. 110-120.
- Marek, Jindřich. *Sám ve vteřině smrti. Přísně tajné!* 6/2012, s. 80-94.
- Morkes, František. *G. A. Lindner – Evropan 19. století*, in: Sborník vědeckých prací Univerzity Pardubice. Série C-6, Pardubice 2000, s. 319-324.
- Munk, František. *S Benešem v Chicagu*, *Střední Evropa* 9, 1993, č. 30, s. 103-106.
- Munk, František. *Z Kutné Hory k Tichému oceánu*, in: Židovská ročenka, Praha 1998, s. 154-176.
- Musil, Roman. *Felix Jenewein 1857-1905*, Praha 1996.
- Nejedlý, Vratislav. *Miloslav Smrkovský sochař, restaurátor*, *Krásné město* 1/1997, s. 9.
- Neradová, Jitka. *Doskočiště Protektorát*, Praha 2016.
- Neumann, Jaromír – Steckerová, Andrea ed. *Petr Brandl*, Praha 2016.
- Nohel, Roland. *Kutnohorské erbovní rody*, Kutná Hora 1998.
- Nuhlíček, Josef. *Havlíčkův boj s reakcí ve světle kutnohorských procesních spisů*, *Středočeský sborník historický* 1, 1957, s. 149-189.
- Pokorný, Jiří. *Gutenberg-Kuttenberg*, *Gutenberg-Jahrbuch* 66, 1991, s. 76-85.
- Pokorný, Jiří. *Kutnohorský rodák, který se proslavil*, in: Čechy a Evropa v kultuře 19. století, Praha 1993, s. 108-111.
- Prokop, Jaroslav. *Petr Brandl. Životní a umělecký epilog (1725-1735)*, Praha 2006.
- Prokop, Jaroslav. *Petr Brandl. Život a dílo v archivních pramenech a starší odborné literatuře*, Praha 2016.
- Provaz, Lukáš. *Čestní občané města Kutná Hora*, Kutná Hora 2013.
- Puk, Miroslav. *Alois Oliva – jméno, které se z encyklopedií vytratilo*, *Res Musei Pragensis* 12, 2002, č. 7-8, s. 15-21.

- Puk, Miroslav. *Mecenáš A. Oliva a jeho odkaz*, (Říčany u Prahy) (2006?).
- Rezler, Aleš. *Miloslav Smrkovský – kutnohorský sochař a restaurátor monumentů*, Kutnohorské listy 4/2009, s. 3.
- Roháček, Jiří. *Nápisy města Kutné Hory*, Praha 1996.
- Roháček, Jiří. *K epigrafice Kutné Hory v 17. a 18. století*, in: Kutná Hora v době baroka, Praha 2005, s. 125-143.
- Rousová, Andrea – Klouza, Radomil. *Petr Brandl – mistr barokní malby*, Praha 2013.
- Rýdl, Karel. *K filosofickému základu pedagogiky G. A. Lindnera*, in: Sborník vědeckých prací Univerzity Pardubice. Série C-6, Pardubice 2000, s. 325-328.
- Seifert, Ondřej – Mottlová, Naděžda. *Kutnohorské sochy světců*, Kutná Hora 2014 (dostupné in: <https://biblio.hiu.cas.cz/media-viewer?rootDirectory=513&back=https%3A%2F%2Fbiblio.hiu.cas.cz%2Fdocuments%2F355723>).
- Siegl, Jaromír red. *MUDr. Josef Jaromír Štietka, lidumilný lékař a národní buditel. 1808 až 1878*, Kutná Hora 1938.
- Sklenář, Karel. *Jan Erazim Vocel, zakladatel české archeologie a dějin umění*, Genealogické a heraldické listy 30, 2010, č. 4, s. 2-10.
- Sklenář, Karel. *Jan Erazim Vocel. Zakladatel české archeologie*, Praha 1981.
- Stich, Alexandr. *Jan Kořínek – velký a živý barokní prozaik*, in: Kutná Hora v době baroka, Praha 2005, s. 151-166.
- Svoboda, Jan E. *Architekt František Zelenka známý i neznámý*, Za starou Prahu 46 (17), 2016, č. 2, s. 43-51.
- Šalanda, Bohuslav. *Lindnerovy sociálně psychologické úvahy*, in: Sborník vědeckých prací Univerzity Pardubice. Série C-6, Pardubice 2000, s. 329-332.
- Šamberger, Zdeněk. *Působení a dílo J. K. Tyla ve světle pramenů*, Středočeský sborník historický 34, 2008, s. 47-136.
- Šandera, Martin. *Zapomenutá oběť staroměstské exekuce*, Přísně tajné! 4/2012, s. 29-35.
- Štěpán, Jan. *Odešel přední český heraldik Jiří Louda*, Olomoucký archivní sborník 13, 2015, s. 187-188.
- Štroblová, Helena. *Jan Kořínek badatel. (Ke vzniku Starých pamětí kutnohorských)*, Středočeský sborník historický 21, 1995, s. 106-112.
- Švácha, Rostislav. *Kutnohorská architektura období historismu a moderny (1851-1918)*, Umění 39, 1991, č. 5, s. 402-436.
- Taudyová, Hana. *Básnířka, která tak milovala světly život: zpráva o osobní pozůstalosti Gabriely Preissové v LA PNP*, in: Autor a jeho archiv 44, 2012, s. 261-270.
- Trávníček, Jiří. *Poznámky k existencialismu (zejména u Ortena)*, Česká literatura 51, 2003, č. 6, s. 709-714.
- Vaněčková, Jana. *Jan Erazim Vocel ve světle archivních dokumentů ve Státním okresním archivu Kutná Hora*, in: Po stopách svatého Vojtěcha, Praha – Kutná Hora 2014, s. 242-244.
- Vichita, Jiří. *Středočeský původ Josefa Kajetána Tyla*, Středočeský sborník historický 35, 2009, s. 209-223.
- Víšek, Zdeněk. *Jan Šultys z Felsdorfu (1560? – 21. červen 1621)*, Slánský obzor 17, 2009, s. 97-113.
- Vlasák, Emanuel. *Jezuitský historik kutnohorský*, Středočeský sborník historický 8, 1973, č. 2, s. 221-232.
- Vlček, Pavel ed. *Encyklopedie architektů, stavitelů, zedníků a kameníků v Čechách*, Praha 2004.

Vlčková, Jitka. *Výzdoba Smíškovské kaple v kutnohorském chrámu sv. Barbory a otázka náboženského vyznání Michala v Vrchovišti*, in: *In puncto religionis: konfesní dimenze předbělohorské kultury Čech a Moravy*, Praha 2013, s. 117-136.

Voit, Petr. *Encyklopedie knihy*, Praha 2006.

Vorel, Petr. *Koncese na hledání pokladů u Kutné Hory pro Jana Vyskytenského z Vyskytné z roku 1538*, Numismatické listy 67, 2012, č. 2, s. 67-75.

Zborovská, Zina – Jedlička, Jiří ed. *Karel Havlíček Borovský. Životopis – epigramy – články*, Havlíčkův Brod 2008.

Městská správa v průběhu staletí

Bahlcke, Joachim – Eberhard, Winfried – Polívka, Miloslav ed.. *Lexikon historických míst Čech, Moravy a Slezska*, Praha 2001, s. 275-282.

Bílek, Jaroslav. *Několik poznámek k původu a vývoji názvu Kutné Hory*, Kutnohorsko 6, 2002, s. 1-12.

Bisingerová, Marie. *Správa města Kutné Hory v 15. a 16. století a instituce městských písařů. (Shrnutí dosavadních poznatků)*, Acta Universitatis Carolinae: Philosophica et historica 1/1992, s. 47-51.

Bisingerová, Marie. *Pečeti Kutné Hory*, Numismatické listy 56, 2001, č. 5/6, s. 162-165.

Bisingerová, Marie. *Úřad královského rychtáře v Kutné Hoře a jeho písemnosti*, Sborník Národního muzea v Praze. Řada A – Historie 61, 2007, č. 1-2, s. 81-86.

Bisingerová, Marie. *Osmisoudcovský úřad v Kutné Hoře*, Středočeský sborník historický 34, 2008, s. 37-46.

Bisingerová, Marie – Bisinger, Zdeněk. *Kutnohorský manuál práva útrpného (smolná kniha) 1521-1571*, Kutná Hora 1987.

Borková, Angelika. *Dějiny archivu v Kutné Hoře v letech 1352-1960*, Bakalářská práce na FF Univerzity Pardubice, 2010 (dostupné in:

http://dspace.upce.cz/bitstream/handle/10195/36300/BorkovaA_D%20jiny%20archivu_MM_2010.pdf;jsessionid=0673093A080F23A34BE70A08873D0ED1?sequence=1).

Borovský, Tomáš. *Správa města a radní vrstva v předhusitské Kutné Hoře*, in: Celostátní studentská vědecká konference Historie 1996, Hradec Králové 1997, s. 59-83.

Hejnic, Otakar. *Archiv Kutnohorský I. Historický vývoj*, Praha 1918 (dostupné in:

<http://www.digitalniknihovna.cz/svkk/view/uuid:78ce6aa5-73e3-4d6b-928e-f2eebd9974b2?page=uuid:b61d3c27-d6a3-11e4-aaf1-005056b5ed69>).

Hledíková, Zdeňka – Janák, Jan – Dobeš, Jan. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*, Praha 2007.

Indra, Bořivoj – Procházková, Eva ed. *Z pokladů středočeských archivů 1166-1990. Katalog výstavy*, Praha 2003.

Jelínek, Jan – Provaz, Lukáš. *Historie Městského národního výboru Kutná Hora v letech 1945-1990*, Kutná Hora 2003 (dostupné in: <https://biblio.hiu.cas.cz/media-viewer?rootDirectory=110&back=https%3A%2F%2Fbiblio.hiu.cas.cz%2Fdocuments%2F75752>).

Kapavíková, Marie. *Nové umístění Okresního archivu v Kutné Hoře*, Archivní časopis 21, 1971, č. 1, s. 46-48.

Kapavíková, Marie. *Kutnohorské radní knihy z let 1462-1527 a městská správa v tomto období*, Sborník archivních prací 23, 1973, č. 1, s. 106-155.

Kapavíková, Marie. *Příspěvek k organizaci městské správy v Kutné Hoře v 16. století*, Středočeský sborník historický 16, 1981, s. 57-76.

- Kapavíková, Marie – Vaněk, Lubomír ed. *Volba Vladislava Jagellonského českým králem. Edice pamětního zápisu v kutnohorské knize sentencí z roku 1471*, Kutná Hora 1972.
- Kapavíková, Marie – Vaněk, Lubomír. *Kutnohorští měšťtí písaři 15. a 16. století (písaři městských knih)*, Kutná Hora 1984.
- Král, Karel. *K ikonografii Kutné Hory v 17. a 18. století*, in: *Kutná Hora v době baroka*, Praha 2005, s. 71-74.
- Kuča, Karel. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. 3. díl*, Praha 1998, s. 282-305.
- Majer, Jiří. *K nejstarším právním dějinám Kutné Hory*, *Právněhistorické studie* 4, 1958, s. 131-152.
- Nuhlíček, Josef. *O pečetích a erbu Kutné Hory*, *Příspěvky k dějinám Kutné Hory* 1/1960, s. 147-202.
- Podlaha, Antonín – Zahradník, Isidor. *Jana Willenberga Pohledy na města, hrady a památné stavby král. Českého z počátku XVII. století*, Praha 1901.
- Příbyl, Alois – Liška, Karel. *Znaky a pečetě středočeských měst*, Praha 1975, s. 86-89.
- Šíblo, Václav. *Masarykův pomník a tradice v Kutné Hoře*, in: Tomáš Garigue Masaryk: osobnost a tradice, Kutná Hora 1991, s. 18-24.
- Šimůnek, Robert red. *Historický atlas měst České republiky. Sv. 22. Kutná Hora*, Praha 2010.
- Štroblová, Helena. *Kutnohorská městská správa a úřad mincmistra (nejvyššího mincmistra)*, in: *Ústřední moc a regionální správa*, Břeclav 1994, s. 191-195.
- Štroblová, Helena. *Úřad mincmistra (nejvyššího mincmistra) a Kutná Hora*, *Časopis Národního muzea v Praze. Řada historická* 163, 1994, č. 3-4, s. 73-80.
- Štroblová, Helena. *Barokní Kutná Hora – krizové peripetie stříbrného města*, in: *Kutná Hora v době baroka*, Praha 2005, s. 197-204.
- Štroblová, Helena – Altová, Blanka ed. *Kutná Hora*, Praha 2000 (= Dějiny českých měst).
- Vaněk, Lubomír – Kapavíková, Marie. *Okresní archiv v Kutné Hoře. (Městské archivy v Kutné Hoře a v Čáslavi). Průvodce po archivních fondech a sbírkách*, Kutná Hora 1970.
- Vaněk, Vojtěch. *Barokní Kutná Hora na originální kresbě Friedricha Bernharda Wenera*, in: *Kutná Hora v době baroka*, Praha 2005, s. 205-213.
- Vaněk, Vojtěch. *Státní okresní archiv Kutná Hora*, *Středočeský sborník historický* 34, 2008, s. 302-306.
- Volf, Miloslav. *Popis městských archivů v Čechách*, Praha 1947, s. 76-77.
- Volf, Miloslav. *Městský archiv v Kutné Hoře*, *Archivní časopis* 1, 1951, č. 4, s. 117-121.

PŘÍLOHY

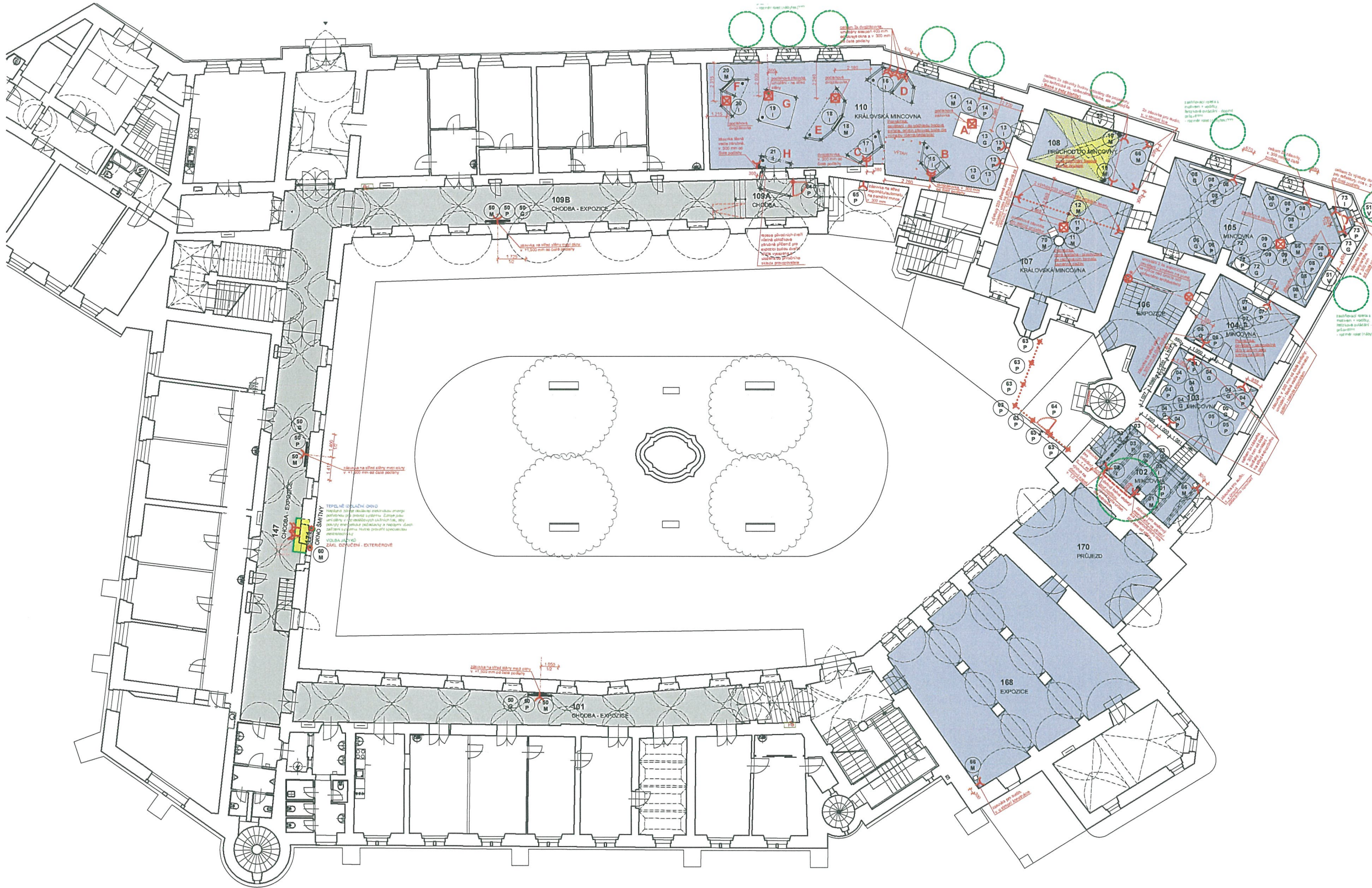
Plán expozic – přízemí.

Plán expozic – 1. patro.

Plán expozic – sklep.

Orientační harmonogram realizace.

Orientační rozpočet realizace, včetně doprovodných programů a aktivit.

LEGENDA PRVKŮ INTERIÉRU:

- PRVKY EXPOZICE
- PRVKY GRAFIKY
- PRVKY AUDIOVIZUÁLNÍ A MULTIMEDIÁLNÍ
- PRVKY INSTALAČNÍ
- PRVKY ELEKTRO
- PRVKY VYBAVENÍ

TABULKA MÍSTNOSTÍ - DLE EXPOZICE 1NP			
EXPOZICE	Č.M.	NÁZEV MÍSTNOSTÍ	PLOCHA (m ²)
02, ŠMITNY	171	OKNO ŠMITNY	0,98
			0,98 m ²
03, KRÁLOVSKÁ MINCOVNA			
102		MINCOVNA	20,80
103		MINCOVNA	26,10
104		MINCOVNA	24,83
105		MINCOVNA	62,04
106		EXPOZICE	26,61
107		KRÁLOVSKÁ MINCOVNA	50,80
108		PRŮCHOD DO MINCOVNY	23,03
110		KRÁLOVSKÁ MINCOVNA	117,66
168		EXPOZICE	114,63
170		PRŮJEZD	39,32
			505,80 m ²
05, KUTNOHORSKÉ OSOBNOSTI			
101		CHODBA - EXPOZICE	59,31
109A		CHODBA	12,64
109B		CHODBA - EXPOZICE	55,52
147		CHODBA - EXPOZICE	86,32
			213,79 m ²
			720,57 m ²

POZNÁMKA:

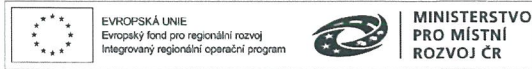
PŘED ZAHÁJENÍM PRACÍ BUDOU ODSOULASENY ARCHITEKTEM A INVESTOREM VZORKY MATERIÁLŮ, POVRCHŮ A PODLAHOVÝCH KRYTIN DLE UVEDENÉ SPECIFIKACE. VZORKY BUDOU PŘEDLOŽENY DODAVATELI A DODATELŮM V DOSTATEČNĚ ČASOVÉ PŘEDSTÍH, ABY BYLO MOŽNÉ REAGOVAT NA PŘÍPADNÉ PŘÍPOHINKY A NEBYL ODHROZEN HARMONOGRAM PRACÍ. DOHODNUTÉ VZORKY BUDOU PŘEDLOŽENY V MIN. VELIKOSTI CCA. 30x30x3 MM.

PŘED ZAHÁJENÍM VÝROBY BUDE VÝROBNĚ-TECHNICKÁ DOKUMENTACE (DÍLENSKÁ DOKUMENTACE, ZPRACOVANÁ DODAVATELEM) A VÝSLEDNÝ DESIGN KONZULTOVÁN A ODSOULASEN ARCHITEKTEM, UŽIVATELEM A INVESTOREM - NUTNÉ VZORKOVÁNÍ.

MATERIÁLOVÉ SOUBORY, ZAŘÍZENÍ A SESTAVY BUDOU VŽDY DODÁNY ZKOMPLETOVANÉ VČ. VEŠKERÉHO DOPLŇKOVÉHO A POMOCNÉHO VYBAVENÍ TAK, ABY BYLY VŽDY BEZ ŽÁVAD PLNĚ PROVOZOSCHOPNÉ. PŘEDMĚT DODÁVKY VČ. MONTÁŽE JE Tedy VEŠKERÉ VYBAVENÍ VČ. MONTÁŽNÍHO A POMOCNÉHO MATERIÁLU, KONEČNÉ POVRCHOVÉ ÚPRAVY, DODAVATEL PŘEDÁ INVESTORŮVI PROTOKOL O VŠECH ZKOUŠKÁCH, REVIZÍCH, PROHLÁŠENÍ O SHODĚ JEDNOTLIVÝCH POUŽITÝCH VÝROBKŮ A PROVOZNÍ MANUÁL V ČESKÉM JAZYCE VČ. ÚDRŽBY.

POŽADAVEK NA STAVBU:

SAHOSTATNÝ OBVOD PRO NÁPAJENÍ A OVLÁDÁNÍ PRVKŮ EXPOZICE

ATELIER SOUKUP OPL ŠVEHLA a.s., Holavská 618/11, 301 00 Písek IČO 25229899, IČ 25229899, info@atelier-soukup.cz, www.atelier-soukup.cz			
Hlavní projektant	autor	projektant	
Ing. arch. Jan Soukup	Ing. arch. Jan Soukup	Ing. arch. Jan Trnka	
Investor	Město Kutná Hora, Havlíčkovo náměstí 55/21, 284 01 Kutná Hora		
Město státní	Kutná Hora - Vlašský dvůr		
Revitalizace Národní kulturní památky Vlašský dvůr v Kutné Hoře			09/2018
ROZŠÍŘENÍ A DOPLNĚNÍ EXPOZICE			INTERIÉR
TECHNICKÝ SCÉNÁŘ			2018/04
PŮDORYSNÉ SCHÉMA USPOŘÁDÁNÍ EXPOZICE - 1.NP			1:100
			02

PŮDORYSNÉ SCHÉMA USPOŘÁDÁNÍ EXPOZICE - 2.NP

Revitalizace Národní kulturní památky Vlašský dvůr v Kutné Hoře

23.08.2018

LEGENDA PRVKŮ INTERIÉRU:

- PRVKY EXPOZICE
- PRVKY GRAFIKY
- PRVKY AUDIOVIZUÁLNÍ A MULTIMEDIÁLNÍ
- PRVKY INSTALAČNÍ
- PRVKY ELEKTRO
- PRVKY VYBAVENÍ

TABULKA MÍSTNOSTÍ - DLE EXPOZICE 2NP			
EXPOZICE	Č.M.	NÁZEV MÍSTNOSTÍ	PLOCHA (m2)
04, KRÁLOVSKÝ PALÁC			
202		AUDIENČNÍ SÍŇ	166,52
203		SÍŇ KRÁLŮ	24,62
204		HALA	26,81
205		VÁCLAV II.	29,85
206		KAPLE	80,54
215		13. KOMNATA	6,02
216		VLADISLAV JAGELONSKÝ	22,42
217		ZIKMUND	27,89
218		VÁCLAV IV.	39,21
			423,89 m²
06, MĚSTSKÁ SPRÁVA			
201		CHODBA - EXPOZICE	61,40
213		CHODBA - EXPOZICE	57,47
214		CHODBA	14,39
239		CHODBA	9,48
			142,74 m²
07, LETEM KUTNOHORSKÝM SVĚTEM			
207		EXPOZICE	21,82
208A		POKLADNA	44,58
209		LETEM KUTNOHORSKÝM SVĚTEM	65,76
210		EDUKATIVNÍ DÍLNA	66,39
211		CHODBA - EXPOZICE	93,25
212		ZÁZEMÍ	68,55
			360,35 m²
			926,98 m²

POZNÁMKA:

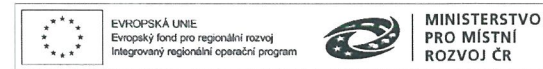
PŘED ZAHÁJENÍM PRACÍ BUDOU ODSOULŠENY ARCHITEKTEM A INVESTOREM VZORKY MATERIÁLŮ, POVRCHŮ A PODLAHOVÝCH KRYTIN DLE UVEDENÉ SPECIFIKACE. VZORKY BUDOU PŘEDLOŽENY DODAVATELI V DOSTATEČNĚM ČASOVÉM PŘEDSTÍHU, ABY BYLO MOŽNÉ REAGOVAT NA PŘÍPADNÉ PŘÍPOJNÍKY A NEBYL DVOJNĚ HARMONOGRAM PRACÍ. DOHODNUTÉ VZORKY BUDOU PŘEDLOŽENY V MIN. VELIKOSTI CCA. 50x50 CM.

PŘED ZAHÁJENÍM VÝROBY BUDOU VÝROBNĚ-TECHNICKÁ DOKUMENTACE (DILENSKÁ DOKUMENTACE, ZPRACOVANÁ DODAVATELEM) A VÝSLEDY DESIGN KONZULTOVÁNÍ A ODSOULŠEN ARCHITEKTEM, UŽIVATELEM A INVESTOREM - NUTNÉ VZORKOVÁNÍ.

MATERIÁLOVÉ SOUBORY, ZAŘÍZENÍ A SESTAVY BUDOU VŽDY DODÁNY ZKOMPLETOVANÉ VČ. VEŠKERÉHO DOPLNKOVÉHO A POMOČNÉHO VYBAVENÍ TAK, ABY BYLY VŽDY BEZ ZÁVAD PLNĚ PROVOZUSCHOPNÉ. PŘEDMĚTEM DODÁVKY VČ. VŠEKÉHO VYBAVENÍ VČ. MONTÁŽNÍHO A POMOČNÉHO MATERIÁLU, KONEČNÉ POVRCHOVÉ ÚPRAVY, DODATELNÝ PŘEDÁVACÍ PROTOKOL O VŠECH ZKOUŠKÁCH, REVIZÍCH, PROHLÁŠENÍ O SHODĚ JEDNOTLIVÝCH POUŽITÝCH VÝROBKŮ A PROVOZNÍ MANUÁL V ČESKÉM JAZYCE VČ. ÚDRŽBY.

POŽADAVEK NA STAVBU:

SAMOSTATNÝ OBVOD PRO NAPÁJENÍ A OLADÁNÍ PRVKŮ EXPOZICE

ATELIER SOUKUP OPL ŠVEHLA		ATELIER SOUKUP OPL ŠVEHLA s.r.o., Klatovská 618/11, 301 00 Písek IČO 25229559 • 377223238 info@atelier-soukup.cz www.atelier-soukup.cz	
Hlavní projektant	autor	projektant	
Ing. arch. Jan Soukup	Ing. arch. Jan Soukup	Ing. arch. Jan Trnka	
Ing. arch. Jiří Čep	Ing. arch. Jan Trnka		
investor	Město Kutná Hora, Havlíčkovo náměstí 55/21, 284 01 Kutná Hora		
místní zastupitel	Kutná Hora - Vlašský dvůr		
datum	09/2018		
reg. č.	CZ.02.03.33/0.0/0.0/15.015/00000339		
ROZŠÍŘENÍ A DOPLNĚNÍ EXPOZIC			
část	TECHNICKÝ SCÉNÁŘ		
název přílohy	PŮDORYSNÉ SCHÉMA USPOŘÁDÁNÍ EXPOZICE - 2.NP		
1:100			03

LEGENDA PRVKŮ INTERIÉRU:

- PRVKY EXPOZICE
- PRVKY GRAFIKY
- PRVKY AUDIOVIZUÁLNÍ A MULTIMEDIÁLNÍ
- PRVKY INSTALAČNÍ
- PRVKY ELEKTRO
- PRVKY VYBAVENÍ

TABULKA MÍSTNOSTÍ - DLE EXPOZICE 1S			
EXPOZICE	Č.M..	NÁZEV MÍSTNOSTÍ	PLOCHA (m2)
01, ZÁHADA ZTRACENÉHO STŘÍBRA			
012a	EXPOZICE		14,91
012b	EXPOZICE		33,70
013	EXPOZICE		13,88
014	EXPOZICE		44,17
			106,65 m²

POZNÁMKA:

PŘED ZAHÁJENÍM PRACÍ BUDOU ODSOUHLASENY ARCHITEKTEM A INVESTOREM VZORKY MATERIÁLŮ, POVRCHŮ A PODLAHOVÝCH KRYTIN DLE UVEDENÉ SPECIFIKACE. VZORKY BUDOU PŘEDLOŽENY DODAVATELŮM V DOSTATEČNĚ ČASOVĚM PŘEDSTIHU, ABY BYLO MOŽNÉ REAGOVAT NA PŘÍPADNÉ PŘÍPOMINKY A NEBYL OHROŽEN HARMONOGRAM PRACÍ. DOHODNUTÉ VZORKY BUDOU PŘEDLOŽENY V MIN. VELIKOSTI CCA. 50x50x50 MM.

PŘED ZAHÁJENÍM VÝROBY BUDE VÝROBNĚ TECHNICKÁ DOKUMENTACE (DÍLENSKÁ DOKUMENTACE ZPRACOVANÁ DODAVATELEM) A VÝSLEDNÝ DESIGN KONZULTOVÁN A ODSOUHLASEN ARCHITEKTEM, UŽIVATELEM A INVESTOREM - NUTNÉ VZORKOVÁNÍ.

MATERIÁLOVÉ SOUBORY, ZAŘÍZENÍ A SESTAVY BUDOU VŽDY DODÁNY ZKOMPLETOVANÉ VČ. VEŠKERÉHO DOPLŇKOVÉHO A POMOCNÉHO VYBAVENÍ TAK, ABY BYLY VŽDY BEZ ŽÁVAD PLNĚ PROVOZUSCHOPNÉ. PŘEDMĚM DODÁVKY VČ. MONTÁŽE JE Tedy VEŠKERÉ VYBAVENÍ VČ. MONTÁŽNÍHO A POMOCNÉHO MATERIÁLU, KOŇČNÉ POVRCHOVÉ ÚPRAVY. DODAVATEL PŘEDÁ INVESTOROVÍ PROTOKOL O VŠECH ZKOUŠKÁCH, REVIZÍCH, PROHLÁŠENÍ O SHODĚ JEDNOTLIVÝCH POUŽITÝCH VÝROBKŮ A PROVOZNÍ MANUAL V ČESKÉM JAZYCE VČ. ÚDRŽBY.

POŽADAVEK NA STAVBU:
SAMOSTATNÝ OBVOD PRO NAPÁJENÍ A OLÁDÁNÍ PRVKŮ EXPOZICE

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

ATELIER SOUKUP OPL ŠVEHLA

ATELIER SOUKUP OPL ŠVEHLA s.r.o., Kladenská 615a 518 11, 301 00 Písek
IČO 25229899 ☎ 377223238 info@atelier-soukup.cz www.atelier-soukup.cz

Návrh architekt	autor	projektant
Ing. arch. J. Jiří Opl	Ing. arch. Jan Soukup Ing. arch. J. Jiří Opl	Ing. arch. Jan Trnka Ing. arch. Jan Trnka
investor	Město Kutná Hora, Havlíčkova náměstí 582/1, 284 01 Kutná Hora	
místní zastupitel	Kutná Hora - Vlašský dvůr	

datum: 09.2018
verze: -
skupina: INTERIER
datum schválení: 2018014
mřížka: 1:100
strana přílohy: 01

akce: REVITALIZACE NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKY VLAŠSKÝ DVŮR V KUTNÉ HOŘE
REG. Č.: CZ.08.3.23/0.0/0.0/15_010/000/003/0

ROZŠÍŘENÍ A DOPLNĚNÍ EXPOZIC

žánr: TECHNICKÝ SCÉNÁŘ

název přílohy: PŮDORYSNÉ SCHÉMA USPOŘÁDÁNÍ EXPOZICE - 1.S

položka	I.2019	II.2019	III.2019	IV.2019	V.2019	VI.2019	VII.2019	VIII.2019	IX.2019	X.2019	XI.2019	XII.2019	I.2020
objednatel	výběr dod.	schválení	dozor				dozor			dozor	dozor	kolaudace	
1.PP	výběr dod.	výr.dokum.,vzorky	výroba				instalace			technologieIT	retuš,patina	zkuš, opravy	
1.NP	výběr dod.	výr.dokum.,vzorky	výroba				instalace			technologieIT	retuš,patina	zkuš, opravy	
obr.králové	výběr dod.	kasting	výroba kostýmů	malba obrazů				rezerva	instalace, štuky, zlacení,č.osa			čas.osa.malba	retuš,patina
2.NP	výběr dod.	výr.dokum.,vzorky	výroba				instalace			technologieIT	retuš,patina	zkuš, opravy	
Film/králové	výběr dod.	tech.scénář,kast	obhlídky, příprava, kulisy, rekvi,				plánování	natáčení	postprodukce	schválení,rezerva	instalace	zkuš	
13.komnata	výběr dod.	výr.dokum.,vzorky	výroba				instalace			štuky	technologieIT	zlacení,malba	zkuš, opravy